

ЗАКОН О ОСНОВИМА БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

(Неслужбени пречишћени текст¹)

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом утврђују се: основни принципи међусобних односа и понашања учесника у саобраћају и других субјеката у саобраћају, основни услови које морају да задовоље путеви у погледу безбједности саобраћаја на путевима, вођење Централног регистра возача и возила, правила саобраћаја на путевима, систем саобраћајних знакова и знакова које дају овлашћена лица, дужности у случају саобраћајне *незгоде*, оспособљавање кандидата за возача, услови за стицање права на управљање моторним возилима, полагање возачких испита, услови за уређаје и опрему возила, димензије, укупна маса и осовинско оптерећење возила, основни услови које морају да задовољавају возила у саобраћају, рад струковних организација у Босни и Херцеговини, те друга питања из области безбједности саобраћаја на путевима која су јединствена за цијелу територију Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(1) Органи Босне и Херцеговине, ентитетски и кантонални органи и органи Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и органи локалне самоуправе и локалне управе у градовима и општинама (у даљњем тексту: надлежни органи) обезбиједиће спровођење овог закона и у оквиру своје надлежности доносиће прописе и предузимаће друге потребне мјере за његово досљедно спровођење.

¹Неслужбени пречишћени текст садржи Закон о основима безбједности саобраћаја на путевима у Босни Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 6/06); Исправку Закона о основима безбједности саобраћаја на путевима у Босни Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 75/06) - **означену подебљаним словима**; Закон о измјенама и допунама Закона о основима безбједности саобраћаја на путевима у Босни Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 44/07) - *означен косим словима*; Закон о измјенама и допунама Закона о основима безбједности саобраћаја на путевима у Босни Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 84/09) - означен подвученим словима; Закон о измјенама и допунама Закона о основима безбједности саобраћаја на путевима у Босни Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 48/10) - **означен подебљаним и косим словима** и Закон о допуни Закона о основима безбједности саобраћаја на путевима у Босни Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 18/13) - **означен подебљаним и подвученим словима** и Закон о измјенама и допунама Закона о основима безбједности саобраћаја на путевима у Босни Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 8/17) - *означен косим подвученим словима*.

Овај неслужбени пречишћени текст служи за интерну употребу и на исти се не може позивати приликом службене употребе.

(2) Контролу и регулисање саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини врше овлашћена лица надлежног органа унутрашњих послова (у даљњем тексту: овлашћена лица).

(3) У близини школе, превентивно регулисање саобраћаја могу вршити и школске саобраћајне патроле, уз присуство овлашћеног лица из става (2) овог члана.

(4) Ближе одредбе о начину формирања и раду школских саобраћајних патрола прописују органи ентитета, кантона и Брчко Дистрикта надлежни за образовање.

Члан 3.

(1) Учесници у саобраћају дужни су да поштују одредбе овог закона и друге прописе из области безбједности саобраћаја на путевима, развијају хумане односе међу људима ради заштите здравља и живота других лица, а нарочито дјеце, инвалида, старих и немоћних лица, и старају се о заштити животне средине.

(2) Учесници у саобраћају не смију да ометају саобраћај, оштећују пут, објекте и опрему на путу.

Члан 4.

(1) Путеви намијењени за саобраћај морају да буду изграђени за безбједан и несметан саобраћај и да одговарају основним условима прописаним овим законом, а предузећа и јавне службе које одржавају јавне путеве или им је повјерено одржавање јавних путева морају да их одржавају тако да на њима у свим условима може да се одвија безбједан и несметан саобраћај.

(2) Предузећа, јавне службе и други органи који се брину о путевима и одржавају их дужни су да организују и трајно контролишу стање и одржавање јавних путева, објеката, саобраћајне сигнализације и опреме на путевима ради безбједног и несметаног саобраћаја.

(3) Предузећа и јавне службе из става (1) овог члана дужни су да благовремено отклањају све недостатке усљед којих на одређеним мјестима долази до саобраћајних ***незгода***.

(4) У случају претрпљене штете усљед неодговарајућег одржавања јавних путева, повјерилац се намирује у складу са Законом о путевима.

Члан 5.

(1) Предузећа, образовне организације, установе и друга правна или физичка лица која школују или обучавају кандидате за возаче моторних возила дужни су да изводе обуку на начин који ће обезбиједити да кандидати науче и усвоје правила саобраћаја и етику у саобраћају, овладају техником управљања возилом и стекну остало знање и вјештине потребне за безбједно учествовање у саобраћају на путевима.

(2) Ради заштите живота и здравља дјеце, школе, обданишта и друге установе у којима се реализује васпитно-образовни рад са дјецом, кроз наставне планове и програме, организују припрему дјеце за учешће у саобраћају.

Члан 6.

(1) Предузећа, установе и друга правна или физичка лица, када производе, одржавају, поправљају или преправљају возила и пуштају у саобраћај возила, уређаје, резервне дијелове и опрему за возила, дужни су да возила, уређаје, дијелове и опрему производе, пуштају у саобраћај, одржавају, односно поправљају према условима прописаним за безбједно учествовање возила у саобраћају на путевима.

(2) Појединачно произведена, преправљана или у већем обиму поправљана возила прије пуштања у саобраћај морају да буду сертификована у овлашћеној организацији која обавља сертификавање возила.

(3) Ближе одредбе о начину и поступку сертификавања и условима које морају да испуњавају организације за сертификавање возила правилником прописује министар комуникација и транспорта Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: министар), у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове.

Члан 7.

Предузећа, установе, правна или физичка лица и други органи који посједују властита возила дужни су да се брину о томе да возачи њихових возила испуњавају прописане здравствене и друге услове за безбједно управљање возилима и да обезбиједе да њихова возила буду исправна, те да имају прописане уређаје и опрему.

Члан 8.

(1) Саобраћај на јавном путу може да се ограничи или забрани само када је то неопходно ради: спречавања или отклањања опасности за учеснике у саобраћају, спречавања оштећења јавног пута или извођења радова на јавном путу, ***или ради одржавања спортских и других приредби или активности на путевима.***

(2) Поступак и услове за ограничење и забрану из става (1) овог члана утврдиће надлежни органи, у складу с важећим прописима.

Члан 9.

Поједини изрази који се користе у овом закону имају следећа значења:

1) аутобус је моторно возило намијењено за превоз лица које, осим сједишта за возача, има више од осам сједишта;

2) аутопут је јавни пут посебно изграђен и намијењен искључиво за саобраћај моторних возила, који је као аутопут означен прописаним саобраћајним знаком, који има двије физички одвојене коловозне траке за саобраћај из супротних смјерова, са по најмање двије саобраћајне траке и траком за принудно заустављање возила, без укрштања с

попречним путевима и жељезничким или трамвајским пругама у истом нивоу и у чији саобраћај може да се укључи, односно искључи само одређеним и посебно изграђеним прикључним јавним путевима на одговарајућу коловозну траку аутопута;

3) бицикл је возило опремљено педалама, које има најмање два точка и које се покреће снагом возача, а може бити додатно опремљено помоћним електромотором чија највећа трајна номинална снага није већа од 0,25 kW и максималне брзине кретања до 25 км на час;

4) мопед је моторно возило са два точка чија радна запремина мотора није већа од 50 cm^3 , а снага код електричних мотора не прелази 4kW, или на три точка, чија радна запремина мотора није већа од 50 cm^3 , или снага мотора код мотора са унутрашњим сагоријевањем и електричних мотора није већа од 4kW, и које на равном путу не може развити брзину већу од 45км на час;

5) лаки мотоцикл је моторно возило са два точка или са три асиметрично постављена точка (са бочном приколицом), чија је запремина мотора већа од 50 cm^3 и не прелази 125 cm^3 , а снага мотора не прелази 11 kW и који на равном путу може развити брзину већу од 45 км на час;

6) бициклистичка стаза је изграђена саобраћајна површина намијењена за саобраћај бицикала и **мопед**а, која се протеже уздуж коловоза и која је од њега одвојена и обиљежена прописаним саобраћајним знаком;

7) бициклистичка трака је дио коловоза намијењен за саобраћај бицикала и **мопед**а, која се протеже уздуж коловоза и која је означена уздужном линијом на коловозу;

8) брзи пут је јавни пут намијењен за саобраћај искључиво моторних возила, с једном или двије раздвојене коловозне траке, који има све раскрснице у два или више нивоа с попречним путевима и другим саобраћајницама (жељезничким или трамвајским пругама), у правилу, нема зауставних трака и који је као такав означен прописаним саобраћајним знаком;

9) Централни регистар је евиденција о свим возачима и возилима;

9а) четвороцикл је моторно возило на четири точка са масом неоптерећеног возила мањом од 400кг, без масе акумулатора код електричних возила и чија највећа нето снага мотора не прелази 15kW;

9б) европски извјештај о саобраћајној незгоди је прописани образац који учесници у саобраћајној незгоди попуњавају након саобраћајне незгоде;

9ц) инструктор вожње је лице које је стекло услове да обавља оспособљавање из управљања моторним возилом;

9д) испитивач је лице које је стекло услове да врши испитивање из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима или из управљања моторним возилом;

- 10) пут је сваки јавни пут и некатегорисани пут на којем се одвија саобраћај;
- 11) пут резервисан за саобраћај моторних возила је јавни пут по којем могу да саобраћају само моторна возила и који је као такав означен прописаним саобраћајним знаком;
- 12) страна возачка дозвола је возачка дозвола и међународна возачка дозвола коју је издао надлежни орган стране државе;
- 13) јавни пут је површина од општег значаја за саобраћај, коју свако може слободно да користи под условима одређеним законом и коју је надлежни орган прогласио јавним путем, као и улица у насељу;
- 14) колона је низ од најмање три возила (осим бицикла, трактора, радне машине и запрежног возила) која су заустављена на путу, или се на блиском међусобном растојању крећу истом саобраћајном траком у истом смјеру, при чему су брзина кретања возила и поступања возача међусобно условљени и између којих, без ометања, не може да уђе друго возило;
- 15) коловоз је дио површине пута намијењен првенствено за саобраћај возила;
- 16) коловозна трака је уздужни дио коловоза намијењен за саобраћај возила у једном смјеру с једном или више саобраћајних трака;
- 16а) контролор техничке исправности је лице које је стекло услове да на станици техничког прегледа врши контролу техничке исправности возила;***
- 18) лака приколица је прикључно возило чија највећа дозвољена маса није већа од 750 кг;
- 19) лаки четвороцикл је моторно возило са четири точка са масом неоптерећеног возила мањом од 350 кг, без масе акумулатора код електричних возила, чија највећа брзина није већа од 45км на час и чија радна запремина није већа од 50 цм³ или чија највећа снага није већа од 4кW код осталих мотора, или чија највећа трајна снага није већа од 4кW код електромотора;***
- 20) лиценца је јавна исправа коју је издао надлежан орган и којом се доказује испуњавање прописаних услова и оспособљености за обављање одређених послова из области безбједности саобраћаја;
- 21) локални пут је јавни пут који повезује насеља на територији општине, или који је значајан за саобраћај на територији општине;
- 22) магистрални пут је јавни пут који повезује веће градове и важнија привредна подручја у Босни и Херцеговини и који се надовезује на мрежу одговарајуће категорије путева са сусједним државама;
- 22а) пут са макадамским застором је пут који је изграђен од два слоја туцаника у уваљаном стању.***

23) мања материјална штета је штета у саобраћајној **незгоди** настала на возилу на којем нису оштећени витални дијелови и склопови и које може самостално да се креће на путу;

24) маса возила је маса празног возила с пуним резервоаром горива и прибором и опремом предвиђеним за возило;

25) међународна возачка дозвола је јавна исправа коју издаје овлашћена организација на основу националне возачке дозволе те државе;

26) мимоилажење је пролажење возилом поред другог возила које се по истом коловозу креће из супротног смјера;

27) мотоцикл је моторно возило са два точка или са три асиметрично постављена точка (са бочном приколицом), код којег је радна запремина мотора већа од 125 cm^3 и које на равном путу може развити брзину већу од 45 км на час;

28) мотокултиватор је **моторно возило** с једном или двије осовине и погонским мотором до 12 kW, конструисано да вуче, потискује или носи оруђа за разне пољопривредне радове;

29) мијењање саобраћајне траке је прелажење возилом из једне у другу саобраћајну траку за саобраћај у истом смјеру ради престројавања или дозвољеног бржег кретања;

30) моторно возило је возило које се покреће снагом сопственог мотора и које је првенствено намијењено за превоз лица или терета на путевима, или вучу прикључног возила, осим возила која се крећу по шинама и помоћних пјешачких средстава;

31) највећа дозвољена маса је маса возила заједно с његовом носивошћу;

32) насеље је изграђен, настањен, просторно и функционално обједињен дио насељеног мјеста у ком су јавни путеви изграђени са уређеним тротоаром и ивичњаком поред којег се налази најмање са једне стране ред кућа или група зграда и чије су границе обиљежене саобраћајним знаком за обиљежавање насеља;

32а) насељено мјесто представља просторну јединицу у Босни и Херцеговини која обухвата једно или више насеља са подручјем које припада том насељеном мјесту, чији се назив и територија уређују посебним законима и чија је територија означена саобраћајним знаком за обиљежавање насељених мјеста;

33) некатегорисани пут је површина која се користи за саобраћај по ма ком основу и који је доступан већем броју разних корисника (сеоски, пољски и шумски путеви, путеви на насипима за одбрану од поплава, простори око бензинских пумпи, паркиралишта и сл.);

34) носивост је дозвољена маса до које возило смије да се оптерети према декларацији произвођача возила;

35) обилажење је пролажење возилом поред заустављеног или паркираног возила или другог објекта који се налази на саобраћајној траци којом се возило креће;

36) обилежени пјешачки прелаз је дио површине коловоза намијењен за прелажење пјешака преко коловоза, означен ознакама на коловозу и одговарајућим саобраћајним знаком;

36a) одстојање је најкраћа уздужна удаљеност између најистуренијих тачака возила или лица, односно других објеката;

36b) олдтајмер је моторно возило произведено прије тридесет и више година, које је ради његовања историјских насљеђа и техничке културе сачувано или поново састављено у изворном облику;

37) орган надлежан за је орган надлежан за одређене послове утврђен Уставом и законом Босне и Херцеговине, ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине;

38) осовинско оптерећење је дио укупне масе возила која се преко осовина возила преноси на водоравну подлогу у стању мировања возила;

39) паркирање возила је прекид кретања возила дужи од пет минута осим прекида који се прави да би се поступило по знаку или правилу којим се регулише саобраћај;

39a) пчеларско возило је моторно или прикључно возило намијењено или конструкцијски прилагођено искључиво за превоз пчелињих заједница (кошница), те се на њему не смије превозити никакав други терет;

40) пјешачка зона је уређена саобраћајна површина намијењена за кретање пјешака, у којој је дозвољено кретање моторних возила с посебним одобрењем;

41) пјешачко острво је уздигнута или на други начин обилежена површина која се налази на коловозу и која је одређена за привремено задржавање пјешака који прелазе преко коловоза, или улазе у возило и излазе из возила јавног саобраћаја;

42) пјешак је лице које учествује у саобраћају а не управља возилом, нити се превози у возилу или на возилу, лице које властитом снагом гура или вуче возило, ручна колица, дјечије превозно средство, бицикл, ***moped*** или покретна колица за немоћна лица, лице у покретној столици за немоћна лица коју покреће властитом снагом или снагом мотора, ако се при томе креће брзином човјечијег хода, као и лице које клизи клизалама, скијама, санкама или се вози на котураљкама;

43) полукружно окретање је окретање возила за 180 степени у односу на дотадашњи смјер кретања, ради укључења у супротни саобраћајни ток;

44) полуприколица је прикључно возило без предње осовине, конструисано тако да се својим предњим дијелом ослања на вучно возило;

45) потврда о регистрацији је јавни документ који за регистровано возило издаје надлежни орган;

45а) предавач је лице које је стекло услове да врши оспособљавање из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима;

46) прегледност подразумијева простор који учесник у друмском саобраћају може да види с мјеста на којем се налази;

47) претицање је пролажење возилом поред другог возила које се креће у истој саобраћајној траци и у истом смјеру;

48) саобраћајна дозвола је јавна исправа коју је издао надлежни орган и којом се доказују власништво и период важења регистрације одређеног возила, његове техничке и друге особине и карактеристике;

49) потврда о власништву возила је јавни докуменат који је издао надлежни орган и којим се доказују власништво одређеног возила, његове техничке и друге карактеристике;

50) посебни објекат на путу је опрема на путу постављена ради смањења брзине кретања возила на мјестима гдје је посебно угрожена безбједност учесника у саобраћају;

51) престројавање је заузимање таквог положаја возилом на саобраћајној траци и на таквој удаљености од раскрснице или другог мјеста на путу из којег на безбједан начин може да се изведе слједећа допуштена радња возилом (скретањем, окретањем, заустављањем и сл.);

52) прикључно возило је возило намијењено да буде вучено **моторним возилом**, било да је конструисано као приколица или као полуприколица;

52а) прикључак за извођење радова је измјењиво оруђе које служи обављању пољопривредних, шумских или других радова, и које се у сврху извођења радова поставља или прикључује на моторно возило;

52б) прикључно возило за трактор је прикључно возило које је намијењено да га вуче искључиво трактор;

53) саобраћајна трака за возила јавног градског превоза је обиљежени уздужни дио коловоза намијењен за возила јавног градског превоза путника, кад су у возилу путници;

54) пропуштање возила је радња коју је у одређеним случајевима возач дужан да изврши заустављањем возила, смањивањем брзине кретања или прекидањем радње коју

изводи возилом, и то на начин који не приморава возача другог возила да нагло мијења правац или брзину кретања;

55) путнички аутомобил је моторно возило намијењено за превоз лица које, осим сједишта за возача, има највише осам сједишта;

56) саобраћајна незгода је догађај на путу или који је почео на путу, у којем је учествовало најмање једно возило у покрету и у којем је једно или више лица погинуло или повријеђено или је настала материјална штета;

57) саобраћајна трака је обиљежени или необиљежени уздужни дио коловоза чија је ширина довољна за несметан саобраћај једног реда возила;

57а) саобраћајна сигнализација је систем средстава, уређаја и ознака за регулисање и вођење саобраћаја;

57б) саобраћајни знак је знак којим се употребом графичких или свјетлосних или бројчаних или словних ознака или других симбола учесници у саобраћају упозоравају на опасности на путу, стављају им се до знања ограничења, забране и обавезе, односно дају обавјештења потребна за безбједно кретање по путу;

58) саобраћајна трака за принудно заустављање возила је обиљежени уздужни дио коловоза на аутопутевима и на одређеним мјестима на путевима вишег ранга, као и у тунелима и галеријама, намијењена за принудно заустављање возила;

59) саобраћајна трака за спора возила је уздужни дио коловоза намијењен за возила која спором вожњом смањују одвијање саобраћаја;

60) саобраћајна трака за убрзавање је дио коловоза намијењен за укључивање возила у саобраћај са споредног пута, односно других прилазних путева с објеката поред путева;

61) саобраћајна трака за успоравање је дио коловоза намијењен за искључивање возила из саобраћаја на путу;

61а) систем провјере безбједности (RSI - Road Safety Inspection) представља процедуру независне провјере постојећих јавних путева у погледу безбједности;

61б) систем ревизије безбједности (RSA - Road Safety Audit) представља процедуру независне ревизије пројеката изградње јавних путева у погледу безбједности;

62) радна машина је **моторно возило** намијењено за вршење одређених радова властитим уређајима и опремом, које по конструкционим особинама не може да развије брзину већу од 30 км на сат;

63) раскрсница је површина на којој се укрштају или спајају два пута или више путева, као и шира саобраћајна површина која настаје укрштањем, односно спајањем путева;

63а) растојање је најкраћа бочна удаљеност између најистуренијих тачака возила или лица, односно других објеката;

64) регионални пут је јавни пут који повезује важнија привредна подручја у Босни и Херцеговини и који обезбјеђује најрационалнију везу између општина;

65) у сарадњи с надлежним органом значи да је орган који доноси подзаконски акт обавезан да обезбиједи учествовање у изradi или давању мишљења надлежног органа о подзаконском акту;

66) скуп возила чине **моторно возило** и прикључна возила која у саобраћају на путевима учествују као цјелина;

67) смањена видљивост постоји када, због неповољних атмосферских или других прилика, возач не може јасно да уочи друге учеснике у саобраћају на удаљености од најмање 200 м на путу изван насеља, односно од најмање 100 м у насељу;

68) стајалиште је дио површине пута намијењен за заустављање аутобуса, тролејбуса или трамваја ради уласка и изласка путника и које је обиљежено саобраћајним знаком;

68а) станица техничког прегледа је организација овлашћена од надлежног органа за обављање послова техничког прегледа возила;

68б) свјетлоодбојни прслук је одјевни предмет намијењен лакшем уочавању лица која се на јавном путу налазе ван возила;

69) стикер наљепница је доказ о регистрацији возила;

69а) шинско возило је возило посебно конструисано и искључиво намијењено за возњу по шинама;

69б) тахограф је уређај уграђен у моторно возило који биљежи елементе значајне за употребу моторног возила и/или рада возача;

70) теретно возило је свако моторно возило које је намијењено за превоз терета;

71) трактор је **моторно возило** конструисано да вуче, потискује или носи измјењива оруђа, односно да служи за погон таквих оруђа или за вучу прикључних возила;

72) трамвај је возило на шинама с електричним погоном, намијењено за јавни превоз путника и које је, ради напајања мотора електричном енергијом, везано за електрични вод;

72а) тегљач је моторно возило намијењено и опремљено за вучу полуприколице;

73) тролејбус је моторно возило намијењено за јавни превоз путника које, осим сједишта за возача, има више од осам сједишта и које, ради напајања мотора електричном енергијом, има контакт с електричним проводником;

74) тротоар је посебно уређена саобраћајна површина намијењена за кретање пјешака, која није у истом нивоу с коловозом пута, или је од коловоза одвојена на други начин;

75) трицикл је моторно возило на три точка симетрично постављена у односу на средњу уздужну осу, са топлотним мотором чија је радна запремина већа од 50 цм³ или чија је конструкцијски највећа брзина већа од 45км на час;

75а) туристички воз је скуп возила који чине вучно возило и прикључна возила, намијењени за превоз путника у парковима, хотелско-туристичким и сличним насељима, на површини на којој се не обавља саобраћај или путу на којем се саобраћај обавља у туристичке сврхе;

76) учесник у саобраћају је лице које у саобраћају на путу управља возилом, или се налази у возилу или на возилу, које тјера, води или јаше животињу која се креће по путу, као и пјешак или лице које своје послове и радне задатке обавља на путу;

77) укупна маса је маса возила заједно са масом терета који се превози на возилу, укључујући и масу лица која се налазе у возилу, као и масу прикључног возила са теретом, ако је оно придодато возилу;

78) улица је јавни пут у насељу који саобраћајно повезује дијелове насеља;

78а) шеф станице техничког прегледа је лице које је стекло услове да води станицу за технички преглед возила;

79) возач је лице које на путу управља возилом;

80) возачка дозвола је јавна исправа коју је издао надлежни орган и којом се доказује право управљања возилом одређене категорије или поткатегорије;

81) возило је свако превозно средство намијењено за кретање по путу, осим покретних столица без мотора за немоћна лица и дјечијих превозних средстава;

83) запрежно возило је возило које вуче упрегнута животиња;

84) заустављање возила је сваки прекид кретања возила на путу у трајању до пет минута, осим прекида који се прави да би се поступило по знаку или правилу којим се регулише саобраћај;

85) земљани пут је пут без изграђеног коловоза и коловозног застора, па и кад на прикључку на јавни пут има изграђен коловоз;

86) зона смиреног саобраћаја је подручје у насељу, обиљежено прописаним саобраћајним знаком, у којем возила не смију да се крећу брзином већом од брзине хода пјешака због дозвољеног кретања пјешака и дјечије игре.

Члан 10.

(1) Ради повећања ефикасности у спровођењу овог закона и испуњавања услова и обавеза на међународном плану, државне институције надлежне за вођење централних евиденција успоставиће Централни регистар.

(2) Органи који воде евиденцију дужни су да редовно достављају одговарајуће податке Централном регистру.

(3) Ближе одредбе о садржају и начину вођења Централног регистра правилником прописује Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине.

II – ПУТЕВИ

Члан 11.

(1) Пuteви, као основ на којем се одвија саобраћај, морају се пројектовати, изграђивати, опремати и одржавати тако да одговарају својој намјени и захтјевима безбједности саобраћаја.

(2) Ради испуњавања захтјева безбједности саобраћаја, надлежни орган за путеве дужан је пројектовање путева подвргнути систему ревизије безбједности (РСА), а постојеће путеве систему провјере безбједности (РСИ).

(3) Ближе одредбе о основним условима које путеви, њихови елементи и објекти на њима морају да испуњавају са гледишта безбједности саобраћаја, **систему ревизије и провјере безбједности** правилником прописује министар, у сарадњи са надлежним органом.

Члан 12.

Јавни путеви, њихови поједини дијелови и објекти на њима могу да се пусте у саобраћај тек након што се утврди да испуњавају техничке нормативе у погледу безбједности саобраћаја, **у складу са одговарајућим прописима.**

Члан 13.

(1) Мрежу јавних путева, зависно од њиховог друштвеног и привредног значаја, чине магистрални, регионални и локални путеви, као и улице у насељима и градовима.

(2) О јавним путевима и објектима на њима води се евиденција.

(3) Ближе одредбе о начину вођења евиденције о јавним путевима и објектима на њима правилником прописује министар у сарадњи са надлежним органом.

Члан 14.

Јавни пут чине: доњи и горњи строј пута, друмски грађевински објекти, саобраћајни знакови и опрема, објекти за потребе пута, а јавни пут изван насеља и земљишни појас с обје стране пута ширине најмање један метар, рачунајући од крајње тачке попречног профила пута, и ваздушни простор изнад коловоза у висини од седам метара, рачунајући од највише тачке коловоза.

Члан 15.

(1) Јавни путеви морају да имају најмање двије саобраћајне траке и двије ивичне траке или ивичњаке у равни коловоза, а улице тротоаре с ивичњацима.

(2) Изузетно од одредаба става (1) овог члана, локални пут може да има само једну саобраћајну траку с тим што, зависно од прегледности пута, на растојању од највише 500 м, има одговарајуће проширење, а улица само једну саобраћајну траку без проширења.

Члан 16.

(1) Јавни путеви морају да буду оспособљени да поднесу осовинско оптерећење од најмање 10 тона по осовини.

(2) Изузетно од одредаба става (1) овог члана, локални путеви и улице, одређене одлукама надлежних органа, морају да буду изграђени тако да поднесу осовинско оптерећење од најмање шест тона.

(3) Пројектовањем и градњом нових јавних путева, осим локалних, мора да се обезбиједи да поднесу осовинско оптерећење од најмање 11, 5 тона по осовини.

Члан 17.

Изнад коловоза јавног пута мора да постоји слободан простор у висини од најмање 4,5 м од највише тачке коловоза.

Члан 18.

(1) На мостовима, у тунелима, галеријама и другим објектима на јавном путу ширина коловоза не смије да буде мања од ширине коловоза на јавном путу.

(2) Аутобуска стајалишта на јавном путу изван насеља, као и на дијелу магистралног пута у насељу морају да буду ван коловоза.

Члан 19.

(1) На јавним путевима забрањено је подизати објекте, уређаје или постројења, садити саднице или постављати предмете којима се умањује прегледност путева и жељезничке пруге с којом се пут укршта у истом нивоу, као и прегледност на раскрсници, или обављати било какве радње које би могле да угрожавају или ометају саобраћај на јавном путу или оштећују јавни пут и објекте на њему.

(2) На јавном путу и његовом заштитном појасу забрањено је подизати споменике и постављати друга спомен-обилежја, продавати производе и сл.

(3) У заштитном појасу јавног пута ван насеља могу се постављати натписи за рекламе, и то поред аутопута и пута резервисаног за саобраћај моторних возила на раздаљини од најмање 12 метара, магистралног и регионалног од 10 метара и локалног пута - 3 метра,

рачунајући од крајње тачке попречног профила, уз дозволу надлежне институције која управља јавним путем.

Члан 20.

(1) Предузећа и други субјекти који изводе радове на јавном путу, прије почетка извођења радова, дужни су да поставе привремену саобраћајну сигнализацију и обезбједе мјесто на којем се радови изводе, да одржавају саобраћајну сигнализацију током извођења радова, за вријеме трајања радова организују безбједан саобраћај на мјесту извођења радова, те да после завршетка радова уклоне са јавног пута остатке материјала, средства за рад, привремену саобраћајну сигнализацију и друге предмете које су поставили за вријеме извођења радова.

(2) Саобраћајна сигнализација и опрема пута поставља се на основу Елабората саобраћајне сигнализације и опреме пута, ако се ради о саобраћајној сигнализацији и опреми пута намијењеној означавању радова на путу.

Члан 21.

(1) Надлежни органи који управљају путевима дужни су да у складу са важећим прописима анализирају и предузимају мјере ради отклањања одређених недостатака на путу на локацијама на којима се учестало дешавају саобраћајне незгоде.

(2) Органи надлежни за унутрашње послове дужни су да омогуће приступ информацијама о саобраћајним незгодама институцијама из става (1) овог члана, за потребе анализе узрока дешавања саобраћајних незгода.

Члан 22.

(1) У случају прекида или угрожавања саобраћаја на јавном путу због наноса, одрона или клизања терена или других узрока, као и у случају оштећења коловоза која у већој мјери угрожавају безбједност саобраћаја, надлежна институција која управља путевима одмах по сазнању, на уоченој локацији, организује постављање привремене саобраћајне сигнализације, те предузима мјере за отклањањем сметњи и успостављање безбједног саобраћаја.

(2) У случају догађаја из става (1) овог члана, саобраћајна сигнализација се поставља у складу са одредбама Правилника о саобраћајним знаковима и сигнализацији на путевима, начину обиљежавања радова и препрека на путу и знаковима које учесницима у саобраћају даје овлашћено лице, ако не постоје услови у погледу времена израде Елабората саобраћајне сигнализације и опреме пута.

Члан 23.

(1) Надлежне институције које одржавају и управљају путевима дужне су да благовремено и тачно обавјештавају јавност о ограничењу и забрани саобраћаја на јавним путевима и о ванредним условима и посебним мјерама за саобраћај на њима, као и о проходности јавних путева у зимском периоду и у случају елементарних непогода или ванредних догађаја због којих је настао прекид саобраћаја, односно због чега су знатно отежани услови за одвијање саобраћаја.

(2) Надлежне институције које одржавају и управљају путевима, истовремено с информисањем јавности, дужне су да достављају ауто-мото клубовима/савезима информације о проходности јавних путева, које су им потребне за примјењивање њихових јавних овлашћења.

Члан 24.

Јавни путеви ван насеља морају да имају, на погодним растојањима, посебне површине за задржавање возила изван коловоза, а на дијеловима са већим уздужним нагибом и посебну траку за кретање спорих возила у случају врло густог саобраћаја.

III - САОБРАЋАЈНА ПРАВИЛА

1. Опште одредбе

Члан 25.

(1) Учесници у саобраћају дужни су да поступају у складу са прописима о правилима саобраћаја, саобраћајној сигнализацији и наредбама које даје овлашћено лице.

(2) Учесници у саобраћају дужни су да поступају у складу са саобраћајном сигнализацијом и када се тиме одступа од правила саобраћаја.

(3) Учесници у саобраћају дужни су да поступају у складу са свјетлосним саобраћајним знаком и када се значење тог знака разликује од значења осталих саобраћајних знакова или саобраћајних правила.

(4) Међусобно првенство пролаза учесника у саобраћају, који на раскрсници свјетлосним саобраћајним знаковима истовремено добијају право пролаза, регулише се правилима саобраћаја.

(5) Учесници у саобраћају дужни су да поступају према знацима или наредбама које дају овлашћена лица и кад се тиме одступа од свјетлосног саобраћајног знака или другог саобраћајног знака или правила саобраћаја.

Члан 26.

(1) Забрањено је на путу, паркинг-простору, тротоару и другим саобраћајним површинама остављати оштећена, дотрајала или нерегистрована возила, наносити

блато на пут са савременим коловозом или остављати или бацати отпатке или предмете и материје који могу да ометају или угрожавају саобраћај или загађују околину.

(2) Лице које поступи супротно ставу (1) овог члана сноси трошкове уклањања возила, отпадака, предмета и материја које је оставило, нанијело блато или бацило отпатке или предмете на пут, паркинг-простор или неку другу саобраћајну површину.

(3) Возач је дужан да уклони с коловоза предмете и материје које са његовог возила падну на пут, као и предмете које је приликом заустављања возила ставио на пут.

(4) Ако је у могућности и ако тиме не омета безбједност саобраћаја, возач је дужан да уклони с коловоза и предмете на које наиђе током вожње, а ако није у могућности, дужан је да о томе обавијести надлежну институцију која управља путем или полицијску управу, односно предузеће које се брине о одржавању пута.

Члан 27.

Возач је дужан држати возило на таквом одстојању и растојању од других возила у саобраћају да, с обзиром на брзину кретања возила и друге околности у саобраћају, не изазива опасност и не омета друге учеснике у саобраћају.

Члан 28.

(1) Возач је дужан да током управљања возилом обрати пажњу на пјешаке који се налазе на коловозу или ступају на коловоз.

(2) Кад прилази обиљеженом пјешачком прелазу, возач мора да управља возилом с нарочитом опрезношћу и да вози таквом брзином да у случају потребе може да заустави возило испред пјешачког прелаза.

(3) На дијелу пута по којем се крећу дјеца, или на којем су постављени саобраћајни знаци о учешћу дјеце у саобраћају, возач је дужан да вози с нарочитом опрезношћу и таквом брзином да може да заустави возило у случају потребе.

Члан 29.

(1) Слијепа лица, кад самостално учествују у саобраћају, морају да носе бијели штап као знак распознавања.

(2) Возило које је подешено да њиме управља лице којем су оштећени екстремитети битни за управљање возилом мора да буде обиљежено посебним знаком.

(3) Осим возила из става (2) овог члана посебним знаком могу бити обиљежена и возила у којима се за вријеме превозења налазе лица са степеном инвалидитета 100%.

(4) На посебно означеним мјестима за паркирање возила из ст. (2) и (3) овог члана може се паркирати само возило обиљежено знаком из ст. (2) и (3) овог члана.

(5) Ближе одредбе о начину обиљежавања возила из ст. (2) и (3) овог члана правилником прописује министар.

Члан 30.

(1) Возач возила које се креће поред возила јавног превоза путника или поред аутобуса којим се обавља превоз путника, заустављеног на стајалишту, мора да се креће смањеном брзином тако да не угрожава лица која улазе или излазе из тог возила.

(2) Лица из става (1) овог члана, кад ради уласка у возило или по изласку из возила морају да пређу преко коловоза, дужна су да то учине на начин прописан у чл. 108, 109. и 110.

(3) Возач мора да заустави возило иза возила из става (1) овог члана када лица, улазећи или излазећи из тог возила, морају да пређу преко саобраћајне траке и бициклистичке стазе или траке којом се возило креће.

(4) Возач возила које се креће иза возила којим се превозе дјеца, као и возач возила који том возилу долази у сусрет на путу с двије саобраћајне траке, дужан је да се заустави кад је возило којим се превозе дјеца заустављено на коловозу, док дјеца улазе или излазе из возила.

(5) Ако се возилом обавља организован превоз дјеце, возило мора да буде обиљежено посебним знаком.

Члан 31.

(1) За вријеме вожње у насељу возач је дужан да возилу јавног градског превоза путника или посебно обиљеженом возилу којим се обавља организовани превоз дјеце омогући укључивање у саобраћај када та возила излазе са стајалишта која се налазе ван коловоза, односно с проширења саобраћајне траке које се користи за стајалиште.

(2) Возач возила јавног градског превоза путника или посебно обиљеженог возила којим се обавља организовани превоз дјеце дужан је да помоћу показивача правца најави своју намјеру да се укључи у саобраћај и да то укључивање обави на начин којим се не угрожавају други учесници у саобраћају.

Члан 32.

Лице које се превози возилом не смије ни на који начин да омета возача у управљању возилом, нити да утиче на њега да управља возилом на начин којим се умањује безбједност саобраћаја.

Члан 33.

(1) За вријеме кретања возила у саобраћају на јавном путу возач не смије да користи мобилни телефон, односно друге уређаје за комуникацију, уколико нема, односно не користи опрему која омогућава комуникацију без ангажовања руку за вријеме вожње. Возач не смије да користи аудио, односно видео-уређаје на начин да не чује звучне

сигнале других учесника у саобраћају, нити да предузима друге радње које ометају његову пажњу при управљању возилом.

(2) Кретањем возила у смислу става (1) овог члана сматраће се и случај када је возило заустављено ради поступања по саобраћајном знаку, поступања по знаку и наредби овлашћеног лица, пропуштања возила која имају право првенства пролаза и у другим случајевима када је возач дужан или принуђен да заустави возило на коловозу, према одредбама овог закона.

(3) Одредбе става (1) овог члана које се односе на друге уређаје за комуникацију не примјењују се на возаче возила полиције, судске полиције, војна возила и возила Граничне полиције Босне и Херцеговине, хитне помоћи и ватрогасне службе, док управљају возилом приликом извршавања послова у вези са службеном дужношћу, односно дјелатношћу, као и возаче такси превоза у обављању службене дужности.

Члан 33а.

(1) У возилу у саобраћају на путу не смије се користити, нити налазити уређај односно средство којим се може ометати рад уређаја за мјерење брзине кретања возила, односно других уређаја намијењених за документовање прекршаја.

(2) Забрањено је стављати на тржиште и рекламирати уређаје и средства из става (1) овог члана.

Члан 34.

(1) Возач моторног возила и лица која се превозе тим возилом дужна су да користе безбједносне појасеве за вријеме док се возило креће у саобраћају на јавном путу.

(2) У путничком аутомобилу на предњем сједишту до возача не смије да се превози лице које је очигледно под утицајем алкохола или опојних средстава.

(3) У путничком аутомобилу на предњем сједишту до возача не смије се превозити дијете млађе од 12 година.

Члан 34а.

(1) Изузетно од члана 34. став (3) овог Закона, у путничком аутомобилу возач може превозити дијете млађе од двије године на предњем сједишту ако возило нема ваздушни јастук за сувозача или је ваздушни јастук за сувозача искључен и ако се дијете превози у сигурносној сједилици постављеној супротно смјеру кретања возила, а која је причвршћена за сједиште помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу. Дијете у сигурносној сједилици мора бити везано.

(2) У путничком аутомобилу на задњем сједишту возач смије превозити дијете млађе од пет година само када је дијете исправно везано у сигурносној сједилици која је за сједиште причвршћена помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу.

(3) Возач у путничком аутомобилу смије превозити дијете старије од пет а млађе од 12 година на задњем сједишту само када дијете сједи на посебном подметачу прилагођеном његовој висини који омогућава употребу сигурносног појаса и када је исправно везано сигурносним појасом, или је исправно везано у сигурносној сједилици која је за сједиште причвршћена помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу.

(4) Начине и услове превоза дјете млађе од 12 година посебним правилником детаљније прописује министар надлежан за послове саобраћаја.

Члан 35.

(1) Возила не смију на предњој страни да имају свјетлосне, свјетлосно-сигналне или рефлектујуће уређаје или материје који дају свјетла црвене боје, а на задњој страни уређаје или материје који дају свјетла бијеле боје.

(2) Одредба става (1) овог члана у погледу свјетала бијеле боје не односи се на свјетло за освјетљавање пута при вожњи уназад, покретно свјетло за истраживање (рефлектор), свјетло за освјетљавање задње регистарске таблице и регистарску таблицу пресвучену бијелом рефлектујућом бојом.

(3) Одредба става (1) овог члана не односи се на црвено трепћуће свјетло на **посебно означеним** моторним возилима која прате возила под пратњом.

2. Радње возилом у саобраћају

Члан 36.

(1) Возач који намјерава да обави неку радњу возилом на путу или возило укључити у саобраћај (помјерање возила удесно или улијево, мијењање саобраћајне траке, претицање, обилажење, заустављање, скретање удесно или улијево, полукружно окретање, вожња уназад и сл.) смије да почне такву радњу само ако се претходно увјерио да то може учинити без опасности за друге учеснике у саобраћају или имовину, водећи при томе рачуна о положају возила и правцу и брзини кретања.

(2) Возач је дужан да поступа према одредбама става (1) овог члана и када се укључује у саобраћај из гараже, паркиралишта, дворишта или других сличних површина, а ако му је видик заклоњен или му је видљивост знатно смањена због временских или других прилика, дужан је да на мјесту на којем се укључује постави лице које ће омогућити безбједан излазак возила на пут или да на други начин обезбиједи безбједно укључење на пут.

(3) Забрањено је отварање врата на моторном возилу на коловозу када је возило у кретању и у свим другим случајевима када може да се угрози безбједност других учесника у саобраћају.

Члан 37.

(1) Прије обављања радњи возилом из члана 36. овог закона, возач је дужан да јасно и благовремено обавијести о својој намјери друге учеснике у саобраћају, дајући знак помоћу показивача правца или, ако они не постоје, одговарајућим знаком руком.

(2) Ако знак из става (1) овог члана возач даје помоћу показивача правца, мора да га даје све вријеме док обавља радњу возилом, а по извршеној радњи мора престати да га даје.

(3) Изузетно од одредаба ст. (1) и (2) овог члана, након извршеног претицања другог возила возач није дужан да даје знак о намјери да се врати на саобраћајну траку којом се кретао прије претицања.

3. Кретање возила по путу

Члан 38.

Возач мора за кретање возила да користи искључиво пут, односно коловоз или саобраћајну траку, односно стазу намијењену за саобраћај оне врсте возила којој припада, осим у случају опасности.

Члан 39.

(1) Возач је дужан да се креће возилом десном страном коловоза у смјеру кретања.

(2) Возач је дужан да држи возило у кретању што ближе десној ивици коловоза и на толикој удаљености од ње да, с обзиром на брзину кретања возила, услове саобраћаја и стање и особине пута, не угрожава друге учеснике у саобраћају и себе не излаже опасности.

(3) Изузетно од одредбе става (2) овог члана, на путу у насељу с коловозом на којем за саобраћај возила у истом смјеру постоје најмање двије обиљежене саобраћајне траке за кретање возила, возач може да користи и саобраћајну траку која се не налази уз десну ивицу коловоза ако тиме не омета остала возила која се крећу иза возила којим управља.

(4) Одредба става (3) овог члана не односи се на возача аутобуса, возача теретног возила чија је највећа дозвољена маса већа од **7.500 кг**, возача возила које на равном путу не може да развије брзину кретања већу од 40 км на час и на возача возила које се не сматра моторним возилом, осим на дијелу пута испред раскрснице или другог мјеста на којем возило скреће улијево.

Члан 40.

(1) На путу с коловозом за саобраћај возила у оба смјера на којем постоје најмање четири саобраћајне траке возач не смије возилом да прелази на коловозну траку намијењену за саобраћај возила из супротног смјера.

(2) На путу с коловозом за саобраћај возила у оба смјера на којем постоје три саобраћајне траке возач не смије возилом да се креће саобраћајном траком која се налази уз лијеву ивицу пута у смјеру кретања возила.

(3) На путу на којем су коловозне траке физички одвојене једна од друге возач не смије возилом да се креће коловозном траком намијењеном за саобраћај возила из супротног смјера.

(4) На путу с коловозом за саобраћај возила у једном смјеру возач не смије возилом да се креће у забрањеном смјеру.

Члан 41.

(1) Возач који намјерава да се креће возилом уназад може да изврши ту радњу само на кратком дијелу пута, под условом да не угрожава или не омета друге учеснике у саобраћају.

(2) Кад се возач креће возилом уназад, дужан је да се креће оном страном коловоза којом се до тада кретао вожњом унапријед.

(3) Возач не смије кретањем возила уназад да улази у непрегледну раскрсницу, да се креће путем на прелазу преко жељезничке пруге у истом нивоу, да се укључује на пут с правом првенства, нити да се вози на превојима и у кривинама у којима је прегледност недовољна.

Члан 42.

(1) Возач не смије да мијења начин управљања возилом наглим смањењем брзине кретања возила, осим у случају непосредне опасности.

(2) Возач који намјерава знатније да смањи брзину кретања возила дужан је да то учини на начин којим неће угрозити друге возаче који се крећу иза њега.

4. Брзина

Члан 43.

(1) Возач је дужан да брзину кретања возила прилагоди особинама и стању пута, видљивости, прегледности, атмосферским приликама, стању возила и терета, густини саобраћаја, саобраћајним знацима и другим саобраћајним условима, тако да возило може благовремено да заустави пред сваком препреком коју под наведеним условима може да предвиди.

(2) Возач не смије да смањи брзину кретања возила до те мјере да његово возило представља сметњу нормалном одвијању саобраћаја.

(3) Приликом покретања возила из мјеста, возач не смије нагло да повећа брзину кретања тако да долази до стварања прекомјерне буке и шкрипе услед проклизавања погонских точкова возила, осим у случају опасности.

Члан 44.

(1) На путу у насељу возач не смије возилом да се креће брзином већом од **50 км на час**, осим ако саобраћајним знаком није другачије одређено.

(2) На путевима у насељу, ако саобраћајно-технички елементи то омогућавају, саобраћајним знаком може да се дозволи кретање возилом и већом брзином од прописане у ставу (1) овог члана.

(3) На путу ван насеља возач не смије возилом да се креће брзином већом од:

1) 130 км на час на аутопутевима;

2) 100 км на час на путевима резервисаним за саобраћај моторних возила и брзим путевима;

3) 80 км на час на осталим путевима.

(4) На путу ван насеља возач не смије возилом да се креће брзином већом од брзине одређене саобраћајним знаком постављеним на путу.

Члан 45.

(1) Брзина кретања моторних возила на путу под нормалним условима саобраћаја не смије се ограничити саобраћајним знаком испод 40 км на час.

(2) Брзина кретања возила утврђује се на један од следећих начина:

1) помоћу уређаја за мјерење брзине кретања возила,

2) тахографским записом,

3) непосредним праћењем возилом уз видео-надзор.

(3) Фотографија и видео-запис са подацима о утврђеној брзини кретања возила, тахографски запис и записник о читању на радару служе као доказ о утврђеној брзини кретања возила.

(4) У записнику, који се сачињава на лицу мјеста, наводи се и изјава возача да ли има или не примједбе на текст записника.

Члан 46.

(1) На путевима брзина кретања ограничава се за следећа возила на:

1) на 80 км на час - за аутобусе и аутобусе с лаком приколицом, као и за теретна моторна возила чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг а мања од 7.500 кг;

2) 80 км на час - за моторна возила која вуку приколицу за становање (караван) или лаку приколицу;

3) 70 км на час - за аутобусе када се обавља организовани превоз дјеце, за зглобне аутобусе без мјеста за стајање, за теретна моторна возила чија је највећа дозвољена маса већа од 7.500 кг и за теретна моторна возила с прикључним возилом;

4) 50 км на час - за аутобусе с прикључним возилом за превоз лица, тролејбусе, градске аутобусе, аутобусе који осим уграђених сједишта имају и одређена мјеста за стајање, *и теретна моторна возила која вуку два прикључна возила;*

5) на 40 км на час - моторно возило које на путу вуче друго неисправно моторно возило, као и за тракторе;

6) 30 км на час - за тракторе *који вуку прикључно возило;*

7) 25 км на час - за бицикл и *мoped* када се крећу бициклистичком стазом, односно траком;

8) на 20 км на час - за туристички воз и радну машину.

(2) Изузетно од одредаба из става (1) овог члана, када се крећу аутопутем, брзина кретања за аутобусе ограничава се на 100 км на час.

(3) Кад управљају моторним возилима из става (1) овог члана, возачи су дужни да се придржавају брзина прописаних у ставу (1) овог члана и на путу на којем је овим законом или постављеним саобраћајним знаком дозвољена већа брзина.

(4) Моторна возила из тач. 1), 3) и 4) и прикључна возила из тач. 3) и 4) става (1) овог члана која су регистрована у Босни и Херцеговини, осим војних возила, на лијевој половини задњег дијела на видном мјесту морају да имају ознаку у облику круга *бијеле боје*, оивиченог црвеном бојом, у којем је црном бојом исписан број који означава највећу дозвољену брзину кретања тих возила.

Члан 47.

(1) На осјетљивим мјестима у насељу, с интензивним саобраћајем пјешака, а посебно дјеце, може да се ограничи брзина кретања возила постављањем посебних објеката на путу.

(2) Одобрење за постављање посебних објеката на путу даје надлежни орган који управља путевима.

(3) Ближе одредбе о постављању посебних објеката на путу, ради смањења брзине, правилником прописује министар у сарадњи са надлежним органом.

5. Скретање

Члан 48.

(1) Возач возила које скреће удесно дужан је да обави скретање крећући се крајњом саобраћајном траком која се протеже уз десну ивицу коловоза, осим ако саобраћајним знаком или ознаком на коловозу није другачије одређено.

(2) Возач возила које скреће улијево дужан је да обави скретање крећући се крајњом лијевом саобраћајном траком која се протеже уз средишњу линију и уз замишљени или обиљежени лук који спаја двије средишње линије бочних коловоза, односно саобраћајном траком која се протеже уз лијеву ивицу пута с једносмјерним саобраћајем, осим ако саобраћајним знаком на путу није другачије одређено.

6. Првенство пролаза

Члан 49.

(1) На раскрсници или у сусрету с другим возилом возач је дужан да пропусти возило које долази с његове десне стране, осим ако саобраћајним знаком на путу није другачије одређено.

(2) Возач возила које на раскрсници скреће улијево дужан је да пропусти возило које, долазећи из супротног смјера, на раскрсници задржава правац свог кретања или скреће удесно, осим ако постављеним саобраћајним знаком није другачије одређено.

(3) Изузетно од одредаба ст. (1) и (2) овог члана, возило које се креће по шинама има првенство пролаза на раскрсници или у сусрету с другим возилом, без обзира на то с које му стране оно наилази, осим ако постављеним саобраћајним знаком није другачије одређено.

(4) Возач који улази возилом на пут који је саобраћајним знаком означен као пут с првенством пролаза дужан је да пропусти сва возила која се крећу тим путем.

(5) Возач је дужан да пропусти сва возила која се крећу путем на који улази и кад тај пут није саобраћајним знаком означен као пут с првенством пролаза ако возилом улази са земљаног пута или пута са макадамским застором на пут с коловозним застором, или ако на пут улази са површине на којој се не одвија саобраћај.

(6) Возач који при скретању возила пресијеца бицикличку стазу или траку **која се пружа уздуж коловоза којим се креће** дужан је да пропусти бицикл и **мопед** који се креће бицикличком стазом или траком **у истом или супротном смјеру**.

7. Саобраћај на раскрсници

Члан 50.

(1) Возач који се приближава раскрсници мора да вози с повећаном опрезношћу, која одговара условима саобраћаја на раскрсници.

(2) Возач који се приближава раскрсници дужан је да вози таквом брзином да може да се заустави и пропусти возила која на раскрсници имају првенство пролаза.

(3) Возач је дужан да пред раскрсницом возилом заузме положај на довољној удаљености, на оној саобраћајној траци којом мора да прође кроз раскрсницу.

(4) Приликом регулисања саобраћаја у раскрсници са кружним током потребно је саобраћај регулисати тако да возила у кружном току имају првенство пролаза.

Члан 51.

(1) На раскрсници и на другом мјесту на којем је саобраћај регулисан уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова за учеснике у саобраћају, свјетлосни саобраћајни знакови имају сљедећа значења:

1) црвено свјетло - забрана пролаза;

2) жуто свјетло - забрана пролаза осим за возила која се у часу кад се жуто свјетло појави налазе на толиком растојању од свјетлосног знака да се не могу безбједно зауставити а да не прођу тај знак, а за остале учеснике - забрана пролаза;

3) зелено свјетло - слободан пролаз.

(2) Жуто свјетло упаљено истовремено са црвеним свјетлом служи за упозоравање учесника у саобраћају на скори престанак забране пролаза и на појаву зеленог свјетла.

(3) Жуто трепћуће свјетло обавезује све учеснике у саобраћају на кретање с повећаном опрезношћу, **и да уређај за давање свјетлосних знакова није у функцији регулисања саобраћаја.**

(4) Зелено трепћуће свјетло служи за упозоравање учесника у саобраћају на скори престанак слободног пролаза и на појаву жутог, односно црвеног свјетла.

Члан 52.

(1) Ако је уређај за давање свјетлосних саобраћајних знакова за регулисање саобраћаја на раскрсници додат један или више допунских знакова у облику зелене свијетлеће стрелице, возач може возилом да прође свјетлосни знак и да се креће у правцу означеном зеленом свјетлећом стрелицом и за вријеме док је упаљено црвено или жуто свјетло, при чему не смије да омета саобраћај возила која се крећу по путу на који улази и мора да пропусти пјешаке који прелазе преко коловоза.

(2) Ако зелено свјетло на уређају за давање свјетлосних саобраћајних знакова има облик стрелице, возач возилом смије да се креће само у правцу који показује та стрелица.

Члан 53.

Возач који је возилом ушао у раскрсницу на којој је саобраћај регулисан уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова може да напусти раскрсницу не чекајући да свјетлосним саобраћајним знаком саобраћај буде отворен у смјеру којим намјерава да продужи кретање, под условом да пропусти све учеснике у саобраћају који се крећу у смјеру у којем је саобраћај дозвољен.

Члан 54.

Возач којем је свјетлосним саобраћајним знаком дозвољен улазак у раскрсницу не смије да уђе возилом у раскрсницу ако је густина саобраћаја таква да он возило очигледно мора да заустави у раскрсници и на тај начин, при промјени свјетлосног знака, омета или онемогући саобраћај возила која долазе са бочних коловоза.

8. Мимоилажење

Члан 55.

(1) При мимоилажењу, возач је дужан да са своје лијеве стране остави довољно растојање између возила којим управља и возила са којим се мимоилази а, по потреби, и да возило помјери ка десној ивици коловоза.

(2) Ако због неке препреке на путу или због других учесника у саобраћају возач не може да поступи према одредби става (1), дужан је да успори кретање свог возила и, по потреби, заустави га да би пропустио возило из супротног смјера.

(3) Кад на раскрсници возила долазе из супротних смјерова и скрећу улијево, возачи се мимоилазе са своје десне стране.

(4) Ако је због недовољне ширине пута или због неке препреке на путу мимоилажење онемогућено, возач којем је то лакше да изведе, с обзиром на особине пута и околности у саобраћају, дужан је да се први заустави и, по потреби, кретањем уназад или на други начин, помјери своје возило и заузме на путу положај који омогућава мимоилажење.

Члан 56.

(1) На дијелу пута с великим уздужним нагибом на којем је мимоилажење возила немогуће или је веома отежано, возач возила које се креће низ нагиб дужан је да заустави своје возило на погодном мјесту, ако примијети да му друго возило иде у сусрет уз нагиб.

(2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, возач возила које се креће уз нагиб дужан је да заустави возило ако испред себе има погодно мјесто за заустављање које омогућава безбједно мимоилажење и ако би, у случају да тако не поступи, мимоилажење захтијевало кретање уназад једног од возила.

(3) На путу из става (1) овог члана, кад се једно од возила која се мимоилазе мора кретати уназад, кретаће се уназад: свако возило које се сусрело с возилом које вуче

прикључно возило; теретно моторно возило које се сусрело с аутобусом; лако возило које се сусрело с возилом више категорије, а ако се мимоилазе возила исте категорије - возило које се креће низ нагиб, осим ако је, с обзиром на услове и положај возила на путу, лакше да то учини возач возила које се креће уз нагиб.

9. Претицање и обилажење

Члан 57.

(1) Претицање и обилажење возач смије да обави само ако тиме не омета нормално кретање возила која долазе из супротног смјера и ако на путу има довољно простора за безбједно извођење тих радњи.

(2) Возач не смије да претиче и обилази кад тиме, с обзиром на карактеристике пута и постојеће околности на путу и у саобраћају или с обзиром на техничка својства возила којим управља, угрожава друге учеснике у саобраћају.

Члан 58.

(1) Претицање и обилажење обавља се с лијеве стране.

(2) Претицање мора да се обавља са десне стране ако се возило на коловозу налази у таквом положају и његов возач даје такав знак да се са сигурношћу може закључити да то возило скреће улијево.

(3) Возило које се креће по шинама постављеним на средини коловоза не смије да се претиче с лијеве стране. То возило може да се претиче с десне стране ако између њега и десне ивице коловоза постоји саобраћајна трака.

Члан 59.

(1) Ако се на средини коловоза налази пјешачко острво, или обиљежен или на други начин означен простор за паркирање возила, или нека друга површина која није намијењена за саобраћај возила, или неки објект или уређај, возила морају да их обилазе с десне стране.

(2) Ако се површине, објекти или уређаји из става (1) овог члана налазе на средини пута с једносмјерним саобраћајем, а постављеним саобраћајним знаком није другачије одређено, они могу да се обилазе с обје стране.

Члан 60.

(1) Возач којем је дат знак за претицање с његове лијеве стране дужан је да помјери возило ка десној ивици коловоза.

(2) Возач не смије да повећава брзину кретања возила док га друго возило претиче.

(3) Ако због недовољне ширине коловоза или његовог стања претицање није могуће без угрожавања безбједности саобраћаја, возач возила које се креће спорије од возила која

се крећу непосредно иза њега дужан је да помјери своје возило што више удесно, а ако то није довољно, чим то буде могуће, да заустави своје возило на погодном мјесту да би пропустио бржа возила.

Члан 61.

Возач не смије возилом почети да претиче или обилази:

- 1) колону возила;
- 2) ако је возач који се креће иза њега почео да претиче;
- 3) ако је возач који је испред њега на истој саобраћајној траци дао знак да намјерава да претекне или обиђе возило које је испред његовог возила, или да обиђе другу препреку на путу;
- 4) ако саобраћајна трака којом намјерава да изврши претицање није слободна на довољном растојању тако да би, водећи рачуна о разлици између брзине кретања свог возила за вријеме претицања и брзине кретања возила других учесника у саобраћају које намјерава да претекне, претицањем угрозио безбједност саобраћаја, или омео саобраћај из супротног смјера;
- 5) ако послјје извршеног претицања или обилажења не би поново могао да заузме положај на саобраћајној траци којом се кретао прије претицања или обилажења, и то без ометања или угрожавања осталих учесника у саобраћају, осим кад за претицање или обилажење користи саобраћајну траку која је забрањена за саобраћај возила из супротног смјера;
- 6) саобраћајном траком која је намијењена за принудно заустављање возила;
- 7) непосредно испред тунела и у тунелу који по смјеру кретања има само једну *саобраћајну* траку.

Члан 62.

- (1) Возач који претиче дужан је да држи возило на потребном *одстојању и* растојању од возила које претиче, тако да га не омета, нити угрожава у саобраћају.
- (2) Послије извршеног претицања или обилажења, возач је дужан да, чим то буде могуће, без ометања или угрожавања осталих учесника у саобраћају, возилом поново заузме положај на саобраћајној траци којом се кретао прије претицања, односно обилажења.

Члан 63.

На коловозу на којем се саобраћај обавља у два смјера возач не смије возилом да претиче друго возило испред врха превоја пута или у кривини кад је прегледност пута недовољна, осим ако на тим мјестима постоји више саобраћајних трака обиљежених

уздужним ознакама на коловозу и намијењених искључиво за кретање возила у смјеру кретања његовог возила.

Члан 64.

(1) Возач не смије да претиче друго возило, осим бицикла, *мопед*, лаког мотоцикла и мотоцикла без бочне приколице, непосредно испред раскрснице, или на раскрсници која није с кружним током саобраћаја, или непосредно испред и на прелазу пута преко жељезничке или трамвајске пруге у нивоу без браника или полубраника.

(2) Непосредно испред раскрснице и на раскрсници возач смије да претиче: возило које скреће улијево, а претиче се са десне стране (члан 58. став (2)); возило које скреће удесно, али да при томе својим возилом не прелази на дио коловоза намијењен за саобраћај возила из супротног смјера; возило које се креће на путу с правом првенства пролаза, као и кад је саобраћај на раскрсници регулисан свјетлосним саобраћајним знаковима или знацима које даје овлашћено лице.

(3) Непосредно испред и на прелазу пута преко жељезничке или трамвајске пруге у истом нивоу без браника или полубраника возач смије да претиче друго возило кад је саобраћај на том прелазу регулисан уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова.

Члан 65.

Возач не смије да претиче друго возило које се приближава обиљеженом пјешачком прелазу, или које прелази пјешачки прелаз, или које је стало ради пропуштања пјешака на том прелазу.

Члан 66.

(1) На путу на којем постоје најмање двије саобраћајне траке намијењене за саобраћај возила у истом смјеру и на којој су колоне возила возач може да напусти траку на којој се налази само ради скретања улијево или удесно, или ради паркирања возила.

(2) На путевима и под условом из става (1) овог члана брже кретање возила на једној траци од кретања на другој траци не сматра се претицањем.

(3) Не сматра се претицањем ни пролажење са десне стране возила које према одредби члана 39. став (3) овог закона за своје кретање не користи саобраћајну траку уз десну ивицу коловоза.

10. Звучни и свјетлосни знакови упозорења

Члан 67.

(1) Возач је дужан да употреби звучни знак упозорења кад год је у питању безбједност саобраћаја, а нарочито:

1) на путу ван насеља, ради упозорења другог учесника у саобраћају да жели да га претекне или обиђе, ако би недавањем тог знака постојала опасност од саобраћајне *незгоде*;

2) ако се поред коловоза налазе дјеца која не обраћају пажњу на кретање возила;

3) на путу ван насеља, прије уласка у непрегледну кривину или прије доласка на превој на којем је отежано мимоилажење.

(2) Возач је дужан да давање звучног знака упозорења сведе на неопходну мјеру.

Члан 68.

(1) Од првог сумрака до потпуног сванућа возач, у правилу, умјесто звучног знака упозорења, употребљава свјетлосни знак упозорења. Тај знак возач може да употреби и у насељу приликом претицања другог возила.

(2) Свјетлосни знак упозорења возач може да употреби и дању, ако такав начин упозорења другим учесницима у саобраћају више одговара условима на путу.

(3) Свјетлосни знак упозорења даје се кратким узастопним паљењем дугих свјетала, или узастопним паљењем кратких свјетала за освјетљавање пута, или наизмјеничним паљењем, у кратким размацима, дугих и кратких свјетала, водећи рачуна при томе да се тиме не заслепљују возачи који долазе из супротног смјера.

11. Заустављање и паркирање

Члан 69.

Возач не смије да заустави или паркира возило на мјесту на којем би оно угрожавало безбједност других учесника у саобраћају, или представљало сметњу за нормално одвијање саобраћаја или кретање пјешака.

Члан 70.

(1) На јавном путу ван насеља возач је дужан, у случају потребе заустављања или паркирања возила, када за то постоји могућност, зауставити или паркирати возило ван коловоза.

(2) Возач који је због неисправности на возилу, саобраћајне *незгоде* или другог оправданог разлога принуђен да заустави возило на коловозу дужан је ***за вријеме кретања ван возила означити се свјетлоодбојним прслуком*** и предузме све мјере да заустављено возило не доведе у опасност друга возила и да га што прије уклони с коловоза.

(3) Ако је возач због неисправности на возилу, саобраћајне *незгоде* или због другог оправданог разлога принуђен да заустави возило на шинама, дужан је да га са шина одмах уклони, а ако је то немогуће, да одмах предузме потребне мјере да лица која управљају возилима која се крећу по шинама на вријеме буду упозорена на опасност.

Члан 71.

(1) Возач који зауставља или паркира возило на јавном путу *гдје је та радња дозвољена* дужан је да заустави, односно паркира возило непосредно уз десну ивицу коловоза, а на јавном путу на којем се саобраћај одвија само у једном смјеру возило може зауставити, односно паркирати уз десну или лијеву ивицу коловоза.

(2) Ако се уз десну ивицу коловоза налазе трамвајске или друге шине, возач мора да заустави или паркира возило уз лијеву ивицу коловоза.

(3) Возач може да заустави или паркира возило на мјестима која се налазе на средини коловоза само ако су та мјеста обиљежена одговарајућим саобраћајним знаком или ознаком на коловозу.

Члан 72.

На заустављеном или паркираном возилу не смију се отворати врата ако се тиме омета кретање других учесника у саобраћају или ако се угрожава безбједност саобраћаја.

Члан 73.

Возач не смије да заустави или паркира возило нарочито:

- 1) на обиљеженом пјешачком прелазу и на раздаљини мањој од пет метара од тог прелаза, као и на прелазу бициклическе стазе преко коловоза;
- 2) на прелазу пута преко жељезничке или трамвајске пруге у истом нивоу;
- 3) на жељезничким или трамвајским пругама или у близини тих пруга ако се тиме спречава или омета саобраћај возила која се крећу по шинама;
- 4) на раскрсници и на раздаљини мањој од пет метара од најближе ивице попречног коловоза;
- 5) у тунелима, на мостовима, у подвожњацима и на надвожњацима, као и на дијеловима пута испод мостова и надвожњака и на раздаљини мањој од 15 м од тих објеката;
- 6) на дијелу пута у близини врха превоја и у кривини гдје је прегледност пута недовољна и гдје се обилажење возила не би могло извршити без опасности;
- 7) на дијелу пута на којем би ширина слободног пролаза од заустављеног или паркираног возила до неиспрекидане уздужне линије на коловозу, или до супротне ивице коловоза, или до неке препреке на путу била мања од три метра;
- 8) на мјесту на којем би возило заклањало постављени саобраћајни знак или уређај за давање свјетлосних саобраћајних знакова;
- 9) на бициклическој стази, односно траци;

10) на дијелу коловоза који је као стајалиште за возила јавног саобраћаја обиљежен саобраћајним знаком и ознакама на коловозу;

11) на свим уређеним зеленим површинама, парковима и сл.;

12) на мјесту које је означено као паркинг-простор за **лица са инвалидитетом ако возило није обиљежено знаком из члана 29. ст. (2) и (3) овог закона.**

13) на тротоару, односно на пјешачкој стази, ако то није изричито регулисано саобраћајним знаком, а ако је паркирање дозвољено, мора се оставити најмање 1,6 м ширине на површини за кретање пјешака, с тим да та површина не може бити уз ивицу коловоза.

Члан 74.

Осим у случајевима из члана 73. овог закона, возач не смије да паркира возило нарочито на:

1) дијелу пута испред прелаза пута преко жељезничке или трамвајске пруге у истом нивоу, и то на раздаљини мањој од 15 м од тих прелаза;

2) раздаљини мањој од 15 м испред и иза знака којим је обиљежено стајалиште за возила јавног саобраћаја;

3) пролазима и улазима школа, установа, предузећа, стамбених зграда и других објеката и изнад прикључка на водоводну мрежу и улаза у канализациону или другу мрежу комуналних организација;

4) мјесту на коме би паркирано возило онемогућило приступ другом возилу ради паркирања или излазак неком већ паркираном возилу;

~~5) тротоару, односно на пјешачкој стази, ако то није изричито регулисано саобраћајним знаком, а ако је паркирање дозвољено, мора да се остави најмање 1,6 м ширине на површини за кретање пјешака, с тим што та површина не може да буде уз ивицу коловоза;~~

5) на коловозу са двије саобраћајне траке гдје се саобраћај одвија у оба смјера.

Члан 75.

(1) Овлашћено службено лице одредиће да се возило премјести на друго мјесто ако је заустављено или паркирано на мјестима из чл. 73. и 74. овог закона, возило паркирано у пјешачкој зони, као и возило паркирано на мјесту резервисаном за возила лица с инвалидитетом.

(2) Овлашћено службено лице одредиће да се возило премјести на друго мјесто и у свим другим случајевима када је заустављено или паркирано на мјесту на којем угрожава безбједност саобраћаја, или омета нормално одвијање саобраћаја.

Члан 76.

(1) Премјештање возила из члана 75. овог закона обавља надлежно министарство унутрашњих послова.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, уз претходну сагласност надлежног министарства унутрашњих послова, премјештање возила обављају организација, правно или физичко лице које овласти надлежно министарство унутрашњих послова.

(3) Трошкове премјештања возила у случајевима из члана 75. овог закона сноси власник *или возач возила*.

(4) Ради осигурања плаћања трошкова премјештања возила, од власника возила који није држављанин Босне и Херцеговине, правно или физичко лице које је премјестило возило може да затражи гаранцију, а ако власник неће или не може да положи гаранцију, може да задржи возило.

(5) Премјештање возила на друго мјесто и надокнаду трошкова за премјештање и чување возила уређује орган надлежан за унутрашње послове ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине посебним прописом.

Члан 77.

(1) Возач је дужан да моторно возило, трактор или прикључно возило, осим мотоцикла без бочне приколице, које је заустављено на коловозу, обиљежи посебним знаком којим се означава заустављено возило на коловозу, и то:

1) кад је био принуђен да заустави возило на мјесту или дијелу пута из члана **70. став (2) и члана 73.** овог закона;

2) кад је возило заустављено на коловозу на таквом мјесту да возачи возила која наилазе истим смјером не могу или тешко могу благовремено да га уоче;

3) ноћу и у случају смањене видљивости на аутопуту и путу резервисаном за саобраћај моторних возила, као и на дијелу пута који није довољно прегледан.

(2) Знак из става (1) овог члана поставља се на коловоз иза заустављеног возила, у вертикалном положају и на *довољном одстојању које* на путу ван насеља не смије бити мања од 50 м *а у насељу 10 м*, тако да возачи моторних возила који наилазе из смјера на којем је знак постављен могу благовремено да зауставе своја возила, односно да безбједно обиђу заустављено возило.

(3) На исти начин тај знак се поставља и кад је на путу заустављена колона моторних возила, с тим што се умјесто једног знака на коловоз постављају два знака, један поред другог.

(4) Ако је у моторном возилу уграђен уређај за истовремено паљење свих показивача правца, у случају из става (1) овог члана тај уређај мора да буде упаљен.

Члан 78.

Прије него што паркира и напусти возило, возач је дужан да предузме све мјере којима се спречава да возило само крене са мјеста и да га обезбиједи од неовлашћене употребе.

Члан 79.

(1) За неправилно паркирано или заустављено возило на тротоарима или било којим другим мјестима из чл. 69. до 78. овог закона у којем није присутан возач, овлашћена службена лица оставиће писмену обавијест да возач који је паркирао или зауставио возило у року од осам дана код надлежног органа на име новчане казне уплати законом прописани износ.

(2) Власник или корисник возила дужан је да овлашћеном службеном лицу надлежне службе да податке о возачу који је управљао возилом у вријеме извршења прекршаја из става (1) овог члана, као и у случају других прекршаја прописаних овим законом у којима је учествовало његово возило.

12. Пресијецање колоне пјешака

Члан 80.

Возач не смије возилом да пресијеца колону дјецe, војника, погребну поворку и сваку другу организовану колону пјешака која се креће по коловозу.

13. Вуча возила

Члан 81.

(1) У саобраћају на јавном путу моторном возилу могу да се додају највише два прикључна возила за превоз терета, односно једно прикључно возило за превоз лица, а на аутопуту и путу резервисаном за саобраћај моторних возила само једно прикључно возило.

(2) **Моторним возилом** смије да се вуче само прикључно возило које битно не умањује његову стабилност.

(3) Забрањена је вуча неисправних возила на аутопуту и путу резервисаном за саобраћај моторних возила.

(4) Изузетно од одредбе става (3) овог члана, вуча другог моторног возила аутопутем дозвољена је ако је разлог за вучу настао за вријеме кретања моторног возила аутопутем, али само крајњом десном саобраћајном траком до првог прикључног пута којим вучено возило може да се искључи из саобраћаја на аутопуту.

(5) У саобраћају на јавном путу радном машином смију се вући само прикључци за извођење радова.

Члан 82.

(1) **Моторним возилом** смије да се вуче друго **моторно возило** само ако оно због неисправности или недостатака појединих дијелова не може само да се креће и ако се притом битно не умањује стабилност вучног возила.

(2) **Моторним возилом** не смије да се вуче мотоцикл без бочне приколице или друго возило на два точка.

Члан 83.

Моторно возило смије да се вуче ноћу, као и дању у случају смањене видљивости, само ако на својој задњој страни има упаљена црвена свјетла за означавање возила, или ако га вуче моторно возило које има и при вучи користи жуто ротационо свјетло.

Члан 84.

(1) За вријеме вуче возила из члана 82. став (1) оба возила морају да имају знак којим се означава заустављено возило на коловозу (безбједносни трокут).

(2) На моторном возилу које вуче друго возило трокут се поставља с предње, а на вученом возилу са задње стране.

(3) За вријеме вуче неисправног возила, на возилима морају бити укључени уређаји за истовремено паљење свих показивача правца.

Члан 85.

(1) **Моторно возило** на путу дозвољено је вући помоћу ужета, круте везе (руде), аутоматских вучних кука са вишестепенованом регулацијом и ослањањем или вјешањем возила на вучно возило.

(2) Помоћу ужета не смије да се вуче **моторно возило** на којем су неисправни уређаји за управљање или уређаји за заустављање, нити теретно моторно возило и аутобус.

(3) Крутом везом не смије да се вуче **моторно возило** које нема исправан уређај за управљање, нити **моторно возило** теже од вучног возила - ако му је неисправна помоћна кочница.

Члан 86.

Ако се **моторно возило** вуче помоћу ужета, аутоматских вучних кука са вишестепенованом регулацијом или круте везе, возач који управља вученим возилом мора да има одговарајућу дозволу за управљање возилом оне категорије којој припада возило које се вуче.

Члан 87.

Вуча натовареног теретног возила с прикључним возилом или без прикључног возила, односно трактора с прикључним возилом, дозвољена је само до првог мјеста погодног

за претовар терета а, изузетно, и до првог мјеста на којем може да се отклони квар на возилу.

Члан 88.

(1) Растојање између вучног и вученог **моторног возила**, ако се вуче ужетом, мора да износи три до пет метара, а ако се вуче помоћу куке или круте везе (руде), може да износи и мање од три метра.

(2) Кука и крута веза (руда) из става (1) овог члана морају да буду сертификоване према процедурама дефинисаним посебним прописом из става (3) члана 6. овог закона, а возач мора да има доказ о извршеној сертификацији.

Члан 89.

(1) Вученим возилом забрањено је превозити лица **осим лица које управља вученим возилом**.

(2) Возила која превозе опасне материје не смију се вући, нити користити за вучу других возила.

(3) Изузетно од одредаба из **става (2)** овог члана, у случају неисправности возила које је натоварено опасним материјама, такво возило може да се превуче само до најближег мјеста погодног за претовар или поправак, а такво возило вуче се крутом везом (рудом).

14. Употреба свјетала у саобраћају

Члан 90.

(1) За вријеме управљања моторним возилом дању на возилу морају да буду упаљена кратка или дневна свјетла.

(2) У времену од првог сумрака до потпуног сванућа (ноћу), као и дању у случају смањене видљивости, на возилу у саобраћају на путу, осим свјетла из става (1) овог члана, морају да буду упаљена свјетла за освјетљавање пута, и то на:

1) **моторном возилу** - осим на **мопеду**, лаком мотоциклу и на мотоциклу без бочне приколице - најмање два бијела или жута свјетла на предњој страни и **најмање два црвена свјетла** на задњој страни;

2) **мопеду**, лаком мотоциклу и на мотоциклу без бочне приколице - најмање једно бијело или жуто свјетло на предњој страни и најмање једно црвено свјетло на задњој страни;

3) бициклу - једно бијело свјетло на предњој страни и једно црвено свјетло на задњој страни;

4) запрежном возилу - најмање једно бијело свјетло на предњој страни и најмање једно црвено свјетло на задњој страни, или само једна свјетиљка која је израђена тако да се с предње стране возила види бијело свјетло, а са задње стране возила црвено свјетло.

(3) Ако се на запрежном возилу једно свјетло налази на предњој страни, а друго на задњој страни, та свјетла морају да буду постављена на уздужној оси возила или на његовој лијевој страни, а ако се на запрежном возилу налази само једна свјетиљка, она мора да буде постављена на лијевој страни возила.

(4) У условима из става (2) овог члана запрежно возило мора да има и два катадиоптера црвене боје, симетрично постављена на задњој страни возила, а бицикл - један катадиоптер црвене боје на задњој страни и по један катадиоптер жуте или наранчасте боје на свакој страни педале.

(5) Кад **моторно возило** вуче једно или два прикључна возила, на задњој страни последњег прикључног возила морају да буду упаљена најмање два црвена свјетла, а ако ширина прикључног возила износи више од 1,60 м, на предњој страни првог прикључног возила морају да буду упаљена два бијела свјетла.

(6) На трактору за вријеме возње по јавном путу мора бити упаљено жуто ротационо свјетло.

Члан 91.

(1) Изузетно од одредаба члана 90. овог закона, не мора да има упаљена свјетла:

1) возило које је заустављено или паркирано на освијетљеном дијелу пута, тако да се јасно види с довољне удаљености;

2) возило које је заустављено или паркирано на за то посебно одређеним мјестима на коловозу или ван њега или на улицама са слабијим саобраћајем;

3) бицикл, лаки мотоцикл и мотоцикл без бочне приколице који нема акумулатор - кад су заустављени или паркирани у насељу уз саму ивицу коловоза.

(2) **Моторно возило** чија дужина није већа од осам метара, а ширина од два метра, и којем није придодато прикључно возило, кад је заустављено или паркирано на улици у насељу, умјесто свјетала из члана 90. став (1) тачка 1) може да има упаљено само једно свјетло које се с предње стране види као бијело свјетло а са задње стране као црвено свјетло и које је постављено на страни супротној од ивице коловоза уз коју је возило заустављено или паркирано.

Члан 92.

(1) Од првог сумрака до потпуног сванућа, као и дању у случају смањене видљивости, морају да носе упаљена свјетла кад се крећу по коловозу ван насеља:

1) група пјешака која се креће у организованој колони или поворци - најмање једно бијело или жуто свјетло на челу колоне, односно поворке, и најмање једно црвено свјетло на њеном зачељу;

2) водичи теглећих, товарних и јахаћих животиња и гоничи стоке - најмање једно бијело или жуто свјетло напријед и најмање једно црвено свјетло позади.

(2) Умјесто свјетала из става (1) овог члана могу да се употребљавају рефлектујуће материје.

Члан 93.

(1) За освјетљавање пута возач **моторног возила**, у правилу, употребљава дуга свјетла.

(2) Возач **моторног возила** дужан је да употребљава за освјетљавање пута кратка свјетла умјесто дугих свјетала:

1) прије мимоилажења с другим возилом на раздаљини с које оцијени да свјетлом свог возила засљепљује возача возила које му долази у сусрет, а при мимоилажењу с другим возилом - кад возач тог возила упали кратка свјетла или кад наизмјеничним паљењем и гашењем свјетала упозорава да му дуга свјетла сметају, увијек на раздаљини мањој од 200 м;

2) за вријеме кретања за другим возилом на растојању од најмање 100 м да дугим свјетлима свог возила не би засљепљивао возача возила испред себе;

3) за вријеме док возилом пролази поред организоване колоне или поворке пјешака;

4) када се креће путем који се пружа непосредно поред пловног пута или поред жељезничке или трамвајске пруге - у сусрету с пловилом, односно с возилом које се креће по шинама а које наилази из супротног смјера.

(3) Ноћу, као и дању у случају смањене видљивости, возач **моторног возила** за вријеме вожње мора да има на возилу упаљена најмање кратка свјетла за освјетљавање пута.

Члан 94.

(1) Свјетла за означавање **моторних возила** употребљавају се у условима из члана 90. став (1) овог закона када је возило заустављено или паркирано на путу.

(2) Свјетла за означавање **моторних возила** морају да буду упаљена за вријеме док су упаљена било која свјетла за освјетљавање пута или посебна свјетла за маглу.

Члан 95.

(1) По магли возач **моторног возила** на возилу треба да има упаљена кратка свјетла за освјетљавање пута или свјетла за маглу или оба свјетла истовремено.

~~(2) Свјетла за маглу могу да се употребљавају само по магли или у случају смањене видљивости и не могу истовремено да се користе с дугим свјетлима.~~

(2) Свјетла за маглу која се налазе на предњој страни возила морају да буду бијеле или жуте боје, а на задњој страни - црвене боје.

15. Растојање између возила

Члан 96.

Возач је дужан да држи потребно растојање кад се креће иза другог возила, тако да не угрожава безбједност саобраћаја.

Члан 97.

(1) Кад се на јавном путу ван насеља које има само једну саобраћајну траку намијењену за саобраћај возила у једном смјеру крећу једно за другим **моторна возила** чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг или чија је дужина већа од седам метара, возачи су дужни да између сваког од тих возила држе растојање од најмање 100 м.

(2) Одредба става (1) овог члана не односи се на дио пута на којем је претицање забрањено.

(3) Ако се на путу крећу два или више возила која превозе опасне материје, растојање између тих возила не смије да буде мање од 200 метара.

16. Саобраћај трамваја и других возила на шинама

Члан 98.

Одредбе чл. од 25. до 97. овог закона примјењују се и на саобраћај трамваја и других возила која се на путу крећу по шинама, осим ако то не искључују конструкционе карактеристике тих возила или начин њиховог кретања.

17. Саобраћај бицикала, **мопед**а, лаких мотоцикала и мотоцикала

Члан 99.

(1) Бициклом на јавном путу смије управљати лице које је навршило 12 година, а мопедом на јавном путу смије управљати лице које је навршило 14 година и посједује одговарајући документ о познавању прописа о безбједности саобраћаја.

(2) Возач бицикла и возач **мопед**а ако је покретан снагом возача дужни су да се крећу што ближе десној ивици коловоза, а ако постоји бициклистичка стаза, по бициклистичкој стази, односно траци.

(3) Ако се два или више возача бицикала или **мопед**а крећу у групи, дужни су да се крећу један за другим.

(4) Ако на путу постоји посебно уређена бициклистичка стаза, возач **мопед**а ако је покретан снагом возача и возач бицикла морају да се крећу десном бициклистичком стазом у односу на смјер кретања саобраћаја.

(5) На бициклическим стазама уређеним и обиљеженим за саобраћај бицикла и **мопед**а у оба смјера возила морају да се крећу десном страном у смјеру кретања возила.

(6) Возач бицикла и возач **мопед**а смију да се крећу само по оним саобраћајним површинама по којима је кретање таквим возилима дозвољено.

Члан 100.

Возач бицикла, мопед, лаког мотоцикла и мотоцикла мора да управља возилом на начин којим се не умањује стабилност возила и не ометају други учесници у саобраћају, а нарочито не смије да:

- 1) испушта управљач из руку, осим кад најављује промјену смјера кретања,
- 2) склања ноге са педала,
- 3) се придржава за друго возило,
- 4) води, вуче или потискује друга возила, односно животиње, осим да вуче прикључно возило за бицикл,
- 5) допусти да возило којим управља буде вучено или потискивано,
- 6) превози предмете који могу да га ометају током управљања,
- 7) употребљава на оба уха слушалице за аудио-уређаје,
- 8) употребљава мобилни телефон.

Члан 101.

Возач бицикла, **мопед**а, лаког мотоцикла и мотоцикла може да превози друга лица само ако на возилу постоје посебна сједишта и ослонци за ноге, а возач мотоцикла може то да чини и у бочној приколици.

Члан 102.

(1) Возач мопед, лаког мотоцикла, мотоцикла, трицикла, лаког четвороцикла или четвороцикла, као и лица која се превозе тим возилима морају носити на глави закончану заштитну kacигу за вријеме вожње.

(2) Возач бицикла у периоду од првог сумрака до потпуног сванућа, као и дању у случају смањене видљивости, мора користити свјетлоодбојни прслук или одговарајућу ретрорефлектујућу опрему која обезбјеђује адекватну уочљивост возача бицикла или бицикла.

(3) Возач бицикла, мопед, лаког мотоцикла, мотоцикла, трицикла, лаког четвороцикла или четвороцикла не смије превозити лице које је под утицајем алкохола, односно психоактивних супстанци или из других разлога није способно да управља својим поступцима.

(4) Возач бицикла старији од 18 година може на јавном путу бициклом превозити дијете до осам година старости, ако је на бициклу уграђено посебно сједиште, прилагођено узрасту дјетета и чврсто спојено са бициклом, те ако дијете на глави носи закопчану заштитну кацигу.

18. Саобраћај запрежних возила и кретање стоке

Члан 103.

(1) Запрежним возилом на јавном путу може управљати лице са навршених 16 година живота.

(2) Возач запрежног возила треба да управља возилом све вријеме док се возило креће по путу и дужан је да возило држи што ближе десној ивици коловоза.

(3) Запрежно возило не смије да се оставља без надзора на путу или уз пут.

(4) Лица која се возе запрежним возилом док је возило у покрету не смију да стоје на возилу, сједе на страницама возила, сједити на платоу возила са стране, нити да се налазе на руди возила док је возило у покрету.

(5) Возач запрежног возила мора водити запрегу на непрегледном и необезбијеђеном прелазу пута преко жељезничке пруге, као и при укључивању у саобраћај са колског улаза.

(6) За запрежно возило се, у саобраћају на путу, са стражње десне стране може привезати једно грло стоке.

(7) Возач запрежног возила мора, док вози или води запрегу, у периоду од првог сумрака до потпуног сванућа, као и дању у случају смањене видљивости, носити и свјетлоодбојни прслук.

(8) Запрежна возила која се крећу једно иза другог морају држати одстојање најмање 50м.

Члан 104.

(1) Гонич стоке, уколико стоку гони јавним путем, може бити лице са навршених 16 година живота.

(2) Стоку која се креће јавним путем гонич стоке мора да држи што је могуће ближе десној ивици пута.

(3) Стока се не смије остављати на путу или уз пут без надзора гонича стоке.

(4) Стока се на јавној путу смије гонити у групама и на таквом одстојању између група да такво кретање битно не утиче на проходност пута и безбједност саобраћаја који се одвија тим путем.

19. Кретање пјешака

Члан 105.

- (1) Пјешак не смије, у правилу, да се креће и задржава на коловозу.
- (2) Ако се пјешак креће коловозом, он мора да се креће што ближе ивици коловоза, и то веома пажљиво и на начин којим не омета или не спречава саобраћај возила.

Члан 106.

- (1) На путу који има тротоар или другу површину одређену за кретање пјешака, односно површину поред коловоза погодну за кретање пјешака, пјешак је дужан да се креће по тим површинама.
- (2) На путу на којем не постоји тротоар или друга површина одређена за кретање пјешака, односно погодна за кретање пјешака, а коју пјешаци не могу да користе из било ког разлога, пјешаци могу да се крећу коловозом.
- (3) На коловозу пута забрањено је играње, вожња дјечијим бициклом, ромобилом, котуралкама и слично, као и санкање, скијање и друго, осим ако је то посебно дозвољено.

Члан 107.

(1) Кад се пјешак креће коловозом на јавном путу ван насеља, дужан је кретати се уз лијеву ивицу коловоза у смјеру кретања, а ноћу и дању у условима смањене видљивости мора бити освијетљен или означен свјетлоодбојним прслуком, као и кретање у групи изводити крећући се један иза другог.

- (2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, пјешак може да се креће уз десну ивицу коловоза само кад је такво кретање за њега безбједније (непрегледна кривина, провалија, усјек, засјек, одрон и сл.).
- (3) Пјешак који гура ручна колица, бицикл, лаки мотоцикл или мотоцикл, лица која се крећу помоћу покретних столица за немоћна лица, као и организована колона пјешака, морају да се крећу уз десну ивицу коловоза у смјеру кретања.

Члан 108.

- (1) Пјешак је дужан да прелази преко коловоза и бициклистичке стазе пажљиво и најкраћим путем, након што се прије ступања на коловоз увјери да то може да учини на безбједан начин.
- (2) За вријеме кретања коловозом пјешак не смије да користи мобилни телефон нити да има слушалице у оба уха.

(3) На путу који има обиљежене пјешачке прелазе или посебно изграђене прелазе, односно пролазе за пјешаке, при прелажењу пута пјешак је дужан да се креће тим прелазима, односно пролазима, ако они нису од њега удаљени више од 100 м.

Члан 109.

(1) На обиљеженом пјешачком прелазу на којем је саобраћај пјешака регулисан свјетлосним саобраћајним знацима за пјешаке пјешак је дужан да поступа према тим знаковима.

(2) На обиљеженом пјешачком прелазу на којем саобраћај пјешака није регулисан посебним свјетлосним саобраћајним знацима за пјешаке, али је саобраћај возила регулисан свјетлосним саобраћајним знацима за возила или знацима које дају овлашћена лица, пјешаци могу да прелазе преко коловоза само док им је датим знаком дозвољен прелаз преко коловоза.

(3) На обиљеженом пјешачком прелазу на којем саобраћај није регулисан свјетлосним саобраћајним знаковима ни знацима које даје овлашћено лице, прије ступања на пјешачки прелаз, пјешак је дужан да обрати пажњу на удаљеност и брзину возила која му се приближавају.

Члан 110.

Пјешак који намјерава да пређе коловоз на мјесту на којем не постоји обиљежен пјешачки прелаз не смије да ступи на коловоз ако тиме омета саобраћај возила.

20. Обавезе возача према пјешацима

Члан 111.

(1) Ако је саобраћај на обиљеженом пјешачком прелазу регулисан свјетлосним саобраћајним знаковима или знацима овлашћеног лица, возач је дужан да заустави возило испред пјешачког прелаза кад му је датим знаком забрањен пролаз, а ако му је на таквом прелазу датим знаком дозвољен пролаз, возач не смије да омета пролаз пјешака који су већ ступили на пјешачки прелаз.

(2) Ако се обиљежени пјешачки прелаз из става (1) овог члана налази на улазу на бочни пут, возач који скреће на тај пут дужан је да скреће смањеном брзином и пропусти пјешаке који су већ ступили или ступају на пјешачки прелаз и, према потреби, да заустави возило којим управља да би пропустио пјешаке.

(3) Ако на обиљеженом пјешачком прелазу саобраћај није регулисан уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова ни знаковима овлашћеног лица, возач је дужан да заустави возило пред таквим пјешачким прелазом да би пропустио пјешаке који прелазе или ступају на пјешачки прелаз, или недвосмислено показују намјеру да пређу преко пјешачког прелаза.

(4) У случају из става (3) овог члана на коловозу са двије или више саобраћајних трака за саобраћај у истом смјеру, забрањено је пролажење поред возила које је заустављено или успорава испред пјешачког прелаза да би пропустило пјешаке.

Члан 112.

(1) Возач који скреће на бочни пут на чијем улазу не постоји обиљежен пјешачки прелаз дужан је да скреће смањеном брзином и не смије да угрози пјешаке који су већ ступили на коловоз.

(2) Возач који се креће мокрим коловозом у насељу дужан је да прилагоди брзину кретања возила тако да избјегне прскање пјешака који се крећу ивицом коловоза или тротоара.

21. Саобраћај на прелазу пута преко жељезничке пруге

Члан 113.

Возач који се возилом приближава прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу дужан је да прилагоди кретање возила тако да може да га заустави пред уређајем за затварање саобраћаја на прелазу, или пред уређајем за давање знакова којима се најављује приближавање возила која се крећу по шинама, односно да може да заустави возило прије него што ступи на жељезничку пругу.

Члан 114.

Учесници у саобраћају дужни су да се зауставе пред прелазом пута преко жељезничке пруге у истом нивоу ако је уређај за затварање саобраћаја спуштен, или ако је тај уређај већ почео да се спушта, или ако се дају свјетлосни знакови или звучни сигнали који упозоравају да ће тај уређај почети да се спушта, односно да се прелазу пута преко жељезничке пруге приближава возило које се креће шинама.

Члан 115.

(1) Пред прелазом пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на којем су постављени свјетлосни саобраћајни знакови учесници у саобраћају дужни су да се зауставе кад се појави црвено трепћуће свјетло или црвено непрекидно свјетло.

(2) Учесници у саобраћају који прелазе преко жељезничке пруге у истом нивоу дужни су то да чине с појачаном опрезношћу и кад свјетла на прелазу нису упаљена.

(3) На прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на којем нема уређаја за затварање саобраћаја, ни уређаја за давање знакова којима се најављује приближавање воза, учесници у саобраћају могу да пређу преко жељезничке пруге тек пошто се претходно увјере да пругом не наилази воз или неко друго возило које се креће по шинама.

22. Саобраћај на аутопуту, путу резервисаном за саобраћај моторних возила и брзом путу

Члан 116.

(1) Аутопутем не смију да се крећу пјешаци, стока, ни возила која се према одредбама овог закона не сматрају моторним возилима.

(2) Аутопутем не смију да се крећу ни моторна возила која према својим конструкционим особинама не могу да се крећу брзином већом од 40 км на час.

(3) Одредба става (2) овог члана не односи се на војна возила и на возила органа унутрашњих послова, те возила за одржавање пута када дају посебне свјетлосне знаке.

Члан 117.

(1) На аутопуту возач не смије да зауставља моторно возило, осим на површинама ван коловоза које су за то посебно уређене и обиљежене.

(2) Возач који је због неисправности возила или из других разлога принуђен да заустави возило на коловозу аутопута дужан је да га заустави на посебној траци за принудно заустављање возила, ако она на том мјесту постоји, и да предузме потребне мјере да возило што прије буде уклоњено с коловоза.

(3) На аутопуту возач не смије да обавља полукружно окретање, нити да се креће возилом уназад.

Члан 118.

На аутопут не смије да се укључи моторно возило које вуче друго моторно возило које због неисправности не може да се креће.

Члан 119.

(1) Аутопутем моторна возила морају да се крећу крајњом десном саобраћајном траком која није заузета возилима у колони.

(2) Одредба члана 39. став (3) овог закона не примјењује се на возила која се крећу дијелом аутопута који пролази кроз насеље.

Члан 120.

На аутопуту с три или више саобраћајних трака, намијењених за саобраћај возила у једном смјеру, возачи теретних моторних возила чија је највећа дозвољена маса већа од **7.500 кг** и скупа возила чија је дужина већа од седам метара смију да користе само двије саобраћајне траке које се налазе уз десну ивицу коловоза.

Члан 121.

(1) Возач који се моторним возилом укључује у саобраћај на аутопуту дужан је да:

1) користи посебну траку за убрзавање, кад таква трака постоји у продужењу прикључног пута, и да се у саобраћај на аутопуту укључи дајући одговарајући знак, на начин којим не угрожава саобраћај возила која се крећу аутопутем;

2) пропусти возила која се крећу аутопутем, ако на мјесту на којем се укључује у саобраћај на аутопуту не постоји посебна трака за убрзавање.

(2) Возач који се возилом искључује из саобраћаја на аутопуту дужан је да благовремено заузме положај возилом на крајњој десној саобраћајној траци и да што прије пређе на посебну траку за успоравање, ако таква трака постоји на улазу у прикључни пут.

Члан 122.

Одредбе чл. од 116. до 121. овог закона примјењују се и на саобраћај на путу који је резервисан за саобраћај моторних возила и брзом путу.

23. Саобраћај у тунелу

Члан 123.

Возач који се возилом креће кроз тунел не смије да зауставља *нити паркира* возило, да полукружно окреће возило или да се креће уназад у тунелу.

Члан 124.

На *моторним возилима* за вријеме кретања кроз тунел морају да буду упаљена кратка свјетла за освјетљавање пута.

24. Возила под пратњом

Члан 125.

(1) Возилима под пратњом, у складу с овим законом, подразумијевају се возила којима је додијељена пратња полиције или војне полиције, са моторним возилима опремљеним уређајима за давање посебних звучних сигнала и свјетлосних знакова црвене и плаве боје, и то за вријеме док се ти знакови дају.

(2) Возач који на путу сусретне возило или колону возила под пратњом и возач којег сустигне возило или колона возила под пратњом дужни су да уступе првенство пролаза, омогуће несметан пролаз, а по потреби зауставе возило, умјесто дугих свјетала ноћу употребе кратка свјетла за освјетљавање пута, строго се придржавају наредби које им дају лица из пратње и кретање наставе тек кад прођу сва возила под пратњом.

(3) Возила под пратњом имају право првенства пролаза у односу на сва друга возила (члан 49), осим у односу на возила која се крећу раскрсницом на којој је саобраћај регулисан свјетлосним саобраћајним знаковима или знацима овлашћеног лица, и на њих се не примјењују одредбе: о ограничењу брзине (чл. 44. и 46), о забрани претицања и обилажења колоне возила (члан 61. став (1) тачка 1)) и о забрани пресијецања колоне

пјешака (члан 80), под условом да не угрожавају безбједност других учесника у саобраћају.

(4) Да би омогућили несметан пролаз возилима из става (1) овог члана, пјешаци су дужни да се склоне с коловоза док та возила прођу.

25. Возила с правом првенства пролаза

Члан 126.

(1) На возила службе хитне помоћи, ватрогасна возила и возила полиције и судске полиције, војна возила и возила **Граничне полиције Босне и Херцеговине**, кад посебним уређајима дају свјетлосне знакове и звучне сигнале, не примјењују се одредбе о ограничењу брзине (чл. 44. и 46), о забрани претицања и обилажења колоне возила (члан 61. став (1) тачка 1) и о забрани пресијецања колоне пјешака (члан 80). Та возила имају право првенства пролаза у односу на сва друга возила (члан 49), осим у односу на возила под пратњом (члан 125) и возила која се крећу раскрсницом на којој је саобраћај регулисан свјетлосним саобраћајним знаковима или знацима овлашћеног лица, под условом да не угрожавају безбједност других учесника у саобраћају.

(2) Да би омогућили пролаз возилима из става (1) овог члана, пјешаци су дужни да се склоне с коловоза, а остала возила да их пропусте и да се, према потреби, зауставе док та возила прођу.

(3) Кад возило полиције или војно возило употребом плавих свјетала обезбјеђује пролаз једном возилу или колони возила која се крећу иза њега, возачи су дужни да обрате пажњу и на возила којима се обезбјеђује пролаз, да их пропусте и да, према потреби, зауставе своја возила док та возила прођу.

(4) У вези с међусобним правом првенства пролаза за возила из става (1) овог члана важе одредбе о првенству пролаза.

(5) Уређаји за давање посебних свјетлосних и звучних знакова не смију се уграђивати, осим на возила из става (1) овог члана.

26. Терет на возилу

Члан 127.

(1) Возило у саобраћају на путу не смије да буде оптерећено преко своје носивости која је уписана у **потврду о регистрацији**, или преко дозвољеног осовинског оптерећења, или преко највеће дозвољене масе, или преко могућности које дозвољавају особине пута **утврђене прописима или саобраћајним знаком**.

(2) Терет на возилу треба да буде распоређен и, према потреби, причвршћен и покривен тако да:

1) не угрожава безбједност учесника у саобраћају и не наноси штету путу и објектима на путу;

- 2) не умањује у већој мјери стабилност возила и не отежава управљање возилом;
- 3) не умањује возачу прегледност пута;
- 4) не ствара сувишну буку и не расипа се по путу;
- 5) не заклања свјетлосне и свјетлосно-сигналне уређаје на возилу, регистарске таблице и друге прописане ознаке на возилу.

Члан 128.

- (1) Терет на возилу не смије да пређе најудаљенију тачку на предњој страни возила више од једног метра.
- (2) Терет који се превози на возилу и прикључном возилу може да пређе најудаљенију тачку на задњој страни возила највише за једну шестину своје дужине која је као континуиран терет ослоњена на товарни простор.
- (3) Ако се возилом превози терет у комбинацији која се састоји од вучног возила и једноосовинске приколице, под дужином возила подразумијева се укупна дужина вучног возила и једноосовинске приколице.
- (4) Ако терет на возилу прелази више од једног метра најудаљенију тачку на задњој страни возила, најистуренија тачка терета мора да буде означена црвеном тканином.
- (5) Најистуренија тачка терета који се превози теретним моторним или прикључним возилом у случају из става (4) овог члана мора да буде означена таблом. Та табла је квадратног облика, димензија 50 x 50 цм, обојена наизмјеничним косим тракама рефлектујуће наранхасте и бијеле боје и постављена исправно на уздужну осу возила.
- (6) Терет у расутом стању који по својим карактеристикама и гранулацији није на одговарајући начин заштићен од расипања, када се превози у отвореном товарном простору на јавном путу, мора да буде прекривен на одговарајући начин, тако да се спријечи расипање терета.*

Члан 129.

Ноћу, као и дању у случају смањене видљивости, најистуренија тачка на терету који се превози возилом мора да буде означена:

- 1) у случају из члана 128. став (4) овог закона - свјетлом и рефлектујућом материјом црвене боје;
- 2) кад терет на **моторном возилу** или на прикључном возилу бочно прелази више од 20 цм вањску ивицу предњег или задњег свјетла за означавање возила - свјетлом и катадиоптером који с предње стране дају бијело свјетло, а са задње стране - црвено свјетло.

27. Превоз лица возилима

Члан 129а.

(1) У моторном возилу, односно на возилу и прикључном возилу у саобраћају на путу, осим у теретном возилу полиције и оружаних снага, дозвољено је превозити највише онолико лица колико је означено у потврди о регистрацији, на мјестима која су за то предвиђена.

(2) На теретном возилу у простору за смјештај терета и прикључном возилу које вуче трактор може се превозити највише пет лица, а у товарном простору мотокултиватора могу се превозити највише три лица, која утоварују или истоварују терет или обављају пољопривредне или друге радње.

(3) Лица из става (2) овог члана која се превозе у товарном простору не смију стајати, сједити на страницама каросерије, на нестабилном терету или терету који прелази висину товарног сандука.

(4) У затвореном простору возила које се не може отворити изнутра не смију се превозити лица.

(5) Возилима органа за извршење кривичних и прекршајних санкција смију се превозити лица, и то само за службене потребе.

(6) У прикључном возилу за становање (камп-приколица) не смију се превозити лица.

(7) Возач не смије покренути возило док путници сигурно не уђу односно изађу из возила и док врата не буду затворена.

(8) За вријеме кретања возила не смије се ускакати у возило, искакати из возила, отварати врата, нагињати се ван возила, истурати дијелове тијела из возила и возити се на спољашњим дијеловима возила или на тракторским приколицама.

(9) Изузетно од става (8) овог члана, на спољашњим дијеловима возила и прикључног возила могу се возити лица која обављају послове свог радног мјеста у вези с намјеном возила (на возилима ватрогасне службе, комуналне службе, електродистрибуције и других дјелатности), док су на дужности, ако су на тим возилима уграђени платформа за стајање и држачи.

Члан 129б.

(1) Возач бицикла старији од 18 година може на бициклу превозити дијете до осам година старости ако је на бициклу уграђено посебно сједиште, прилагођено величини дјетета и чврсто спојено са бициклом.

(2) Дијете млађе од 12 година не смије се превозити на мопеду, трициклу, мотоциклу и четвороциклу.

(3) У простору за смјештај терета возила из члана 129а. став (2) овог закона забрањено је превозити лица млађа од 15 година.

IV - САОБРАЋАЈНА И ТУРИСТИЧКА СИГНАЛИЗАЦИЈА, ОПРЕМА ПУТА И ЗНАКОВИ ОВЛАШЋЕНИХ ЛИЦА

1. Опште одредбе

Члан 130.

(1) Јавни путеви морају се обиљежити прописаном саобраћајном сигнализацијом, којима се учесници у саобраћају упозоравају на опасност која им пријети на одређеном јавном путу или дијелу тог пута, стављају до знања ограничења, забране и обавезе којих се учесници у саобраћају морају придржавати и дају потребна обавјештења за безбједно и несметано одвијање саобраћаја.

(2) Саобраћајном сигнализацијом морају се обиљежити и опасности привременог карактера, нарочито оне које настану услед изненадног оштећења или непроходности пута, као и привремена ограничења и привремене забране у саобраћају и ти знакови морају се уклонити чим престану разлози због којих су постављени.

(3) Саобраћајну сигнализацију чине саобраћајни знакови (знакови опасности, знакови изричитих наредби, знакови обавјештења и допунске табле које су саставни дио саобраћајног знака и које ближе одређују значење саобраћајног знака уколико су постављене), свјетлосни саобраћајни знакови, ознаке на коловозу и тротоару, те свјетлосне и друге ознаке на путу.

(4) Учесници у саобраћају дужни су да се придржавају ограничења, забрана и обавеза изражених саобраћајном сигнализацијом и да поступе у складу са њиховим значењем.

Члан 131.

(1) Саобраћајну сигнализацију и опрему пута постављају и одржавају институције које управљају путевима, у складу са важећим прописима.

(2) Саобраћајна сигнализација се поставља и одржава тако да учесници у саобраћају могу на вријеме и лако да их уоче дању и ноћу и да благовремено поступе у складу са њиховим значењем.

(3) Саобраћајна сигнализација мора се уклонити, допунити или замијенити, ако њено значење не одговара измијењеним условима саобраћаја на путу или захтјевима безбједности саобраћаја.

(4) Садржај, облик, боја и величина саобраћајне сигнализације морају бити исти у свим временским условима, при дневном свјетлу и при освјетљавању фаровима.

(5) Саобраћајна сигнализација мора да буде освјетљена или израђена од свјетлоодбојних материјала.

Члан 132.

(1) На саобраћајну сигнализацију и на њеном носачу забрањено је постављање било чега што није у вези са значењем саме сигнализације.

(2) Забрањено је неовлашћено постављање, уклањање, оштећивање и измјена значења саобраћајне сигнализације као и опреме пута.

Члан 133.

На путу и његовом заштитном појасу не смију се постављати табле, знакови, свјетла, стубови или други слични предмети којима се заклања или умањује уочљивост постављене саобраћајне сигнализације или који својим обликом, бојом, изгледом или мјестом постављања подражавају или личе на саобраћајну сигнализацију, или засљепљују учеснике у саобраћају или одвраћају њихову пажњу у мјери која може бити опасна за безбједност саобраћаја.

2. Саобраћајни знакови

Члан 134.

(1) Саобраћајни знакови су знакови опасности, знакови изричитих наредби, знакови обавјештења. Уз саобраћајни знак може бити постављена допунска табла која је саставни дио саобраћајног знака и која ближе одређује његово значење.

(2) Знакови опасности служе да се учесници у саобраћају на путу упозоре на опасност која пријети на одређеном мјесту, односно дијелу пута, и да се обавијесте о природи те опасности.

(3) Знакови изричитих наредби стављају до знања учесницима у саобраћају на путу забране, ограничења и обавезе којих морају да се придржавају.

(4) Знакови обавјештења пружају учесницима у саобраћају потребна обавјештења о путу којим се крећу и друга обавјештења која им могу бити корисна.

Члан 135.

Знакови опасности и знакови изричитих наредби на аутопуту, путу резервисаном за саобраћај моторних возила, магистралном и регионалном путу и у насељу морају да буду пресвучени рефлектујућим материјама или освијетљени сопственим извором свјетлости.

3. Свјетлосни саобраћајни знакови и свјетлосне ознаке

Члан 136.

(1) За регулисање саобраћаја употребљавају се уређаји којима се дају свјетлосни саобраћајни знакови црвене, жуте и зелене боје.

(2) На уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова тробојним свјетлима, свјетла се постављају по вертикалној оси, једно испод другог, и то: црвено горе, жуто у средини, а зелено доље. Ако је уређај за давање свјетлосних саобраћајних знакова постављен и изнад саобраћајне траке, свјетла могу бити постављена по хоризонталној оси, једно поред другог, и то: црвено лијево, жуто у средини, а зелено десно. Та свјетла имају облик круга, а зелено свјетло може бити и у облику једне или више стрелица смјештених у кругу црне боје.

Члан 137.

(1) На уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова тробојним свјетлима:

- 1) црвено и зелено свјетло не смију да буду упаљена истовремено;
- 2) жуто свјетло може бити упаљено као самостално свјетло у временском размаку од престанка зеленог до појаве црвеног свјетла или истовремено са црвеним свјетлом, прије појаве зеленог свјетла;
- 3) жуто свјетло може да буде упаљено као трепћуће свјетло када не раде остали свјетлосни сигнали на раскрсници.

(2) При пројектовању нових или репрограмирању постојеће свјетлосне саобраћајне сигнализације, обавезно треба уградити зелено трепћуће свјетло, као најаву престанка слободног пролаза.

(3) При пројектовању нових или репрограмирању постојеће свјетлосне саобраћајне сигнализације, обавезно треба уградити додатни сигнал у виду стрелице, у случају заштићене зелене фазе, за возила која скрећу.

Члан 138.

(1) Уређају за давање свјетлосних саобраћајних знакова тробојним свјетлима може да се дода допунски свјетлосни знак у облику зелене свијетлеће стрелице или више таквих знакова.

(2) Допунски свјетлосни знакови из става (1) овог члана постављају се с одговарајуће стране свјетлосног саобраћајног знака, и то на висини на којој се налази зелено свјетло.

Члан 139.

(1) На уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова којима се регулише саобраћај на коловозу с више од двије саобраћајне траке, обиљежене уздужним линијама, за сваку саобраћајну траку посебно и који се налази изнад саобраћајне траке - црвено свјетло значи забрану саобраћаја дуж саобраћајне траке изнад које је постављено, а зелено свјетло значи слободан пролаз том саобраћајном траком.

(2) Црвено свјетло из става (1) овог члана има облик укрштених линија, а зелено свјетло има облик стрелице с врхом окренутим надоље.

Члан 140.

(1) За регулисање саобраћаја пјешака могу да се употребљавају и посебни уређаји за давање свјетлосних саобраћајних знакова црвене и зелене боје и уређаји за давање звучних сигнала.

(2) Та свјетла морају бити постављена по вертикалној оси, једно испод другог, и то: црвено свјетло горе, а зелено свјетло доље.

(3) Свјетла из става (1) овог члана састоје се од свијетлеће површине црвене или зелене боје на којој се налази тамна силуета пјешака, или од тамне површине на којој се налази свијетлећа силуета пјешака црвене или зелене боје. Та свјетла не смију да буду упаљена истовремено.

Члан 141.

(1) Ако се ивице коловоза на јавном путу обиљежавају свјетлосним саобраћајним ознакама, оне се обиљежавају свјетлима, рефлексним стаклима или рефлектујућим материјама, и то десна страна коловоза - ознакама црвене боје, а лијева страна - ознакама бијеле боје.

(2) Ивице коловоза на дијелу пута кроз тунел морају да буду обиљежене ознакама из става (1) овог члана.

(3) Ако врхови пјешачких острва, острва за усмјеравање саобраћаја и други објекти на коловозу ноћу нису освијетљени, морају се обиљежити свјетлима, рефлексним стаклима или рефлектујућим материјама жуте боје.

4. Ознаке на коловозу

Члан 142.

(1) Ознаке на коловозу служе за регулисање саобраћаја на путевима и за обавјештавање и вођење учесника у саобраћају.

(2) Ознаке на коловозу могу да буду постављене саме или уз друге саобраћајне знакове ако је потребно да се значење тих знакова јаче истакне, односно потпуније одреди или објасни.

(3) Ознаке на коловозу чине линије, стрелице, натписи и друге ознаке.

(4) Ознаке на коловозу могу да имају и рефлектујућа својства.

Члан 143.

(1) Ознаке на коловозу постављају се на путевима са савременим коловозом.

(2) На јавном путу ван насеља са савременим коловозом за саобраћај у оба смјера на којем постоје само двије саобраћајне траке, те траке морају да буду одвојене

одговарајућом уздужном линијом на коловозу, на магистралном путу обиљежене и ивичним линијама.

5. Туристичка и остала сигнализација на путу

Члан 144.

(1) Туристичка и остала сигнализација на путу намијењена је обавјештавању учесника у саобраћају о културним, историјским и природним и туристичким знаменитостима, те осталим објектима и садржајима.

(2) Ближе прописе о туристичкој и осталој сигнализацији на путу доноси министар, у сарадњи с надлежним органом.

6. Обиљежавање прелаза пута преко жељезничке пруге

Члан 145.

На дијелу пута испред прелаза пута преко жељезничке пруге у истом нивоу мора бити постављена одговарајућа саобраћајна сигнализација.

Члан 146.

(1) На прелазима пута преко жељезничке пруге у истом нивоу, осим саобраћајних знакова из члана 145. овог закона, постављају се и браници или полубраници, односно уређаји за давање знакова којима се најављује приближавање воза ако то захтијева густина саобраћаја или други услови на прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу.

(2) Услови у којима уређаји из става (1) овог члана морају да буду постављени утврђују се посебним законом или прописом донесеним на основу закона.

Члан 147.

Свјетлосни знакови којима се најављује приближавање воза на прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу дају се наизмјеничним паљењем два црвена трепћућа свјетла која имају облик круга.

Члан 148.

(1) На прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на којем постоји уређај за давање свјетлосних знакова којима се најављује приближавање воза, односно спуштање браника или полубраника, том уређају може да се дода и уређај за давање звучних сигнала.

(2) На прелазима земљаног пута с мањим саобраћајем и пјешачке стазе преко жељезничке пруге у истом нивоу учесници у саобраћају могу да се обезбиједе само уређајем за давање звучних сигнала.

Члан 149.

- (1) На прелазима пута преко жељезничке пруге у истом нивоу браници или полубраници морају да буду наизмјенично обојени црвеном и жутом бојом.
- (2) Браници и полубраници, као и саобраћајни знакови постављени на дијелу пута испред прелаза пута преко жељезничке пруге у истом нивоу, морају да имају рефлексна стакла или да буду пресвучени рефлектујућим материјама одговарајуће боје.
- (3) Браници и полубраници морају да буду опремљени трепћућим црвеним свјетлом.

Члан 150.

На прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на којем се приликом наилаaska воза браници или полубраници аутоматски спуштају, као и на прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на којем се браницима или полубраницима рукује ручно, и то с мјеста с којег се они не виде, мора се поставити уређај за давање свјетлосних знакова или уређај за давање звучних сигнала којима се учесници у саобраћају обавјештавају о спуштању браника или полубраника.

7. Обиљежавање радова и препрека на путу

Члан 151.

- (1) Дио пута на којем су настале препреке које се не могу одмах отклонити или на којем се изводе радови мора да буде видно обиљежен и безбједан за учеснике у саобраћају.
- (2) Обиљежавање дијела пута из става (1) овог члана обавља се постављањем одговарајућих саобраћајних знакова, а обезбјеђење учесника у саобраћају - постављањем браника.
- (3) Браници морају да буду обојени наизмјенично црвеном и бијелом бојом, опремљени рефлексним стаклима или пресвучени рефлектујућим материјама одговарајуће боје, а ноћу, као и дању у случају смањене видљивости, на њима морају да буду постављена и трепћућа свјетла наранџасте боје.
- (4) Приликом извођења радова на путу или обављања других послова на путу, на дијелу који није затворен за саобраћај, лица која изводе радове и налазе се на путу морају на себи имати свјетлоодбојни прслук.*
- (5) Учесник у саобраћају не смије да омета радника који обавља радове на путу или поред пута и дужан је да уклони своје возило на захтјев извођача радова. Захтјев извођача радова може бити дат и као јавни позив.*

8. Знакови које дају овлашћена лица

Члан 152.

(1) Учесници у саобраћају морају да поступају по захтјевима израженим помоћу знакова или према наредби полицајца или другог лица које на основу овлашћења из закона обавља контролу и регулисање саобраћаја на путевима (у даљњем тексту: овлашћено лице).

(2) Овлашћено лице при давању знакова дужно је да се постави на путу тако да учесници у саобраћају којима су знаковии намијењени могу да га уоче јасно и с довољне раздаљине.

(3) Знакови из става (1) овог члана могу да се дају и из возила.

Члан 153.

(1) Знакови које учесницима у саобраћају даје овлашћено лице су знакови који се дају рукама и положајем тијела, звучни и свјетлосни знакови.

(2) Знакови из става (1) овог члана морају да се дају тако да њихово значење учесницима у саобраћају буде јасно и недвосмислено.

(3) Ближе одредбе о саобраћајним знаковима и сигнализацији на путевима, начину обиљежавања радова и препрека на путу и знаковима које учесницима у саобраћају даје овлашћено лице правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове.

V - ДУЖНОСТИ У СЛУЧАЈУ САОБРАЋАЈНЕ **НЕЗГОДЕ**

Члан 154.

(1) Учесник у саобраћајној **незгоди** у којој је неко изгубио живот или био повријеђен, или је настала већа материјална штета дужан је да:

1) остане на мјесту саобраћајне **незгоде**, с тим што се може привремено удаљити само ради пружања помоћи лицима повријеђеним у саобраћајној **незгоди**, или ако му је самом потребна љекарска помоћ;

2) предузме све што је у његовој моћи да се отклоне нове опасности које могу настати на мјесту саобраћајне **незгоде**, омогући нормално одвијање саобраћаја и настоји да се не мијења стање на мјесту **незгоде** и сачувају постојећи трагови под условом да предузимање тих мјера не угрожава безбједност саобраћаја;

3) обавијести најближу полицијску станицу о саобраћајној **незгоди** и врати се на мјесто саобраћајне **незгоде** те сачека долазак службеног лица које обавља увиђај.

(2) Надлежни орган и друга правна или физичка лица који су обавијештени о саобраћајној **незгоди** у којој је неко лице било повријеђено дужни су да о томе одмах обавијесте најближу здравствену установу.

Члан 155.

Лице које се затекне или наиђе на мјесто саобраћајне **незгоде** у којој има повријеђених дужно је да укаже помоћ лицима повријеђеним у саобраћајној **незгоди**.

Члан 156.

(1) Возач који се затекне или наиђе на мјесто саобраћајне **незгоде** дужан је да на захтјев овлашћеног лица превезе лице повријеђено у саобраћајној **незгоди** до најближе здравствене установе.

(2) Возач је дужан да поступи према одредби става (1) овог члана и прије доласка овлашћеног лица, осим ако се **незгода** догодила на мјесту на којем се може очекивати брзи долазак возила хитне помоћи, или ако возач закључи да нестручним и неодговарајућим превозом стање повријеђеног лица може да се погорша.

Члан 157.

(1) Ако је здравствена установа обавијештена о саобраћајној **незгоди** или је примила на лијечење лице повријеђено у саобраћајној **незгоди**, дужна је да о томе одмах обавијести најближу полицијску станицу.

(2) Ако лице повријеђено у саобраћајној **незгоди** умре од задобијених повреда, или ако постоји оправдана сумња да је код возача због повреде дошло до смањења психичке или физичке способности за управљање **моторним возилом** или трамвајем, здравствена установа дужна је да о томе одмах обавијести надлежни орган који возача води у евиденцији или најближу полицијску станицу.

Члан 157а.

(1) Ако је здравствена установа примила на лијечење лице које због здравственог стања није способно за самостално управљање моторним возилом, а отпушта се из здравствене установе на кућно лијечење, дужна је да о томе одмах обавијести орган надлежан за унутрашње послове ради провјере важења возачке дозволе.

(2) Надлежни орган који возача води у евиденцији дужан је да, у року од три дана, возача који по информацији здравствене установе није способан да због свог стања безбједно управља возилом позове и привремено одузме возачку дозволу, те да га упути на ванредни љекарски преглед ако возач није сагласан са привременим одузимањем возачке дозволе.

(3) У случају ванредног љекарског прегледа из става (2) овог члана, преглед се обавља на трошак лица упућеног на ванредни љекарски преглед.

Члан 158.

(1) Полиција и друга овлашћена лица дужни су да изађу на мјесто саобраћајне **незгоде** у којој има погинулих или повријеђених лица или је настала већа материјална штета, обаве фотографисање мјеста **незгоде**, направе записник о увиђају и обаве друге потребне радње, у складу с овим законом.

(2) Возач учесник у саобраћајној **незгоди** обавезан је да пријави и саобраћајну **незгоду** с мањом материјалном штетом, ако је штета настала другом лицу односно његовом возилу или на другој ствари.

(3) Послије саобраћајне **незгоде** у којој је проузрокована само мања материјална штета, возачи су дужни да одмах уклоне возила с коловоза и да размијене личне податке, те попуне и потпишу образац европског извјештаја о саобраћајној **незгоди**. Возачи не смију напустити мјесто саобраћајне **незгоде** прије него што попуне и потпишу извјештај и размијене податке из овог става.

(4) Уколико је у саобраћајној **незгоди** учествовало возило стране регистарске ознаке, прије издавања потврде о оштећењу возила страних регистарских ознака или потврде о извршеном увиђају на мјесту догађаја саобраћајне **незгоде**, обавезно је да се: обави фотографисање штете на возилу страних регистарских ознака и направи записник у који се, уз осталог, уносе подаци из пасоша, возачке дозволе и осигурања од аутомобилске одговорности - зелена карта.

(5) Надлежни орган унутрашњих послова дужан је да изађе на мјесто саобраћајне **незгоде** у којој је настала мања материјална штета ако то захтијева један од учесника у саобраћајној **незгоди**.

(6) Ближе одредбе о садржају обрасца европског извјештаја о саобраћајној **незгоди** доноси министар, у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове.

(7) Ближе одредбе о начину прикупљања и обради статистичких података о саобраћајним незгодама правилником прописује министар у сарадњи са органима надлежним за унутрашње послове.

Члан 159.

(1) Лице које је учествовало у саобраћајној **незгоди** у којој има погинулих или повријеђених лица или је настала већа материјална штета не смије да узима алкохолна пића, опојне дроге или лијекове на којима је означено да се не смију употребљавати прије и за вријеме вожње док се не изврши увиђај.

(2) Полиција је дужна да изађе на мјесто саобраћајне **незгоде** у којој је настала мања материјална штета ако дође до неспоразума или неслагања једног од учесника приликом попуњавања обрасца европског извјештаја, или ако учесници у **незгоди** немају образац европског извјештаја.

(3) Овлашћено лице које врши увиђај саобраћајне **незгоде** у којој има повријеђених лица или је настала већа материјална штета подвргнуће непосредне учеснике у саобраћајној **незгоди** испитивању помоћу одговарајућих средстава и апарата, или ће их упутити на стручни преглед ради провјеравања да ли имају алкохола или других опојних средстава у организму.

(4) Ако се тим испитивањима утврди да непосредни учесници саобраћајне **незгоде** имају алкохола или других опојних средстава у организму, овлашћено лице које врши увиђај одредиће да им се узме крв или крв и урин ради анализе.

(5) Ако у саобраћајној **незгоди** има погинулих лица, овлашћено лице које обавља увиђај одредиће да се непосредним учесницима у **незгоди** узму крв и урин ради утврђивања да ли су под утицајем алкохола или других опојних средстава у организму.

(6) Ближе одредбе о начину и поступку узимања узорака на анализу ради утврђивања концентрације алкохола или опојних средстава у организму правилником прописује министар у сарадњи са органима надлежним за здравство и органима надлежним за унутрашње послове.

Члан 160.

(1) Овлашћено лице које врши увиђај дужно је да организује попис имовине која на мјесту догађаја остаје иза лица које је у саобраћајној **незгоди** погинуло или теже повријеђено, обавијести организацију која уклања возила и ствари с пута или заинтересовано лице и пружи помоћ ради заштите имовине ако на мјесту догађаја нема лица које ту имовину може да преузме.

(2) Возач који је возилом учествовао у саобраћајној **незгоди** у којој има погинулих или повријеђених лица, као и друго лице које је непосредно учествовало у **незгоди**, имају право да траже личне податке и адресу од лица која су била присутна кад се **незгода** догодила.

Члан 161.

(1) Ако је возило због саобраћајне **незгоде** или неисправности онеспособљено за даље кретање на путу, возач или власник, односно корисник возила дужан је да возило, терет, ствари или други расути материјал одмах уклони с коловоза.

(2) Ако возач или власник, односно корисник возила није у стању да поступи према ставу (1) овог члана, овлашћено лице које се затекне на мјесту **незгоде** или неисправности возила затражиће од надлежне организације која управља путевима или друге овлашћене организације да на безбједно мјесто уклони возило, терет, ствари или други расути материјал с коловоза.

(3) Организација за одржавање путева или друга овлашћена организација за одржавање пут дужна је да на захтјев овлашћеног лица хитно предузме све потребне мјере ради

уклањања и чувања возила с теретом, ствари или другог расутог материјала с коловоза и обезбиједи проходност пута.

(4) Ако надлежна организација која управља путевима или друга овлашћена организација не поступи према одредби става (2) овог члана, овлашћено службено лице предузеће друге мјере да се омогући нормално одвијање саобраћаја.

VI - СПОРТСКЕ И ДРУГЕ ПРИРЕДБЕ ИЛИ АКТИВНОСТИ НА ПУТЕВИМА

Члан 162.

(1) Спортске и друге приредбе или сличне активности на путу не смију се одржавати без одобрења.

(2) Одобрење издаје надлежно министарство унутрашњих послова на чијем подручју се одржава приредба или обавља активност.

(3) Ако се због одржавања приредбе или обављања активности на путу забрањује саобраћај, одобрење се издаје уз претходну сагласност надлежног органа за саобраћај на чијем се подручју забрањује саобраћај.

Члан 163.

(1) У случају из члана 162. овог закона, ако за друге учеснике у саобраћају није обезбијеђен заобилазни пут, захтјев за издавање одобрења биће одбијен.

(2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, одржавање аутомобилске, мотоциклистичке или бициклистичке трке на путу може да се одобри и кад у одређеном правцу нема заобилазног пута (брдске трке и др.), али само у вријеме када се тим путем други учесници у саобраћају најмање крећу. У том случају саобраћај може да се забрани најдуже два сата.

Члан 164.

(1) Захтјев за издавање одобрења из члана 162. овог закона подноси се најкасније 15 дана прије одржавања спортске или друге приредбе или обављања активности.

(2) Уз захтјев за издавање одобрења мора се приложити: програм приредбе, односно активности, правила такмичења, преглед мјера које организатор предвиђа за обезбјеђење учесника у саобраћају, учесника и гледалаца спортске и друге приредбе или активности и знак којим ће возила из пратње такмичара да буду означена.

Члан 165.

(1) Захтјев за одржавање спортске или друге приредбе или за обављање активности на путу биће одбијен ако организатор, према процјени надлежног органа унутрашњих послова, није у стању да спроведе мјере из члана 164. став (2) овог закона.

(2) Ако би због одржавања спортске или друге приредбе или обављања активности на путу требало обуставити саобраћај на важнијим саобраћајним правцима, или ако би одржавање приредбе, односно обављања активности у већој мјери угрозило или ометало саобраћај на путу, захтјев за издавање одобрења може да буде одбијен.

Члан 166.

(1) У одобрењу за одржавање спортске или друге приредбе или за обављање активности на путу одређују се мјере обезбјеђења које организатор мора да предузме.

(2) Када се саобраћај на путу ограничава или забрањује због одржавања приредбе или обављања активности, одобрење садржи и обавезу организатора да о мјерама ограничавања или забране саобраћаја обавијести јавност путем средстава јавног информисања, најкасније 48 сати прије почетка приредбе, односно активности.

(3) Организатор не смије да почне одобравање спортске или друге приредбе или активности на путу ако нису предузете све мјере обезбјеђења одређене у одобрењу.

(4) Ако се утврди да организатор није предузео све мјере обезбјеђења одређене у одобрењу, приредба односно активности биће забрањена.

Члан 167.

(1) Организатор је дужан да прекине одржавање спортске или друге приредбе, односно активности на путу ако:

- 1) су угрожени учесници или гледаоци;
- 2) се у већој мјери наруши јавни ред и мир;
- 3) настану околности због којих приредба, односно активности не би биле одobreне;
- 4) организатор не спроводи одређене мјере обезбјеђења;
- 5) то захтијевају други безбједносни разлози.

(2) Ако организатор не прекине приредбу, односно активности у случајевима из става (1) овог члана, надлежно министарство унутрашњих послова наредиће организатору да приредбу, односно активности прекине и предузме потребне мјере да се наредба изврши.

Члан 168.

Такмичаре на спортској приредби на путу могу да прате само возила означена посебним знаком који утврди организатор.

Члан 169.

(1) Након завршетка спортске или друге приредбе, односно активности на путу организатор је дужан да одмах:

1) уклони с пута све саобраћајне знакове и друге ознаке, уређаје, предмете и објекте који су постављени због одржавања приредбе, односно обављања активности;

2) постави на пут све саобраћајне знакове и друге ознаке, предмете и објекте који су били уклоњени због одржавања приредбе, односно обављања активности;

3) поправи и доведе у првобитно стање пут и објекте на путу ако су оштећени при одржавању приредбе, односно обављања активности.

(2) Ако организатор не поступи према тач. 1) и 2) става (1) овог члана, надлежно министарство унутрашњих послова предузеће одговарајуће мјере да се о трошку организатора уклоне, односно поставе саобраћајни знакови и друге ознаке, предмети и објекти на путу.

VII - ОГРАНИЧЕЊА САОБРАЋАЈА

Члан 170.

(1) Орган надлежан за унутрашње послове, у сагласности с органом надлежним за саобраћај, на одређеном путу или дијелу пута, у одређене дане или у одређеном временском периоду, може да пропише забрану или ограничење саобраћаја за све или поједине врста возила, ограничи брзину кретања возила ако су те забране или ограничења неопходни ради спречавања или уклањања опасности за учеснике у саобраћају, или ако су у питању разлози за несметани саобраћај, односно ако се може оправдано очекивати да ће саобраћај бити посебно густ или отежан.

(2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, министар, у сарадњи с надлежним органом за унутрашње послове, може да донесе наредбу о ограничењу саобраћаја у дане викенда и празника за поједине путне правце.

(3) Ближе одредбе о: саобраћају у зимским условима, врсти возила којима је забрањен или ограничен саобраћај, те начину употребе зимске опреме на возилима у зимским условима правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове.

Члан 171.

У случају када су у питању разлози безбједности и несметаног одвијања саобраћаја или разлози одржавања јавног реда и мира, полицијска управа, односно надлежно министарство унутрашњих послова може да забрани саобраћај или да одреди посебно ограничење саобраћаја на одређеним путевима и дијеловима путева све док постоје разлози због којих се предузимају те мјере.

VIII - ВОЗАЧИ

1. Услови за управљање возилима

Члан 172.

(1) Моторним возилом у саобраћају на путу може да управља само лице које има важећу возачку дозволу, страну возачку дозволу или међународну возачку дозволу, ***одговарајуће категорије.***

(2) Кад управља моторним возилом, возач мора са собом да носи важећу возачку дозволу и дужан је да је покаже на захтјев овлашћеног лица.

(3) Кандидат за возача моторних возила може и прије положеног испита за возача управљати моторним возилом оне категорије за коју припрема испит ако возилом управља уз присуство инструктора вожње.

(4) Изузетно од одредаба става (1) овог члана, мопедом, трактором, радном машином и мотокултиватором може управљати и лице које има одговарајући документ о познавању прописа о безбједности саобраћаја.

(5) Власник, односно носилац права располагања возилом не смије да дозволи да управља возилом у саобраћају на путу лице које нема право да управља тим возилом, односно лице које нема право да управља категоријом моторног возила у коју се убраја то возило и лице из чл. 173. и 174. овог закона.

(6) Власник, односно носилац права располагања возилом дужан је да на захтјев овлашћеног лица да податке о идентитету лица којем је дао возило на управљање.

(7) Возач је дужан да за вријеме управљања моторним возилом у саобраћају користи помагала која су му неопходна да безбједно управља возилом.

(8) Возач је дужан да се, прије почетка управљања возилом, побрине за адекватну безбједносну заштиту дјете млађе од 12 година, у складу са чланом 34а.

Члан 173.

Возач који је у толикој мјери уморан или болестан, или је у таквом психичком стању да је неспособан за безбједно управљање возилом, као и возач под дјеловањем опојних дрога или других опојних средстава или лијекова на којима је означено да се не смију употребљавати прије и за вријеме вожње, не смије да управља возилом у саобраћају на путу.

Члан 174.

(1) Возач не смије да управља возилом у саобраћају на путу, нити да почне да управља возилом ако је под дјеловањем алкохола.

(2) Сматраће се да је под дјеловањем алкохола лице за које се анализом крви или крви и урина или другом методом мјерења количине алкохола у организму утврди да количина алкохола у крви износи више од 0,3 г/кг, или ако је присуство алкохола у организму утврђено одговарајућим средствима или апаратима за мјерење алкохолизираности, што одговара количинама већим од 0,3 г/кг, или код којег се, без обзира на количину алкохола у крви, стручним прегледом утврди да показује знаке поремећености изазване дејством алкохола.

(3) Сматраће се да су под дјеловањем алкохола лица за која се анализом крви или крви и урина или другом методом мјерења количине алкохола у организму утврди да количина алкохола у крви износи више од 0,0 г/кг, или ако је присуство алкохола у организму утврђено одговарајућим средствима или апаратима за мјерење алкохолизираности, што одговара количинама већим од 0,0 г/кг, или код којих се, без обзира на количину алкохола у крви, стручним прегледом утврди да показују знаке поремећености изазване дејством алкохола:

1) возач моторног возила категорије Ц, ЦЕ, Д и ДЕ и возачи поткатегорије Ц1, Ц1Е и Д1 и Д1Е - за вријеме управљања возилом те категорије;

2) возач возила којим се обавља јавни превоз - за вријеме обављања јавног превоза тим возилом;

3) возач возила коме је управљање возилом основно занимање - за вријеме управљања возилом, обављајући послове тог занимања;

4) **инструктор војње** за вријеме оспособљавања кандидата за возача у практичном управљању возилом;

5) кандидат за возача за вријеме обуке у практичном управљању возилом;

6) возач млађи од 21 године старости или с мање од три године возачког искуства.

(4) Сматраће се да је возач почео управљати возилом ако је покренуо возило са мјеста.

2. Оспособљавање кандидата за возача моторних возила

Члан 175.

(1) Оспособљавање кандидата за возаче моторних возила обављају ауто-школе, као правна и физичка лица.

(2) Оспособљавање кандидата за возаче моторних возила могу да обављају и образовне установе редовним школовањем ученика према образовном школском програму за професионалне возаче.

(3) Ауто-школе дужне су да изводе обуку на начин којим ће се обезбиједити да кандидати науче и усвоје правила саобраћаја и етичке норме понашања у саобраћају, овладају техником управљања возилом и стекну остало знање и вјештине потребне за безбједно учествовање у саобраћају.

(4) Возачки испит за возача моторног возила може да полаже кандидат који се претходно припремио за полагање возачког испита у ауто-школи и ако испуњава и друге услове за стицање права на управљање моторним возилом.

(5) Оспособљавање за возача трамваја правилником прописује надлежно министарство унутрашњих послова, у сарадњи са органом надлежним за образовање уколико је, у оквиру јавног превоза, организован саобраћај трамваја.

Члан 176.

Оспособљавање кандидата за возаче моторних возила је дјелатност од посебног друштвеног значаја, а обавља се по посебном програму који обухвата теоретски дио, практични дио и програм прве помоћи:

1. Теоретски дио оспособљавања кандидата за возаче моторних возила обухвата:

- основне прописе о друмском саобраћају, услове за управљање возилом;
- понашање учесника у друмском саобраћају, међусобне односе и споразумијевање учесника у саобраћају, чување околине, офанзивну и дефанзивну вожњу, утицај алкохола, дјеловање опојних дрога на безбједно управљање возилом и утицај других неповољних психо-физичких стања (умор, болест и сл.);
- правила саобраћаја на путевима, саобраћајне знакове и њихово значење, знакове које дају овлашћена лица, уочавање и предвиђање саобраћајне ситуације, опасности које настају због непрописног предузимања радњи у саобраћају и сл.;
- возило у функцији безбједности саобраћаја, извођење радњи значајних за успјешно и безбједно управљање у складу са саобраћајним правилима и условима на путу и у саобраћају, основе техничког функционисања уређаја на моторном возилу значајних за безбједност саобраћаја на путевима (уређаји за заустављање, уређаји за управљање, уређаји за давање свјетлосно-сигналних знакова и за освјетљавање пута и возила, пнеуматици, силе које дјелују на возило, безбједносне мјере при вучи возила, превоз терета и лица, те припрема возила за вожњу);
- садржаје који доприносе повећању безбједности свих учесника у саобраћају, садржаје који доприносе развијању хуманих односа и односа узајамног поштовања и разумијевања међу учесницима у саобраћају, поступак и дужности у случају саобраћајне несреће, контролу саобраћаја и казнену одговорност.

2. Практични дио оспособљавања кандидата за возаче моторних возила обухвата:

- упознавање с возилом, припрему возила за вожњу, учење основних елемената вожње на полигону или одговарајућој површини (полазак, кочење и заустављање, промјена степена преноса, промјена смјера вожње, вожња уназад и полукружно окретање);

- учење вожње на путевима с мањим интензитетом саобраћаја у насељу и ван насеља (укључивање и искључивање, окретање и вожња уназад, кочење и заустављање, паркирање, мимоилажење и обилажење, престројавање и вожња кроз раскрсницу, одржавање растојања, вожња на уздужном нагибу, прилагођавање вожње, предвиђање и избјегавање опасности);
- учење вожње на путевима с интензивним саобраћајем у насељу и ван насеља, вожњу у граду, прилагођавање брзине, вожњу кроз раскрсницу с различитим начином уређења саобраћаја (овлашћено лице, семафор, саобраћајни знакови и саобраћајна правила), вожњу у једносмјерној улици, вожњу на путу с више саобраћајних трака, престројавање, мимоилажење и претицање, вожњу на прелазу пута преко жељезничке пруге;
- учење вожње у сложеним саобраћајним условима, вожњу у колони, вожњу у вршном оптерећењу друмског саобраћаја, понашање према пјешацима и другим учесницима у саобраћају, самосталну вожњу, вожњу у посебним условима (ноћ, киша, снијег, магла и сл.).

3. Програм прве помоћи обухвата:

- циљеве, задатке и значај прве помоћи,
- поступак радњи при пружању прве помоћи (мјере оживљавања, престанак дисања и рада срца, несвијесно стање, крварење, отворене повреде-ране);
- повреде које захтијевају имобилизацију и евакуацију повријеђеног лица;
- остале повреде и оштећења;
- значај здравствене способности за безбједно управљање моторним возилом.

Члан 177.

(1) Оспособљавање кандидата за возача моторних возила обавља се према прописима које доноси министар, у сарадњи са органом надлежним за образовање.

(2) Оспособљавање кандидата за возаче из теоретског и практичног дијела обављају ауто-школе по овлашћењу органа ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине надлежних за образовање, након што се утврди да испуњавају услове одређене законом и прописима донесеним на основу закона.

(3) Оспособљавање кандидата за возача моторних возила из прве помоћи обавља Црвени крст/криж у Босни и Херцеговини.

(4) Оспособљавање кандидата за возача моторних возила који има физички инвалидитет мора се обављати на прилагођеном возилу за лица са инвалидитетом које мора атестирати овлашћена институција или предузеће.

(5) Моторно возило на којем се кандидат за возача моторних возила оспособљава у практичном управљању моторним возилом на путу мора бити означено посебним таблицама.

(6) Таблице из става (5) овог члана имају облик квадрата, плаве су боје и на њима је бијелом бојом написано латинично слово Л.

(7) Контролу над спровођењем прописа из става (1) овог члана врше органи надлежни за образовање, путем стручног органа.

(8) Субјекти из ст. (2) и (3) овог члана дужни су органу из става (7) овог члана, приликом контроле, омогућити приступ у просторије, возила, увид у ток оспособљавања и полагања испита за возача моторних возила, као и увид у сва документа којима се доказује испуњеност услова за рад.

(9) Ближе одредбе о вршењу контроле из става (7) овог члана правилником прописује орган ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине надлежан за образовање, у складу с општим принципима за вршење контроле прописаним подзаконским актом из ст. (10) и (11) овог члана.

(10) Ближе одредбе о оспособљавању за возача моторних возила правилником прописује министар, у сарадњи са органом надлежним за образовање.

(11) Ближе одредбе о организовању обуке за оспособљавање из пружања прве помоћи лицима повријеђеним у саобраћајној незгоди правилником прописује министар у сарадњи са органом надлежним за здравство и органом надлежним за образовање.

(12) Одлуку о јединственим минималним буџетским елементима вриједности наставног часа из пружања прве помоћи доноси Савјет министара Босне и Херцеговине на приједлог Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, усаглашен са Црвеним крстом у Босни и Херцеговини.

(13) Одлуку о јединственим минималним буџетским елементима вриједности наставног часа из теоретског и практичног дијела оспособљавања кандидата за возаче доноси Савјет министара Босне и Херцеговине на приједлог Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, усаглашен са органом надлежним за образовање.

2а. Стицање права оспособљавања и испитивања кандидата за возача моторних возила

Члан 178.

(1) Право да оспособљава кандидата из познавања прописа о безбједности саобраћаја стиче лице - дипломирани саобраћајни инжењер думског смјера и које посједује лиценцу предавача теоретске наставе.

(2) Право да испитује кандидата из области прописа о безбједности саобраћаја стиче лице са лиценцом испитивача теоретског дијела испита.

(3) Право да испитује кандидата из практичног дијела стиче лице са лиценцом испитивача из управљања моторним возилом.

(4) Право да испитује кандидата из прве помоћи стиче лице са лиценцом испитивача из познавања прве помоћи.

(5) Лице из ст. (1), (2) и (3) овог члана, осим доказа о завршеној школској спреми, мора имати возачку дозволу.

(6) Оспособљавање кандидата за возача моторних возила из пружања прве помоћи лицима повријеђеним у саобраћајној незгоди обавља доктор медицине.

(7) Оспособљавање кандидата за возача моторних возила у практичном управљању моторним возилом обавља инструктор војње.

(8) Ближе одредбе о условима и начину добијања лиценце из ст. (1), (2), (3) и (4) овог члана правилником прописује министар, у сарадњи са органом надлежним за образовање.

(9) Ближе одредбе о стицању звања инструктора војње моторних возила правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за образовање.

26. Потврда о оспособљености

Члан 178а.

О успјешно завршеној обуци за возача моторних возила, ауто-школе, образовне установе и Црвени крст издају потврде.

3. Возачки испит

Члан 179.

(1) За послове спровођења и организовања полагања возачког испита одговорни су органи ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежни за образовање.

(2) Полагање возачког испита обавља се пред комисијом коју именују органи из става (1) овог члана, а предсједник комисије и њени чланови имају лиценцу за испитивача.

(3) О положеном возачком испиту издаје се увјерење.

(4) Ближе одредбе о начину и условима организовања испита за возача моторних возила правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за образовање.

Члан 180.

(1) За вријеме управљања моторним возилом кандидат за возача мора имати код себе увјерење да је физички и психички способан за управљање моторним возилом, као и увјерење о положеном испиту из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима за ону категорију за коју се обучава, и дужан га је показати на захтјев овлашћеног лица.

(2) За вријеме обучавања кандидата из управљања моторним возилом инструктор возње код себе мора имати: возачку дозволу, дозволу инструктора возње и дневник рада инструктора возње и дужан их је показати на захтјев овлашћеног лица.

Члан 182.

(1) Министарство организује израду јединственог каталога тестовних питања.

(2) Органи надлежни за спровођење испита дужни су формирати испитне тестове на основу питања из каталога из става (1) овог члана.

(3) На испиту за возача моторних возила Комисија утврђује да ли је кандидат у довољној мјери оспособљен за сигурно управљање моторним возилом одређене категорије према прописаном програму из члана 176. овог закона.

(4) На испиту за возача моторних возила кандидат за возача не смије се користити недозвољеним средствима.

Члан 183.

(1) Органи надлежни за образовање ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине дужни су организовати континуирано усавршавање за лица која су укључена у процес оспособљавања и провјере знања кандидата за возача моторних возила.

(2) Органи из става (1) овог члана могу послове из става (1) овог члана повјерити и другим органима ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине или одговарајућој струковној или стручној организацији у складу са важећим законодавством.

(3) Ближе одредбе са програмом усавршавања за лица из става (1) овог члана доноси министар у сарадњи са органима надлежним за образовање.

4. Стицање права управљања моторним возилом

Члан 184.

(1) Право да управља моторним возилом има лице које испуњава сљедеће услове:

1. да је физички и психички способно да управља моторним возилом;
2. да је навршило године живота одређене овим чланом зависно од категорије, односно поткатегорије возила;
3. да је положило возачки испит за управљање моторним возилом одређене категорије **или поткатегорије;**
4. да му одлуком надлежног органа није забрањено управљање моторним возилом.

(2) Осим услова из става (1) овог члана, право да управља моторним возилом за поједине категорије, односно поткатегорије стиче лице које наврши:

1. 16 година за поткатегорије А1 и Б1, трактор и радну машину;

2. 18 година за категорије А, Б, БЕ и поткатегорије Ц1 и Ц1Е;

3. 21 годину за категорије Ц и ЦЕ под условом да има возачку дозволу поткатегорије Ц1 или Ц1Е најмање једну годину.

4. 21 годину за поткатегорије Д1 и Д1Е под условом да има возачку дозволу Б категорије најмање двије године.

5. 24 године за категорије Д и ДЕ под условом да има возачку дозволу поткатегорије Д1 или Д1Е најмање двије године.

(3) Лицу које први пут стекне право управљања моторним возилом категорије Б, изузев возача којима је то основно занимање за вријеме обављања дјелатности, које у току двије године од дана стицања права управљања моторним возилом категорије Б сакупи четири казнена бода, надлежни орган за издавање возачке дозволе одузеће и поништити дозволу, чиме он губи право управљања моторним возилом.

(4) Рјешење о одузимању и поништавању возачке дозволе доноси орган код којег се возач води у евиденцији.

(5) Лице којем је возачка дозвола одузета и поништена у складу са одредбама овог члана сматраће се да нема положен возачки испит за управљање моторним возилом категорије Б.

Члан 184а.

(1) Возачку дозволу за категорију БЕ могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Б.

(2) Возачку дозволу за категорију Ц1Е могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Ц1.

(3) Возачку дозволу за категорију ЦЕ могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Ц.

(4) Возачку дозволу за категорију Д1Е могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Д1.

(5) Возачку дозволу за категорију ДЕ могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Д.

(6) Возачку дозволу за категорије Ц и Ц1 могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Б.

(7) Возачку дозволу за категорију Д могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Д1 најмање двије године.

(8) Возачку дозволу за категорију Д1 могу добити само они возачи који већ имају возачку дозволу за категорију Б најмање двије године.

Члан 185.

(1) Возачка дозвола издаје се за управљање моторним и прикључним возилима која се разврставају у категорије: А, Б, БЕ, Ц, ЦЕ, Д и ДЕ и поткатегирије: А1, Б1, Ц1, Д1, Ц1Е и Д1Е.

(2) Возачка дозвола издаје се за сљедеће категорије возила: А, Б, БЕ, Ц, ЦЕ, Д и ДЕ.

(3) У категорију А убрајају се мотоцикли с бочном приколицом или без ње, чија запремина мотора прелази 125 cm^3 , а снага прелази 11 kW.

(4) У категорију Б убрајају се моторна возила, осим возила категорије А, чија највећа дозвољена маса није већа од 3.500 кг и која немају више од осам сједишта не рачунајући сједиште за возача.

(5) У категорију БЕ убрајају се скупови возила чија се вучна возила убрајају у категорију Б, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу **преко** 750 кг, која није већа од масе вучног возила без терета, а укупна дозвољена маса вучног и прикључног возила није већа од 3.500 кг.

(6) У категорију Ц убрајају се моторна возила за превоз терета чија је највећа дозвољена маса већа од 7.500 кг.

(7) У категорију ЦЕ убрајају се скупови возила чија се вучна возила убрајају у категорију Ц, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 кг.

(8) У категорију Д убрајају се моторна возила за превоз лица која, осим сједишта за возача, имају више од осам сједишта.

(9) У категорију ДЕ убрајају се скупови возила чија се вучна возила убрајају у категорију Д, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 кг и прикључно возило се не користи за превоз лица.

(10) Возачка дозвола издаје се за сљедеће поткатегирије возила: А1, Б1, Ц1, Д1, Ц1Е и Д1Е.

(11) У поткатегирију А1 убраја се лаки мотоцикл чија запремина мотора не прелази 125 cm^3 , а снага не прелази 11 kW.

(12) У поткатегирију Б1 убрајају се трицикл и четвороцикл на моторни погон.

(13) У поткатегирију Ц1 убрајају се моторна возила за превоз терета чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг, а мања од 7.500 кг.

(14) У поткатегорију Ц1Е убрајају се скупови возила чија се вучна возила убрајају у поткатегорију Ц1, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 кг, с тим да највећа дозвољена маса скупа возила не прелази 12.000 кг и да највећа дозвољена маса прикључног возила не прелази масу неоптерећеног вучног возила.

(15) У поткатегорију Д1 убрајају се моторна возила која служе за превоз лица и која, осим сједишта за возача, имају више од осам, **а не више** од шеснаест сједишта.

(16) У поткатегорију Д1Е убрајају се скупови возила чија се вучна возила убрајају у поткатегорију Д1, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 кг, с тим да највећа дозвољена маса овог скупа возила не прелази 12.000 кг, а највећа дозвољена маса прикључног возила не прелази масу неоптерећеног вучног возила и да се прикључно возило не користи за превоз лица.

(17) Возачи моторних возила категорија Б, Ц, Д и поткатегорија Ц1 и Д1 имају право да управљају моторним возилима тих категорија и кад су им придодате лаке приколице.

(18) Возач којем је издата возачка дозвола за управљање моторним возилом категорије Д има право да управља моторним возилом категорије Б и поткатегорија Б1 и Д1, а возач којем је издата возачка дозвола за управљање моторним возилом категорије Ц има право да управља и моторним возилом категорије Б и поткатегорија Б1 и Ц1.

(19) Возач којем је издата возачка дозвола за управљање моторним возилом категорије ЦЕ има право да управља моторним возилом категорије БЕ **и Ц1Е**, а возач којем је издата возачка дозвола категорије ДЕ има право да управља моторним возилом категорија БЕ и ЦЕ и поткатегорије Ц1Е **и Д1Е**.

(20) Право да управљају моторним возилом категорија БЕ, ЦЕ и ДЕ возач стиче само ако је претходно стекао право да управља возилима одговарајућих категорија Б, Ц и Д.

(21) Возачи моторних возила категорија Б, Ц, Д, БЕ, ЦЕ и ДЕ и поткатегорија Б1, Ц1, Д1, Ц1Е и Д1Е имају право да управљају **мопедом, лаким четвороциклом и мотокултиватором** трактором и радном машином.

(22) Возач моторног возила категорије А има право да управља моторним возилом поткатегорије А1, а возач моторног возила категорије Б има право да управља моторним возилом поткатегорије Б1, возач моторног возила категорије Ц има право да управља моторним возилом поткатегорије Ц1, а возач моторног возила категорије Д има право да управља моторним возилом поткатегорије Д1.

Члан 186.

(1) Возачка дозвола издаће се лицу на његов захтјев ако испуњава услове из члана 184. овог закона.

(2) Возачку дозволу издаје надлежни орган.

(3) Возачка дозвола издаје се лицу и продужава с роком важења од 10 година, а лицима старијим од 65 година живота с роком важења од три године.

(4) Рок важења возачке дозволе од 10 година рачуна се од дана њеног издавања, односно продужења њеног важења.

(5) Возачка дозвола неће се издати нити продужити њен рок важења лицу које има неплаћену новчану казну или трошкове прекршајног поступка или друге обавезе евидентиране у Регистру новчаних казни у складу са важећим законима о прекршајима у БиХ

(6) Лицима која у вријеме издавања возачке дозволе имају више од 55 година живота издаје се возачка дозвола чији је рок важења до навршених 65 година живота, с тим што тај рок не може да буде краћи од три године.

(7) Изузетно од одредбе става (3), возачка дозвола може да се изда или њено важење може да се ограничи и на рокове краће од утврђених, на основу налаза и мишљења здравствене установе, датим у увјерењу о здравственој способности лица, али не на рок краћи од двије године.

(8) Лице које је положило возачки испит и добило возачку дозволу за категорију возила А1, А, Б или Ц1 не смије двије године од дана издавања возачке дозволе да управља возилом на путу брзином већом од 70 км на час, на путу намијењеном искључиво за саобраћај моторних возила и брзом путу брзином већом од 90 км на час, односно 120 км на час на аутопуту, а лаким мотоциклом 40 км на час, нити тим возилом смије да вуче прикључно возило, а ни организовано да превози дјецу.

(10) Лица која први пут стекну возачку дозволу обавезна су да, у трајању од двије године, обилеже возило којим управљају посебним знаком.

(11) Ближе одредбе о посебном знаку из претходног става прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове.

Члан 187.

(1) У возачку дозволу уписују се све категорије и поткатегорије возила којима возач има право да управља.

(2) Возач има право да управља само моторним возилом оне или оних категорија и поткатегорија које су уписане у возачкој дозволи.

(3) Ближе одредбе о обрасцу и садржају обрасца возачке дозволе, о категоријама и поткатегоријама моторних и прикључних возила и начину уписа категорија и поткатегорија у возачку дозволу, поступку и начину издавања, продужењу важења и замјени возачке дозволе и стране возачке дозволе и начину вођења евиденције о возачким дозволама уредиће се правилницима које доноси министар у сарадњи с министрима ентитета, министрима кантона и министром Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежним за унутрашње послове.

Члан 188.

Странац који привремено борави у Босни и Херцеговини или држављанин Босне и Херцеговине који пребива у иностранству, за вријеме привременог борава у Босни и Херцеговини, може управљати возилом на територији Босне и Херцеговине, на основу важеће стране возачке дозволе или међународне возачке дозволе, издате у складу са одредбама Бечке конвенције о друмском саобраћају, коју је издао надлежни орган стране државе.

Члан 189.

Уколико установи да се програм оспособљавања возача моторних возила у појединим земљама битно разликује од услова и програма утврђених овим законом, Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: надлежно министарство) може да одлучи да се не признаје важење тих возачких дозвола издатих у тој земљи, и то у цјелини или за поједине категорије.

Члан 190.

(1) Странац којем је одобрено стално настањење у Босни и Херцеговини и држављанин Босне и Херцеговине који се из иностранства врати у Босну и Херцеговину да се у њој стално настани, као и особље дипломатских и конзуларних представништава и мисија страних држава и представништава међународних организација у Босни и Херцеговини, страних трговинских, саобраћајних, културних и других представништава и страних дописништава, могу да управљају моторним возилима на основу важеће стране возачке дозволе за вријеме од шест мјесеци од дана уласка у Босну и Херцеговину, или од дана када је одобрено стално настањење, ако је то за њих повољније.

(2) Лицима из става (1) овог члана важећа страна возачка дозвола замијениће се, под условима из чл. 184. и 186. овог закона, на њихов захтјев, без полагања возачког испита, возачком дозволом из члана 186. овог закона за управљање оном категоријом моторних возила у коју се убрајају моторна возила за чије су управљање овлашћена страном возачком дозволом.

(3) Изузетно од одредбе става (2) овог члана, од особља дипломатских и конзуларних представништава и мисија страних држава и представништава међународних организација у Босни и Херцеговини, приликом замјене стране возачке дозволе неће се захтијевати докази о испуњавању услова из члана 184. овог закона, осим ако то није захтијевано реципроцитетом.

(4) Држављанину Босне и Херцеговине замијениће се страна возачка дозвола возачком дозволом из члана 186. овог закона ако је у земљи у којој му је издата страна возачка дозвола боравио дуже од шест мјесеци.

(5) Страна возачка дозвола из чијег се текста не може закључити за коју је категорију, односно врсту моторних возила издата, или да ли јој је истекао рок важења, може се замијенити у складу са ставом (2) само ако подносилац захтјева приложи исправу из које непобитно може да се утврди којим моторним возилима може да управља, односно да јој није истекао рок важења.

(6) Учествовање возача међународних оружаних снага стационираних у Босни и Херцеговини у саобраћају на путевима у Босни и Херцеговини може се регулисати посебним међународним уговором.

Члан 191.

(1) Одредбе чл. 188. и 189. и члана 190. став (1) овог закона о управљању моторним возилима на основу стране возачке дозволе, према томе, примјењују се и на управљање моторним возилима на основу важеће међународне возачке дозволе.

(2) Међународна возачка дозвола издаје се на период важења од двије године, односно на период прописан међународним уговором.

(3) Међународна возачка дозвола признаће се само ако су је издали надлежни органи или организације стране државе и не може се замијенити возачком дозволом Босне и Херцеговине.

Члан 192.

(1) Возачу којем је издата возачка дозвола из члана 186. овог закона, на његов захтјев, може да се изда и међународна возачка дозвола.

(2) Међународне возачке дозволе издају ауто-мото клубови/савези и ауто-мото друштва, овлашћени за издавање тих дозвола за државе за које је потребна међународна возачка дозвола.

(3) Међународна возачка дозвола не може се издати возачу којем је одлуком надлежног органа изречена мјера безбједности или заштитна мјера забране управљања моторним возилом док та забрана траје.

(4) Међународна возачка дозвола издата у Босни и Херцеговини не може да користити за управљање моторним возилима на територији Босне и Херцеговине.

(5) Ближе одредбе о обрасцу и садржају међународне возачке дозволе, поступку и начину издавања, начину давања овлашћења ауто-мото клубовима/савезима и ауто-мото друштвима и начину вођења евиденције о издатим возачким дозволама уредиће се правилником који доноси министар, у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове.

5. Здравствени прегледи возача моторних возила

Члан 193.

(1) Кандидат за возача моторног возила дужан је да прије почетка оспособљавања за возача моторног возила обави здравствени преглед у овлашћеној здравственој институцији и на основу тога добије љекарско увјерење.

(2) Љекарско увјерење из става (1) овог члана важи 12 мјесеци од дана издавања.

(3) Возачи моторних возила дужни су да обављају редовне здравствене прегледе, а ванредним здравственим прегледима подвргавају се на захтјев надлежног органа.

Члан 194.

(1) Здравственим прегледима утврђује се да ли кандидат за возача или возач има потребну физичку и психичку способност за управљање моторним возилима.

(2) Здравствене прегледе кандидата за возача и возача обављају здравствене установе које су за то овлашћене у складу са законима ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Члан 195.

Редовном здравственом прегледу подлијежу возачи:

1) возачи који управљају моторним возилима којима се обавља јавни превоз и возачи трамваја - сваке три године;

2) инструктори возње - приликом продужења важења дозволе инструктора возње;

3) којима је издата возачка дозвола за управљање моторним возилима категорија Д, ДЕ и поткатегорија Д1 и Д1Е - приликом сваког продужења важења возачке дозволе;

4) моторних возила којима је возачка дозвола издата на краћи рок важења због ослабљеног здравственог стања и возачи који су навршили 65 година живота - приликом сваког продужења возачке дозволе.

Члан 196.

(1) На ванредни здравствени преглед упућује се возач моторног возила за којег се основано посумња да због здравствених разлога више није способан да безбједно управља моторним возилима оних категорија за које му је издата возачка дозвола.

(2) Ако здравствена организација приликом лијечења возача **утврди** да због здравствених разлога није више способан да безбједно управља возилом, дужна је да у року од осам дана о томе обавијести орган код којег се возач води у евиденцији или најближу полицијску станицу.

(3) Захтјев за упућивање на ванредни здравствени преглед може да поднесе и сваки орган надлежан за контролу саобраћаја на путу, јавно тужилаштво, суд, судија за прекршаје, као и предузеће, организација или орган у којем је возач запослен и обавља послове возача.

(4) На ванредни лекарски преглед рјешењем упућује орган код којег се возач води у евиденцији, у здравствену установу која је овлашћена за вршење лекарских прегледа и издавање лекарских увјерења за возаче.

(5) Возач којем је на ванредном лекарском прегледу утврђена неспособност управљања одређеном категоријом возила, након отклањања установљене неспособности, дужан је обавити контролни лекарски преглед у истој здравственој установи из става (4) овог члана и о томе доставити доказ надлежном органу који је издао возачку дозволу.

Члан 197.

Правна и физичка лица која запошљавају возаче не смију да дозволе да њиховим моторним возилима управља возач који није обавио редован и ванредан здравствени преглед на који је упућен.

Члан 198.

Министар, у сарадњи с органом надлежним за здравство, правилником прописује ближе одредбе о здравственим условима које морају испуњавати возачи моторних возила као и услове које треба да испуњавају здравствене установе за обављање здравствених прегледа кандидата за возаче моторних возила.

6. Трајање управљања моторним возилом

Члан 199.

~~*(1) Возач који управља аутобусом или теретним моторним возилом или скупом возила чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг не смије непрекидно да управља возилом дуже од четири и по сата, након чега мора да користи одмор у трајању од 45 минута.*~~

~~*(2) Одмор из става (1) овог члана може се користити у два дијела, и то први дио у трајању од најмање 15 минута, након кога слиједи одмор од најмање 30 минута, а који се користи током периода војње из става (1) овог члана.*~~

~~*(3) Укупно трајање управљања моторним возилима из става (1) овог члана не смије да буде дуже од девет сати током 24 часа.*~~

~~*(4) Изузетно од става (3) овог члана, дневно вријеме војње може се продужити највише до десет сати, али не више од два пута током седмице, тако да просјечно седмично радно вријеме не смије бити дуже од 48 сати.*~~

~~*(5) Током војње возач мора посједовати доказе о евиденцији свог рада за тај дан и претходних 28 дана, укључујући и потврду о слободном времену.*~~

~~(6) Возила из става (1) овог члана морају имати уграђен тахограф.~~

~~(7) Нова возила из става (1) овог члана, која се први пут региструју у Босни и Херцеговини након 16.06.2010. године, морају имати уграђен дигитални тахограф.~~

Члан 200.

~~(1) Возач који управља возилом из члана 199. став (1) овог закона, прије почетка свог радног дана, мора да има непрекидан одмор од најмање 11 сати.~~

~~(2) Ако се у управљању возилом из члана 199. став (1) овог закона смјењују два возача и ако се у возилу налази уграђен лежај који омогућава једном од њих да се одмара у лежећем положају, сваки возач мора да има непрекидан одмор од најмање **девет** сати током сваких 30 сати путовања.~~

~~(3) Непрекидан одмор возач мора да користи ван возила.~~

~~(4) Изузетно од одредбе става (3) овог члана, ако се у возилу налази уграђен лежај који омогућава возачу одмарање у лежећем положају, возач може да користи одмор на таквом лежају, под условом да се за то вријеме возило не креће.~~

~~(5) Кад управља моторним возилом, возач мора код себе да има индивидуалну контролну књижицу и у њу да уписује своје активности и дужан је да је покаже на захтјев овлашћеног лица.~~

~~(6) Изузетно од одредбе става (5) овог члана, индивидуалну контролну књижицу не мора да има возач ако је у возило уграђен уређај који обезбјеђује уписивање времена вођења чланова посаде, времена проведеног у вођењу, као и времена одмора, брзине возила и пређеног растојања.~~

Члан 202.

~~(1) Одредбе овог закона о трајању управљања моторним возилом и одморима возача примјењују се и на возаче моторних возила регистрованих у иностранству кад тим возилима управљају на територији Босне и Херцеговине, ако међународним уговором није другачије одређено.~~

~~(2) Ближе одредбе о укупном трајању управљања возилом, одмору возача и начину рада удвојених посада на возилима, у обиму који утиче на безбједно управљање моторним возилом, као и обрасцу индивидуалне контролне књижице и упутству за њено попуњавање, правилником прописује министар, у сарадњи с органима надлежним за здравство и унутрашње послове.~~

IX - ВОЗИЛА

1. Опште одредбе

Члан 203.

(1) Возила у саобраћају на путу морају да испуњавају прописане услове у погледу димензија, укупне масе и осовинског оптерећења, заштите човјекове околине, као и да имају исправне прописане уређаје и опрему.

(2) Возила која не испуњавају прописане услове у погледу димензија, укупне масе и осовинског оптерећења могу да учествују у саобраћају на јавном путу ако испуњавају посебне услове који омогућавају безбједан и несметан саобраћај, утврђене у одобрењу које је издало надлежно министарство.

(3) Ближе одредбе о димензијама, укупној маси и осовинском оптерећењу возила, уређајима и опреми коју морају да имају возила и основним условима које морају да испуњавају уређаји и опрема у саобраћају на путевима правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове.

Члан 204.

Моторна и прикључна возила регистрована у иностранству могу да учествују у саобраћају на територији Босне и Херцеговине ако имају исправне уређаје и опрему прописану важећом међународном конвенцијом о саобраћају на путевима, а у погледу димензија, највеће дозвољене масе и осовинског оптерећења, ако испуњавају услове прописане за моторна и прикључна возила регистрована у Босни и Херцеговини.

Члан 205.

(1) Моторна и прикључна возила која се први пут региструју на територији Босне и Херцеговине, као и њихови дијелови, уређаји и опрема, према својим конструкционим и безбједносним карактеристикама, морају да одговарају прописима у Босни и Херцеговини и европским стандардима и прописима који се примјењују у Босни и Херцеговини.

(2) Поступак утврђивања и провјеравања усклађености конструкционих и безбједносних карактеристика из става (1) овог члана у односу на важеће прописе и стандарде у Босни и Херцеговини, као и захтјеве европских прописа и стандарда, односно хомологација моторних возила, спроводи се код:

1) новоконструисаних и нехомологованих возила спровођењем одговарајућих испитивања у овлашћеним организацијама према процедурама прописа и стандарда у Босни и Херцеговини и европских прописа и стандарда и на основу позитивних резултата издаје се сертификат о усклађености;

29) увоза возила хомологованих у иностранству, провјером вјеродостојности извршене хомологације и на основу позитивних резултата, издаје се хомологациони лист.

(3) Ближе услове о хомологацији возила, дијелова уређаја и опреме, одређивању организација које могу обављати административне и техничке послове у области хомологације правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за послове енергетике и индустрије.

Члан 206.

(1) Моторна и прикључна возила која се појединачно производе, преправљају или поправљају у већем обиму или су им оштећени склопови и уређаји битни за безбједно учествовање у саобраћају на путевима, прије пуштања у саобраћај морају да буду подвргнута оцјењивању усклађености конструкционих и безбједносних карактеристика с одговарајућим важећим прописима у Босни и Херцеговини, а на основу позитивних резултата издаје се увјерење (сертификат).

(2) Оцјењивање усклађености возила из става (1) овог члана обављају овлашћене организације за сертификавање возила које одреди министар, у складу са чланом 6. став (2) овог закона.

2. Регистровање моторних и прикључних возила

Члан 207.

(1) Моторна и прикључна возила која учествују у саобраћају на путу морају да буду регистрована, о чему се води евиденција, у складу с одговарајућим законом о централној евиденцији и размјени података.

(2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, не морају да буду регистрована моторна и прикључна возила која су преправљена или поправљена и којима се обавља пробна вожња ради испитивања и приказивања њихових карактеристика или која се крећу од мјеста производње до складишта, као и моторна и прикључна возила која се крећу од мјеста у којем су преузета нерегистрована до мјеста у којем ће да буду регистрована, под условом да су означена пробним таблицама.

(3) За возила из става (2) овог члана издаје се потврда о коришћењу пробних таблица.

Члан 208.

(1) Регистровати се могу моторна и прикључна возила за која се на техничком прегледу утврди да су исправна.

2) Не може се регистровати возило нити продужити рок важења регистрације возила чији власник има неплаћену новчану казну или трошкове прекршајног поступка или друге обавезе евидентирани у Регистру новчаних казни у складу са важећим законима о прекршајима у БиХ.

(3) За регистровано возило издају се: регистарске таблице, потврда о регистрацији, привремена потврда о регистрацији, потврда о власништву возила и стикер наљепница.

(4) Потврда о регистрацији издаје се с роком важења од једне године.

(5) Изузетно од одредаба става (4) овог члана, потврда о регистрацији може се издати:

1) трајно за:

- олдтајмере,

- возила која нису првенствено намијењена за учествовање у саобраћају (мотокултиватор, трактор, прикључно возило за трактор, радна машина, пчеларско возило, пољопривредно возило и сл.) и

- мопеде и лаке четвороцикле.

2) са краћим роком важења, који не може бити краћи од шест мјесеци, за сљедеће категорије:

- мотоцикле, трицикле, четвороцикле и лаке мотоцикле.

(6) Власник возила, ако не продужи регистрацију возила у року од 30 дана од дана истицања важења потврде о регистрацији, дужан је да врати регистарске таблице надлежном органу у року од осам дана.

(7) Власник возила дужан је да одјави возило ако је продато, уништено или отписано и ако је власник промијенио стално пребивалиште, односно сједиште, у року од 15 дана. У истом року власник возила дужан је да пријави промјену било којег податка који је уписан у потврди о регистрацији и потврди о власништву возила.

Члан 209.

(1) За возила која се региструју у Босни и Херцеговини издаје се једна од сљедећих регистарских таблица:

1) регистарске таблице за моторна возила;

2) регистарске таблице за прикључна возила;

3) регистарске таблице за мотоцикле;

4) регистарске таблице за моторна и прикључна возила дипломатских и конзуларних представништава и мисија страних држава и представништава међународних организација у Босни и Херцеговини и њиховог особља;

5) регистарске таблице за возила која се извозе из Босне и Херцеговине и регистроваће се у иностранству;

6) таблице за привремено регистрована возила ~~и~~;

7) пробне таблице и

8) преносиве таблице.

(2) Ознаке на регистарским таблицама састоје се од одређених слова и бројева.

(3) Возило регистровано у Босни и Херцеговини не може да напусти територију Босне и Херцеговине ако не носи истакнуту међународну ознаку Босне и Херцеговине.

(4) Забрањено је истицање међународне ознаке друге државе на возилима регистрованим у Босни и Херцеговини.

Члан 210.

(1) Моторна возила, осим мотоцикала, у саобраћају на путу морају да имају по двије регистарске таблице, а лаки мотоцикли, мотоцикли и прикључна возила по једну регистарску таблицу.

(2) Регистарске таблице на возилу морају да буду постављене тако да су добро видљиве и читљиве, од којих је једна на предњој, а друга на задњој страни, а код лаког мотоцикла, мотоцикла и прикључних возила - на задњој страни.

Члан 211.

(1) Кад управља моторним и прикључним возилом, возач мора да има код себе важећу потврду о регистрацији издату за то возило, као и полису обавезног осигурања, а моторна и прикључна возила регистрована у страној земљи и међународну исправу о осигурању од аутомобилске одговорности која важи на подручју Босне и Херцеговине и дужан је да је покаже на захтјев полицајца или другог овлашћеног лица.

(2) Кад управља возилом које је означено пробним таблицама, возач мора да има код себе важећу потврду и дужан је да је покаже на захтјев овлашћеног лица.

Члан 212.

Моторна и прикључна возила регистрована у страној земљи могу да учествују у саобраћају на територији Босне и Херцеговине само ако имају важећу потврду о регистрацији возила и регистарске таблице које је издао надлежни орган земље у којој је возило регистровано, као и међународну ознаку земље регистрације.

Члан 213.

(1) Моторна и прикључна возила дипломатских и конзуларних представништава и мисија страних држава и представништава међународних организација у Босни и Херцеговини и њиховог особља, страних трговинских, саобраћајних, културних и других представништава, страних дописништава и сталних страних дописника, односно странаца, сталних службеника страних дописништава и моторна и прикључна возила странаца којима је ради школовања, специјализације, научних истраживања, запошљавања или обављања професионалне дјелатности, пружања азила или признавања статуса избјеглог лица издато одобрење за привремени боравак дужи од шест мјесеци или за стално настањење у Босни и Херцеговини, као и моторна и прикључна возила држављана Босне и Херцеговине који се врате из иностранства,

односно дођу у Босну и Херцеговину да у њој стално остану, могу да учествују у саобраћају у Босни и Херцеговини само ако су регистрована у Босни и Херцеговини.

(2) Изузетно од става (1) овог члана, ова возила могу учествовати у саобраћају иако су регистрована у иностранству, а најдуже три мјесеца од дана уласка на територију Босне и Херцеговине. Рок за возила која су власништво странаца којима је издато одобрење за привремени боравак дужи од шест мјесеци или за стални боравак почиње тећи након добијања овог статуса.

(3) Учествовање возила међународних оружаних снага стационираних у Босни и Херцеговини у саобраћају на путевима у Босни и Херцеговини регулисаће се посебним међународним уговором.

Члан 214.

(1) Привремено могу да се региструју моторна и прикључна возила увезена из иностранства или набављена у Босни и Херцеговини чији су власници странци који у Босни и Херцеговини привремено бораве на основу важеће путне исправе, или држављани Босне и Херцеговине који ради школовања, специјализације, научног истраживања, запошљавања или обављања професионалне дјелатности привремено бораве у иностранству, моторна и прикључна возила која се користе на основу уговора о пословној сарадњи или уговора о закупу закљученог између домаћег и страног превозника, као и моторна и прикључна возила која се користе на сајмовима и спортским такмичењима.

(2) Возило које у Босну и Херцеговину уђе са страним регистарским таблицама на којима ознаке и број нису у складу с одредбама међународних уговора које је ратификовала Босна и Херцеговина мора се привремено регистровати.

(3) Привремена регистрација возила важи најдуже једну годину и може се, из оправданих разлога, продужити најдуже за још једну годину.

Члан 215.

(1) За привремено регистровано возило издају се: потврда о регистрацији, потврда о власништву возила, стикер наљепница и одговарајуће регистарске таблице.

(2) Кад управља привремено регистрованим возилом, возач код себе мора да има важећу потврду о регистрацији возила и дужан је да је покаже на захтјев овлашћеног лица.

(3) Ближе одредбе о поступку и начину регистрације возила, изгледу и садржају привремене потврде о регистрацији, потврде о регистрацији, потврде о власништву возила, стикер наљепнице и регистарских таблица, о изгледу међународне ознаке Босне и Херцеговине и о димензијама, облику, боји, садржају, врсти и квалитету материјала регистарских таблица правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове.

(4) Ближе одредбе о поступку и начину регистрације олдтајмера правилником прописује министар, у сарадњи са органом надлежним за унутрашње послове.

Члан 215а.

(1) Преносиве таблице користе се искључиво на територији Босне и Херцеговине за возила која се крећу до мјеста царињења, хомологације, сервисирања, продајног и изложбеног мјеста, мјеста атестирања, мјеста складиштења/чувања, мјеста надogradње и за возила којима се обавља експериментална возња.

(2) Преносиве таблице издају се најдуже на рок од једне године.

(3) За преносиве таблице издаје се потврда о регистрацији возила. Потврда о регистрацији возила издаје се на рок од једне године, уз услов да су плаћене прописане обавезе.

(4) Кад управља возилом које је означено преносивим таблицама, возач мора код себе имати важећу потврду о регистрацији возила.

(5) О издатим преносивим таблицама води се евиденција.

(6) Преносиве таблице издају се на име правног или физичког лица предузетника који се бави производњом, надogradњом, сервисирањем, превозом или продајом возила на мало. Издавање преносивих таблица одобрава министарство надлежно за унутрашње послове, а издаје их полицијска станица према сједишту правног или физичког лица предузетника.

(7) Ако полицијска станица утврди да се преносиве таблице користе противно прописима и рјешењу којим је одобрено издавање преносивих таблица, министарство надлежно за унутрашње послове рјешењем ће правном или физичком лицу из става (6) овог члана одузети преносиве таблице, односно одбити захтјев за одобрење преносивих таблица. Поновни захтјев за одобрење из става (6) овог члана може се поднијети након истека двије године од дана извршности рјешења.

Члан 216.

(1) Регистрацију моторних и прикључних возила, те издавање регистарских таблица обављају органи надлежни за унутрашње послове.

(2) Одредбе става (1) овог члана односе се на власнике возила који имају пребивалиште или сједиште, а расељена лица боравиште на територији Босне и Херцеговине.

3. Технички прегледи моторних и прикључних возила

Члан 217.

(1) Ради провјеравања техничке исправности моторних и прикључних возила, обављају се технички прегледи тих возила.

(2) Технички преглед возила може да буде редовни, превентивни и ванредни.

(3) На техничком прегледу утврђује се да ли моторно или прикључно возило има прописане уређаје и опрему и да ли је у исправном стању, те да ли оно испуњава и друге прописане услове за учествовање у саобраћају.

(4) О извршеном техничком прегледу моторних и прикључних возила води се евиденција.

Члан 218.

(1) Новопроизведена моторна и прикључна возила, након обавезне идентификације возила прије прве регистрације, власници су дужни подвргнути редовном техничком прегледу у току мјесеца у којем истиче рок од 24 мјесеца од дана прве регистрације возила, те у току мјесеца у којем истиче рок од 48 мјесеци од дана прве регистрације возила.

(2) Возила стара четири и више година власници су дужни подвргнути редовном техничком прегледу током сваког 12. мјесеца, од посљедњег редовног техничког прегледа.

(3) Возила која се увозе у Босну и Херцеговину, а нису новопроизведена, прије прве регистрације, власници су дужни подвргнути редовном техничком прегледу.

Члан 219.

(1) Редовни технички преглед возила обавља се једанпут годишње. ~~а за одређена моторна и прикључна возила сваких шест мјесеци, осим ако овим законом није другачије уређено.~~

(2) Превентивни технички преглед возила обавља се након протјека шест мјесеци од редовног техничког прегледа возила.

(3) Превентивном техничком прегледу возила из става (2) овог члана дужна су се подвргнути возила која се дају у најам (рентакар возила), возила којима се обавља оспособљавање кандидата за возаче, возила којима се обавља такси превоз, аутобуси, теретна и прикључна возила за превоз опасних материја, теретна и прикључна возила чија највећа дозвољена маса прелази 7.500 кг.

(4) Изузетно од одредбе става (3) овог члана, превентивним техничким прегледима не подлијежу возила за становање или камповање, пчеларска возила, теретна и прикључна ватрогасна возила, теретна и прикључна возила за забавне радње и прикључна возила за тракторе.

(5) Одобрење за рад, надзор над радом станица техничког прегледа моторних и прикључних возила издају и спроводе ентитетска и кантонална министарства и министарство Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежна за саобраћај.

(6) Станица техничког прегледа која има одобрење за рад дужна је техничке прегледе обављати у складу са овим законом и важећим прописима којима је регулисана ова област.

(7) Органи из става (5) овог члана дужни су најмање четири пута годишње организовати надзор над радом станица за технички преглед возила.

(8) Надлежни органи из става (5) овог члана дио послова из своје надлежности могу да пренесу на одговарајуће стручне институције.

(9) Ближе одредбе о садржају и начину обављања техничких прегледа, евиденцијама које се воде и обрасцима који се издају, условима које морају да задовоље овлашћене организације за обављање техничких прегледа, правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за унутрашње послове и органима из става (5) овог члана.

X - ПОСЕБНЕ МЈЕРЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ

Члан 220.

(1) Овлашћено лице може возача или **инструктора вожње** да подвргне контроли помоћу одговарајућих средстава и апарата, или да га упуту на стручни љекарски преглед ради провјеравања да ли има алкохола у организму или да ли показује знакове поремећености изазване дејством алкохола, односно да ли је под дејством опојних дрога или психоактивних лијекова на којима је означено да се не смију употребљавати прије и за вријеме вожње.

(2) Возач или **инструктор вожње** из става (1) овог члана дужан је да приступи испитивању, односно стручном прегледу на који је упућен.

(3) Анализа крви или урина обавља се код возача или **инструктора вожње** који пориче да је под дејством алкохола, чије је присуство у организму утврђено одговарајућим средствима или апаратима, као и да је под дејством опојних дрога или лијекова на којима је означено да не смију да се употребљавају прије и за вријеме вожње **ако таква анализа не би изазвала** штетне посљедице по његово здравље.

(4) Ако је испитивањем спроведеним према одредбама овог члана утврђено да је возач или **инструктор вожње** под дејством алкохола, опојних дрога или лијекова на којима

је означено да не смију да се употребљавају прије и за вријеме вожње, трошкове испитивања сноси возач, односно **инструктор вожње**.

Члан 221.

~~(1) Брзина кретања возила утврђује се помоћу уређаја за мјерење брзине кретања возила, тахографског записа или непосредним праћењем возилом (видео-надзор).~~

~~(2) Фотографија и видео-запис с подацима о утврђеној брзини, тахографски запис и записник о очитању на радару који нема запис или брзиномјер служе као доказ о утврђеној брзини кретања возила.~~

Члан 222.

Ако је возачу или **инструктору вожње** изречена мјера безбједности или заштитна мјера забране управљања моторним возилом, орган који возача води у евиденцији одузеће му дозволу и држаће је код себе док забрана траје.

Члан 223.

(1) Ако здравствена организација приликом прегледа возача или **инструктора вожње** утврди да је постао физички или психички неспособан за управљање моторним возилима, дужна је да о свом налазу и мишљењу одмах обавијести орган надлежан за издавање возачке дозволе, који ће на основу тога возачу или **инструктору вожње** одузети возачку дозволу за вријеме трајања те неспособности.

(2) Возачу или **инструктору вожње** који има право да управља моторним возилом више категорија, а то право за поједине категорије буде му ограничено из разлога предвиђених у ставу (1) овог члана, издаће се нова возачка дозвола у коју ће се уписати оне категорије моторних возила којима има право да управља.

(3) Возачу или **инструктору вожње** који не обави ванредни здравствени преглед на који је упућен, биће одузета возачка дозвола док се не подвргне том прегледу.

Члан 224.

(1) Овлашћено лице на лицу мјеста привремено ће одузети возачку дозволу и искључити из саобраћаја возача којег затекне да управља возилом или да покушава да управља возилом ако је очигледно да је возач у таквом психо-физичком стању (умор, болест, дејство опојних дрога или лијекова на којима је означено да се не смију употребљавати прије и за вријеме вожње) да није способан безбједно да управља возилом.

(2) Овлашћено лице поступиће на начин из става (1) овог члана према возачу из члана 174. став (2) овог закона за којег утврди да у организму има алкохола или да показује знаке поремећености изазване дејством алкохола, као и према возачу за којег утврди да је под дејством алкохола, у складу са чланом 174. став (3) овог закона, а возача код којег се утврди количина алкохола у крви преко 1,5 г/кг или који одбије тестирање а

показује знаке поремећености изазване дејством алкохола задржати до отрежњења, а најдуже 12 сати.

(3) Овлашћено лице искључиће из саобраћаја и возача којег затекне да управља моторним возилом а нема возачку дозволу одређене категорије, или да управља возилом у вријеме док је на снази мјера надлежног органа којом је возачу забрањено управљање моторним возилом.

(4) Овлашћено лице поступиће на начин из ст. (1) и (3) овог члана и према **инструктору вожње** којег затекне да оспособљава кандидата за возача под дејством алкохола, у складу са чланом 174. став (3) овог закона, или који показује знаке поремећености изазване дејством алкохола, као и кад га затекне да оспособљава кандидата за возача а нема возачку дозволу одређене категорије, или у вријеме кад је на снази мјера надлежног органа којом је **инструктору вожње** забрањено управљање моторним возилом.

~~(5) Овлашћено лице поступиће на начин из става (1) овог члана према возачу из члана 199. овог закона који непрекидно управља возилом дуже од четири сата и 30 минута, односно који у току 24 часа управља возилом дуже од девет сати.~~

(5) Овлашћено лице поступиће на начин из става (1) овог члана према возачу или **инструктору вожње** из **члана 220. став (2)** овог закона који одбије да се подвргне испитивању, односно стручном прегледу на који је упућен.

(6) Надлежни орган чије је овлашћено лице одузело возачку дозволу према одредбама ст. (1), (2), (4) и (5) ~~и (6)~~ овог члана дужан је да врати дозволу возачу чим престану разлози због којих је одузета, а најкасније у року од 24 часа од дана одузимања, ако су престали разлози због којих је дозвола одузета.

(7) Ако возач не преузме возачку дозволу у року од три дана од дана одузимања, а возачка дозвола се не води у евиденцији органа чије је овлашћено лице ту дозволу одузело, надлежни орган доставиће возачку дозволу органу у чијој се евиденцији та дозвола води.

(8) Овлашћено лице које је одузело возачку дозволу према одредбама ст. (1), (2), (4) и (5) ~~и (6)~~ овог члана дужно је да о томе изда возачу потврду која садржи: име и презиме возача, број одузете возачке дозволе, дан и сат њеног одузимања и начин њеног враћања.

Члан 225.

(1) Возачу моторног возила који је *прекршајним налогом односно судским рјешењем* кажњен за прекршаје кажњиве према одредбама **члана 234а.**, члана 235. ст. (1) и (2), члана 236, члана 237. став (2), члана 238. став (2) или члана 239. став (2) овог закона, осим казни прописаних казним одредбама овог закона, одређују се и казнени бодови.

(2) Број казних бодова је један и два, зависно од тежине учињеног прекршаја.

(3) Казнени бодови евидентирају се у евиденцији возача, на основу правоснажне *коначног и извршног прекршајног налога односно правоснажног судског рјешења*.

(4) У случају стицања казних бодова, казна се изриче за прекршај који носи већи број казних бодова.

(5) Возача којем је у року од једне године због учињених прекршаја из овог закона одређено најмање **седам** казних бодова надлежни орган код којег се води у евиденцији позваће на предавања о посљедицама које произлазе из непоштовања или непознавања саобраћајних прописа.

(6) Возачу који се не одазове на предавања из става (5) овог члана рјешењем ће се привремено одузети возачка дозвола, док се не одазове на предавања.

(7) Жалба на рјешење о привременом одузимању возачке дозволе не одгађа извршење рјешења.

(8) Возачу којем је у року од једне године због учињених прекршаја из овог закона одређено најмање **десет** казних бодова биће одузета возачка дозвола у трајању од 30 дана и биће упућен на провјеру познавања саобраћајних прописа.

(9) Возачка дозвола одузета на основу става (8) овог члана биће враћена возачу по истеку рока из става (8) овог члана уз предочење доказа да је задовољио на провјери познавања саобраћајних прописа.

(10) Возачу којем у року од двије године због учињених прекршаја из овог закона поново буде одређено **најмање десет** казних бодова биће одузета возачка дозвола у трајању од 60 дана.

(11) Рјешење о одузимању возачке дозволе доноси орган код којег се возач води у евиденцији.

(12) Жалба на рјешење не одгађа извршење рјешења.

(13) Возачка дозвола одузета на основу става (10) овог члана биће враћена возачу по истеку рока из става (10) овог члана, уз предочење доказа да је задовољио на провјери познавања саобраћајних прописа.

(14) Надлежни органи из става (5) овог члана одржаваће предавања о посљедицама које произлазе из непоштовања или непознавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима могу пренијети на одговарајућу струковну организацију.

(15) Ближе одредбе о садржају програма и начину одржавања предавања о посљедицама које произлазе из непоштовања или непознавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима и програму и начину провјере познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима правилником прописује министар, у сарадњи с органом надлежним за образовање и органом надлежним за унутрашње послове.

Члан 226.

- (1) Возач који је позван **или упућен** на предавања и који приступи провјери познавања саобраћајних прописа сноси трошкове предавања, односно провјере у висини коју одреди надлежни орган.
- (2) Возач моторног возила који на провјери не покаже потребно знање може се, на свој захтјев, подврћи поново провјери послије истека 15 дана од дана претходне провјере.
- (3) Ако возач моторног возила и послије двије провјере не покаже довољно знање, не може да приступи даљњој провјери док не истекне два мјесеца од дана посљедње провјере.
- (4) Казнени бодови за појединачан прекршај бришу се из евиденције након истека 12 мјесеци од дана када су одређени, а за возаче којима су изречене мјере из члана 225. ст. (8) и (10) овог закона **уз предочавање доказа да је задовољио на провјери познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима.**

Члан 227.

Возач којем је одлуком надлежног органа забрањено управљање моторним возилом на основу члана 45. овог закона, возач којем је возачка дозвола одузета на основу члана 222. став (1) овог закона, возач којем је возачка дозвола привремено одузета на лицу мјеста на основу члана 223. овог закона, као и возач којем је возачка дозвола задржана на основу члана 225. ст. (1) и (3) овог закона не смије у саобраћају на путу да управља моторним возилом за вријеме трајања забране, односно за вријеме за које му је возачка дозвола одузета или задржана.

Члан 228.

- (1) Ако овлашћено лице затекне возило које због техничке неисправности угрожава или смета другим учесницима у саобраћају, или на којем је терет неправилно натоварен, односно недовољно обезбијеђен, или којим се, без дозволе, превози терет чије димензије, односно маса прекорачују највеће дозвољене димензије, односно масу или осовинско оптерећење, или које се креће путем на којем је кретање те врсте возила забрањено, или се креће без зимске опреме на дијелу пута и у вријеме кад је зимска опрема обавезна наредиће возачу да одмах прекине кретање возилом и отклони неисправност, или да возило одвезе до одређеног мјеста гдје може да отклони неисправност, односно да возило настави кретање на путу на којем је кретање те врсте возила дозвољено, односно да употреби зимску опрему.
- (2) Ако возач не поступи по наређењу из става (1) овог члана, овлашћено лице искључиће возило из саобраћаја и одузеће **потврду о регистрацији.**
- (3) Возач односно власник возила искљученог из саобраћаја одговоран је за чување возила од крађе или других незаконитих радњи према возилу.

Члан 230.

(1) Овлашћено лице искључиће из саобраћаја возило које није регистровано, или које нема прописане регистарске таблице, или нема прописану регистарску наљепницу или које није подвргнуто ванредном техничком прегледу на који је упућен од овлашћеног лица надлежног органа.

(2) Овлашћено лице које је искључило возило из саобраћаја возачу ће на лицу мјеста привремено одузети **потврду о регистрацији** возила, а за прекршај из става (1) овог члана одузеће и регистарске таблице.

(3) Надлежни орган чије је овлашћено лице привремено одузело **потврду о регистрацији** возила, према одредбама овог члана и члана 228. став (2) овог закона, дужан је да возачу врати **потврду о регистрацији** возила чим престану разлози због којих је одузета, а најкасније у року од 24 часа по престанку постојања тих разлога, а регистарске таблице доставити надлежном органу код којег се возило води у евиденцији у року од три дана.

(4) Овлашћено лице које је привремено одузело **потврду о регистрацији** возила или регистарске таблице дужно је да о томе изда возачу потврду која садржи назив и сједиште органа чије је овлашћено лице одузело **потврду о регистрацији** возила и регистарске таблице, врсту и регистарски број возила, назив органа који је издао **потврду о регистрацији** возила, име и презиме власника и његову адресу, име и презиме возача и његову адресу, разлог одузимања, датум, вријеме, пут и мјесто одузимања, начин и вријеме враћања **потврде о регистрацији** возила и печат и потпис овлашћеног лица.

(5) Ако возач не преузме одузету **потврду о регистрацији** возила у року од три дана од дана одузимања, **потврда о регистрацији** возила биће достављена надлежном органу у чијој се евиденцији возило води.

Члан 231.

(1) Овлашћено лице надлежног органа писменим налогом ће упутити на ванредни технички преглед моторно и прикључно возило за које постоје основи сумње у техничку неисправност уређаја за управљање или уређаја за заустављање, возило које је у саобраћајној незгоди толико оштећено да се оправдано може закључити да су на њему оштећени склопови и уређаји који су битни за безбједност саобраћаја, возило за које се оправдано посумња да има неисправан уређај за погон на течни гас, возило за које се оправдано посумња да има неисправан уређај за спајање вучног и прикључног возила, возило које издувним гасовима или на други начин прекомјерно загађује околину, као и возило које производи прекомјерну буку.

(2) Ако возач из става (1) овог члана одбије да возило подвргне ванредном техничком прегледу или се на ванредном техничком прегледу потврди неисправност због које је возило упућено на ванредни технички преглед или се установи друга неисправност за коју је прописано искључивање из саобраћаја, надлежни орган који је упутио возило на

ванредни технички преглед искључиће возило из саобраћаја, привремено одузети и задржати потврду о регистрацији возила док се наведене неисправности не отклоне и исправност возила потврди на новом техничком прегледу, о чему издаје потврду у складу са чланом 230. став (4) овог закона.

(3) Ако возач, односно власник возила из става (2) овог члана не преузме привремено одузету потврду о регистрацији у року од три дана од дана одузимања, а потврда о регистрацији се не води у евиденцији органа чије је овлашћено лице потврду одузело, она ће бити достављена надлежном органу код којег се возило води у евиденцији.

(4) Власник возила не плаћа трошкове ванредног техничког прегледа на који га је упутио од надлежни орган, ако се на прегледу утврди да је возило технички исправно.

XI - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 232.

(1) Новчаном казном у износу од 2.000,00 КМ до 10.000,00 КМ казниће се за прекршај предузеће и друго правно лице, а новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 5.000,00 КМ казниће се за прекршај физичко лице које самостално обавља дјелатност ако:

1) не одржава јавне путеве за безбједан и несметан саобраћај или не организује и трајно контролише стање и одржавање јавних путева, објеката, саобраћајне сигнализације и опреме на путевима (члан 4);

2) производи, одржава, поправља или преправља возила или пушта у саобраћај возила, уређаје или резервне дијелове за возила противно одредбама члана 6;

3) не успостави Централни регистар или редовно не доставља одговарајуће податке Централном регистру (члан 10);

3а) ако поступи у супротности са одредбама члана 19. овог закона;

4) поставља посебне објекте на путу противно одредбама члана 47;

~~5) не обезбједи возачу који управља аутобусом, теретним моторним возилом или скупом возила чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг непрекидан једанаесточасовни одмор прије почетка његовог радног дана (члан 200. став (1));~~

7) пушта у саобраћај моторна и прикључна возила, резервне дијелове, опрему и уређаје за возила произведене у иностранству противно одредбама члана 205;

8) појединачно производи, преправља или поправља у већем обиму **моторна возила** и прикључна возила противно одредбама члана 206.

(2) За прекршај из става (1) казниће се новчаном казном од 500,00 КМ до 1.000,00 КМ одговорно лице у предузећу, другом правном лицу **или другом органу**.

Члан 233.

(1) Новчаном казном од 1.000,00 КМ до 8.000,00 КМ казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице ако:

1) не пројектује, не изграђује, не опрема и не одржава путеве тако да одговарају својој намјени и безбједности саобраћаја (члан 11. став (1));

1а) производи, преправља и пушта у саобраћај возило супротно одредбама члана 35. став (1) овог закона;

2) нареди или дозволи да се његовим **моторним возилом** вуче прикључно возило противно одредбама члана 81. **и члана 82. овог закона;**

3) нареди или дозволи вучу натовареног теретног возила с прикључним возилом или без прикључног возила, односно трактора с приколицом, противно одредбама члана 87;

4) нареди или дозволи да се на његово возило уграде уређаји за давање посебних знакова, или да се такво возило употребљава у саобраћају на путу противно одредбама члана 126. став (5);

5) нареди или дозволи да се његово возило у саобраћају на путу оптерети преко дозвољене носивости, или преко дозвољеног осовинског оптерећења, или преко највеће дозвољене масе, или преко могућности које дозвољавају особине пута и техничко-конструкционе могућности возила, или ако се његовим возилом превози терет који није распоређен или причвршћен на начин одређен у члану 127;

6) у погледу обиљежавања јавних путева саобраћајним знаковима не поступи према одредбама члана 130. ст. (1) и (2);

7) не постави или не одржава саобраћајне знакове на путу тако да буду лако уочљиви дању и ноћу, или ако не уклони, не допуни или не замијени саобраћајне знакове који не одговарају измијењеним условима саобраћаја на путу или захтјевима безбједности саобраћаја (члан 131);

8) на јавном путу постави табле, знакове, свјетла, стубове или друге сличне предмете којима се заклања или умањује видљивост постављених саобраћајних знакова, или који својим обликом, бојом, изгледом или мјестом постављања подражавају или личе на неки саобраћајни знак, или заслепљују учеснике у саобраћају, или одвраћају њихову пажњу у мјери која може бити опасна за безбједност саобраћаја (члан 133);

9) на јавном путу ван насеља са савременим коловозом за саобраћај у оба смјера на којем постоје само двије саобраћајне траке не одвоји те траке одговарајућом уздужном линијом на коловозу, а на магистралном путу не обиљежи их и ивичним линијама (члан 143. став (2));

10) не постави одговарајуће саобраћајне знакове испред прелаза пута преко жељезничке пруге у истом нивоу (члан 145);

11) поступи противно одредбама члана 149;

12) не постави уређај за давање свјетлосних знакова или уређај за давање звучних сигнала на прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу у случајевима из члана 150;

13) на путу на којем су настале препреке које се не могу одмах отклонити или на којем се изводе радови не поступи према одредбама члана 151. ст. (1) и (2);

14) не обавијести најближу полицијску станицу о пријему лица повријеђеног у саобраћајној *незгоди* или о смрти лица повријеђеног у саобраћајној *незгоди* (члан 157);

15) нареди или дозволи да његовим возилом управља лице које нема право да управља моторним возилом, или нема право да управља возилом оне категорије у коју се убраја возило (члан 172.);

16) нареди или дозволи да возилом управља возач за којег се може закључити да због умора, болести, тешког психичког стања или употребе опојних дрога или лијекова на којима је означено да се не смију употребљавати прије и за вријеме вожње није у стању да безбједно управља возилом (члан 173.);

17) нареди или дозволи да возач, односно *инструктор вожње* који у организму има алкохола или показује знаке поремећености изазване дејством алкохола почне да управља возилом, односно да оспособљава кандидата за возача у практичном управљању возилом противно одредбама члана 174.;

~~18) возач аутобуса или теретног моторног возила или скупа возила чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг управља возилом непрекидно дужије од четири сата и тридесет минута или кад у току 24 сата управља дужије од 9 сати (члан 199. ст. (1) и (3));~~

19) у саобраћају на путу користи возило које не испуњава прописане услове у погледу димензија, укупне масе или осовинског оптерећења, или нема исправне прописане уређаје за управљање, уређаје за заустављање, уређаје за спајање вучног и прикључног возила, ~~тахограф~~ и пнеуматике (члан 203. став (1));

21) на возилу користи регистарске таблице које нису издате за то возило (члан 209. став (1));

22) нареди или дозволи да возач управља моторним возилом у саобраћају противно одредби члана 227;

23) нареди или дозволи да у саобраћају на путу учествује моторно или прикључно возило које је упућено на ванредни технички преглед, а није обављен тај преглед (члан 231).

(2) За прекршај из става (1) казниће се новчаном казном од 100,00 КМ до 300,00 КМ и одговорно лице у предузећу, другом правном лицу *или другом органу*.

(4) За прекршаје из става (1) казниће се новчаном казном од 500,00 КМ до 1.500,00 КМ и физичко лице које самостално обавља дјелатност властитим радом и средствима у виду занатске дјелатности.

Члан 234.

(1) Новчаном казном од **500,00 КМ** до 5.000,00 КМ казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице ако:

1) поступи противно одредби члана 7.;

2) не поступи према одредбама члана 20;

3) не предузима практичне мјере ради отклањања одређених недостатака на путу на локацијама на којима се учестало дешавају саобраћајне незгоде (члан 21. став (1));

4) не поступи према одредбама члана 22;

5) не поступи у складу са чланом 23;

6) поступа супротно одредбама члана 26. став (1) овог закона;

7) нареди или дозволи да у саобраћају на путу учествује возило за превоз дјеце које није обиљежено посебним знаком (члан 30. став (5));

7а) поступи супротно одредбама члана 33а. став (2);

8) на своја моторна или прикључна возила не стави прописану ознаку о највећој дозвољеној брзини кретања за та возила (члан 46. **став (4)**);

9) нареди или дозволи вучу неисправног **моторног возила** противно одредбама члана 85. став (2);

9а) нареди или дозволи, у погледу смјештаја терета на возилу или у погледу означавања терета, поступање супротно одредбама члана 128. овог закона;

10) нареди или дозволи да се његовим возилом превози терет противно одредбама члана 129;

11) не обезбиједи да терет на возилу ноћу, као и дању у случају смањене видљивости, буде означен на начин утврђен у члану 129;

12) ако уклони или оштети саобраћајну сигнализацију или опрему пута или измијени значење саобраћајног знака или опреме пута (члан 132. став (2));

13) на аутопуту, путу резервисаном за саобраћај моторних возила, магистралном, регионалном и локалном путу знакове опасности и знакове изричитих наредби не

пресвуче рефлектујућим материјама, или их не освијетли сопственим извором свјетлости (члан 135);

14) ивице коловоза на дијелу пута кроз тунел, као и врхове пјешачких острва, острва за усмјеравање саобраћаја и друге објекте на коловозу који ноћу нису довољно освијетљени не обиљежи на начин прописан у члану 141. ст. (2) и (3);

15) ако поступи супротно одредбама члана 162. став (1), 166. став (3), 167 став (1) и 169 став (1) овог закона;

16) управља возилом, или дозволи, или нареди да његовим возилом управља лице које нема право да управља моторним возилом, или нема право да управља возилом оне категорије у коју се убаја возило (члан 172. став (3));

16а) не поднесе податке о идентитету лица којем је дао возило на управљање;

17) моторно возило на којем се кандидат за возача оспособљава за практично управљање возилом не обиљежи посебним таблицама (члан 177.);

18) изда међународну возачку дозволу противно одредби члана 192. став (3);

19) дозволи да се кандидат за возача моторног возила обучава из практичног дијела обуке без **љекарског увјерења** (члан 193. став (1));

20) дозволи да његовим возилом управља лице које није обавило контролни здравствени преглед, односно управља возилом а није обавило контролни здравствени преглед (чл. 195,196. и 197);

~~21) нареди или дозволи да његовим моторним и прикључним возилом у саобраћају управља возач противно одредбама члана 200;~~

22) нареди или дозволи да се у саобраћају на путу користи возило које нема прописану опрему или исправне прописане уређаје, осим уређаја за: управљање, заустављање, спајање вучног или прикључног возила, ~~тахограф~~ и пнеуматике (члан 203);

23) нареди или дозволи да његова нерегистрована моторна или прикључна возила учествују у саобраћају на путу (члан 207. став (1));

24) нареди или дозволи да његова моторна или прикључна возила учествују у саобраћају на путу без пробних таблица, или послѣ истека важења пробних таблица (члан 207. ст. (2) и (3));

25) нареди или дозволи да у саобраћају на путу учествује његово моторно или прикључно возило послѣ истека важења **потврде о регистрацији** или потврде о коришћењу пробних таблица (члан 211);

26) обавља технички преглед супротно одредбама **чл. 217. и 219. овог закона.**

(2) За прекршаје из става (1) казниће се новчаном казном од 500,00 КМ до 1.000,00 КМ и физичко лице које самостално обавља дјелатност.

(3) За прекршај из става (1) казниће се новчаном казном од 100,00 КМ до 300,00 КМ и одговорно лице у предузећу, другом правном лицу **или другом органу**.

Члан 234а.

(1) Новчаном казном у износу од 400,00 КМ до 1.000,00 КМ казниће се за прекршај:

1) лице које омета саобраћај, оштећује цесте, објекте и опрему на путу (члан 3. став (2));

2) лице које користи простор изнад коловоза, у висини од 4,5м до 7м, супротно одредбама члана 17. овог закона;

3) лице које поступа супротно одредбама члана 19. овог закона;

3а) возач који на сједишту сувозача превози дијете млађе од 12 година (члан 34. став (3));

4) возач који управља или почне управљати возилом у саобраћају на путу или инструктор вожње док оспособљава кандидата за возача моторног возила у практичном управљању возилом, код којег се утврди количина алкохола у крви преко 1,5г/кг (члан 174. (2));

5) возач који се возилом на путу ~~у насељу~~ креће брзином која је више од 30 км на час већа од дозвољене брзине (чл. 44. и 46. ст. (1) и (2)).

6) лице које је учествовало у саобраћајној незгоди ако поступи противно одредбама члана 154. став (1);

7) возач који у саобраћају на путу управља моторним возилом прије стицања права на управљање моторним возилом (члан 184);

8) возач који учествује у саобраћају са возилом које је нерегистровано или чија је потврда о регистрацији возила истекла за више од 30 дана (члан 207, члан 211. став (1));

9) возач који на возилу користи регистарске таблице које нису издате за то возило (члан 209. став (1));

10) возач или инструктор вожње који одбија да се обави испитивање помоћу одговарајућих средстава и апарата или стручни преглед ради провјеравања да ли има алкохола у организму или да ли показује знаке поремећености изазване дејством алкохола, односно да ли се налази под дејством опојних дрога или лијекова на којима је означено да не смију да се употребљавају прије и за вријеме вожње (члан 220. ст. (1) и (2));

11) возач који у саобраћају на путу управља моторним возилом противно одредби члана 227.

(2) За прекршаје из става (1) тач. 4), 5), 8), 9), 10) и 11) овог члана возачу или инструктору возње уз казну ће се изрећи заштитна мјера забране управљања моторним возилом у трајању од два мјесеца до шест мјесеци и два казнена бода.

(3) За прекршаје из става (1) овог члана којим је изазвана саобраћајна незгода, учинилац ће се казнити новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 5.000,00 КМ, а возачу ће се уз казну изрећи заштитна мјера забране управљања моторним возилом у трајању од шест мјесеци.

Члан 235.

(1) Новчаном казном од 100,00 КМ до 300,00 КМ казниће се за прекршај:

1) возач који не заустави возило кад наиђе на возило којим се превозе дјеца, кад је то возило заустављено на коловозу ради улажења или излажења дјеце (члан 30. став (4));

1а) возач који приликом управљања возилом користи мобилни телефон или други уређај противно одредбама члана 33.;

1б) возач који у саобраћају на путу користи уређај односно средство којим се може ометати рад уређаја за мјерење брзине кретања возила, односно других уређаја намијењених за документовање прекршаја (члан 33а. став (1));

1ц) возач или друго лице које се за вријеме возње у моторном возилу не веже безбједносним појасом (члан 34. став (1)).

2) возач који на путу поступа противно одредбама члана 40.;

3) возач који се возилом на путу креће брзином која је за више од 20 км до 30 км на час већа од дозвољене брзине (члан 44. и члан 46. ст. (1) и (2));

4) возач који у вези с пропуштањем возила поступи противно одредбама члана 49;

5) возач који на мјесту на којем је саобраћај регулисан свјетлосним саобраћајним знаковима не заустави возило на знак црвеног свјетла (члан 51. став (1) тачка 1));

6) возач који недозвољено претиче са десне стране (члан 58. став (1));

7) возач који с лијеве стране претиче возило које је на коловозу заузело такав положај и чији возач даје такав знак да се са сигурношћу може закључити да то возило скреће улијево (члан 58. став (2));

8) возач који с лијеве стране претиче возило које се креће по шинама постављеним на средини коловоза, или ако га претиче са десне стране кад између тог возила и десне ивице коловоза не постоји саобраћајна трака (члан 58. став (3));

9) возач који повећава брзину кретања свог возила док га друго возило претиче (члан 60. став (2));

10) возач који почне претицање заустављене колоне возила или колоне возила у кретању (члан 61. став (1) тачка 1));

11) возач који почне претицање или обилажење кад је возач возила које се креће иза њега почео претицање (члан 61. став (1) тачка 2));

12) возач који почне претицање кад је возач возила које се на истој саобраћајној траци креће испред њега дао знак да намјерава да изврши претицање или обилажење (члан 61. став (1) тачка 3));

13) возач који почне претицање кад саобраћајна трака којом намјерава да то учини није слободна на довољном растојању и тиме угрози или омета саобраћај из супротног смјера (члан 61. став (1) тачка 4));

14) возач који почне претицање или обилажење на саобраћајној траци која је намијењена кретању возила из супротног смјера ако по извршеном претицању или обилажењу не може без ометања или угрожавања других учесника у саобраћају поново да заузме положај на саобраћајној траци којом се кретао прије почетка претицања или обилажења, као и возач који почне претицање на саобраћајној траци која је намијењена принудном заустављању возила (члан 61. став (1) тач. 5) и 6));

14а) возач који почне претицати непосредно испред тунела и у тунелу који по смјеру кретања има само једну саобраћајну траку супротно одредбама члана 61. став (1) тачка 7) овог закона;

15) возач који обавља претицање на саобраћајној траци која је намијењена саобраћају из супротног смјера испред врха превоја пута или у кривини гдје је прегледност недовољна (члан 63);

16) возач који претиче друго возило противно одредбама члана 64;

17) возач који претиче возило које је стало испред обиљеженог пјешачког прелаза ради пропуштања пјешака (члан 65);

17а) возач возила које превози опасне материје, ако не држи своје возило на прописаном одстојању од истог таквог возила испред себе у складу са чланом 97. став (3) овог закона;

18) возач који не заустави возило испред обиљеженог пјешачког прелаза кад му је датим знаком забрањен пролаз (члан 111. став (1));

19) возач или гонич стоке који се не заустави пред прелазом пута преко железничке пруге у истом нивоу ако је уређај за затварање спуштен, или ако је тај уређај већ почео да се спушта, или ако се дају свјетлосни или звучни сигнали упозорења да ће тај уређај почети да се спушта, односно да пругом наилази воз (члан 114.);

20) возач или гонич стоке који се не заустави пред прелазом пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на којем су постављени свјетлосни саобраћајни знакови кад се појави црвено трепћуће или црвено непрекидно свјетло (члан 115. став (1));

21) возач који у саобраћају на путу употребљава возило противно одредби члана 126. став (5);

22) лице које уклони или оштети саобраћајну сигнализацију или опрему пута, или измијени значење саобраћајне сигнализације (члан 132. став (2));

23) лице које поступи противно одредби члана 133;

24) учесник у саобраћају који не поступа по захтјеву израженом помоћу знака или према наредби овлашћеног лица (члан 152. став (1));

24а) власник возила који не поднесе податке о идентитету лица којем је дао возило на управљање у складу са чланом 172. став (6) овог закона;

24б) власник, односно носилац права располагања возилом који поступи у супротности са чланом 172. став (5);

25) возач који управља возилом под дејством опојних дрога или лијекова на којима је означено да не смију да се употребљавају прије и за вријеме вожње (члан 173.);

26) возач који управља или почне да управља возилом у саобраћају на путу или **инструктор вожње** док оспособљава кандидата за возача у практичном управљању возилом, код којег се утврди количина алкохола у крви преко 0,8г/кг до 1,5г/кг (члан 174. став (2));

27) возач који у саобраћају на путу управља моторним возилом прије стицања права на управљање моторним возилом (члан 184);

28) возач који управља моторним возилом оне категорије која није назначена у његовој возачкој дозволи (члан 187. став (2));

28а) лице које управља моторним возилом супротно одредбама члана 188. овог закона;

29) возач који у саобраћају на путу управља возилом које не испуњава прописане услове у погледу димензија, укупне масе или осовинског оптерећења, или нема исправне прописане уређаје за управљање, уређаје за заустављање, уређаје за спајање вучног и прикључног возила и пнеуматике (члан 203. став (1));

30) возач који код себе нема важећу потврду о регистрацији за возило којим управља или је не покаже на захтјев овлашћеног лица (члан 211. став (1)), а при томе стикер наљепница не доказује да је возило регистровано (члан 208. став (3) и члан 215. став (1));

31) возач који управља моторним и прикључним возилом ако стикер наљепница није постављена на прописан начин или није читљива (члан 208. став (3) и члан 215. став (1));

32) возач који у саобраћају на путу управља моторним или прикључним возилом после истека важења потврде о коришћењу пробних или преносивих таблица (члан 211. став (2) и члан 215а. став (4));

32а) возач моторног и прикључног возила регистрованог у иностраној земљи ако нема међународну исправу о осигурању од аутомобилске одговорности која важи на подручју Босне и Херцеговине и не покаже је на захтјев полицијског службеника или другог овлашћеног лица (члан 211. став (1));

32б) возач моторног и прикључног возила ако нема важећу потврду о регистрацији возила и регистарске ознаке које је издао надлежни орган земље у којој је возило регистровано (члан 212.);

~~33) возач или инструктор возње који одбија да се обави испитивање помоћу одговарајућих средстава и апарата или стручни преглед ради провјеравања да ли има алкохола у организму или да ли показује знаке поремећености изазване дејством алкохола, односно да ли се налази под дејством опојних дрога или лијекова на којима је означено да не смију да се употребљавају прије и за вријеме возње (члан 220. ст. (1) и (2));~~

34) возач који се не одазове позиву надлежног органа из члана 222. основног закона ради достављања возачке дозволе с циљем извршења заштитне мјере забране управљања моторним возилима.

34а) возач који у саобраћају на путу учествује моторним или прикључним возилом које је упућено на технички преглед, а није подвргнуто том прегледу (члан 231).

(2) За прекршаје из тач. 1), 2), 3), 5), 10), 11), 13), 14), 15), 17), 18), 25), 26), 32) ~~и 33)~~ става (1) овог члана, возачу или **инструктору возње**, уз казну, изрећи ће се заштитна мјера забране управљања моторним возилом у трајању од једног до четири мјесеца, а и за друге прекршаје из тог става та мјера може се изрећи у истом периоду.

(3) За прекршаје из става (1) овог члана којим је изазвана саобраћајна **незгода**, учинилац ће се казнити новчаном казном од 300,00 КМ до 1.000,00 КМ, а возачу **изузев возача из става (1) тачке 27) овог члана**, уз казну, изрећи ће се и заштитна мјера забране управљања моторним возилом у трајању од једног мјесеца до шест мјесеци.

(4) Осим новчане казне за прекршаје из става (2) овог члана, возачу или **инструктору возње** ~~изузев возача из става (1) тачке 27) овог члана~~ одређују се и два казнена бода, а за остале прекршаје из става (1) овог члана возачу или **инструктору возње**, осим новчане казне, одређује се и један казнени бод.

Члан 236.

(1) Новчаном казном од 50,00 КМ до 250,00 КМ казниће се за прекршај:

1) лице које на путу остави оштећено возило, предмете или материје које могу да ометају или угрозе безбједност саобраћаја (члан 26. став (1));

2) возач који са коловоза не уклони предмете који са возила падну на пут и предмете које је приликом заустављања возила ставио на пут (члан 26. став (3));

3) возач који се несмањеном брзином креће поред возила јавног превоза путника или поред аутобуса којим се обавља превоз за властите потребе заустављеног на стајалишту и тиме угрози лица која у то возило улазе или из њега излазе (члан 30. став (1));

3а) возач код ког се у возилу у сабраћају на путу нађе уређај односно средство којим се може откривати или ометати рад уређаја за мјерење брзине кретања возила, односно других уређаја намијењених за откривање и документовање прекршаја (члан 33а. став (1));

4) возач који намјерава да на путу обави неку радњу возилом а претходно се није увјерио да то може да учини без опасности за друге учеснике у саобраћају или за имовину (члан 36);

5) возач који се не креће десном страном коловоза у смјеру кретања (члан 39. став (1)) или који возило у кретању држи противно одредбама члана 39. став (2);

6) возач који поступа супротно одредбама члана 39. став (4) овог закона);

7) возач који брзину кретања свог возила не прилагоди особинама и стању пута и другим саобраћајним условима тако да возило не може благовремено да заустави пред препреком коју под датим условима може да предвиди (члан 43. став (1));

7а) возач који приликом покретања возила из мјеста нагло повећа брзину кретања на начин да долази до стварања прекомјерне буке и ишкрипе (члан 43. став (3));

8) возач који се приближава раскрсници толиком брзином да не може да се заустави и пропусти возила која на раскрсници имају првенство пролаза члан 50. ст. (2) и (4);

9) возач који обавља претицање или обилажење кад с обзиром на карактеристике пута и постојеће околности на путу у саобраћају или на техничке особине возила угрожава друге учеснике у саобраћају (**члан 57.** став (2));

10) лице које поступи противно одредбама члана 70. став (2);

10а) лице које поступа супротно одредбама члана 79. став (2) овог закона;

11) возач који возилом пресијече колону дјецe, војника, погребну поворку или другу организовану поворку која се креће по коловозу (члан 80);

12) возач **моторног возила** који приликом вуче прикључног возила поступи противно одредбама члана 81;

13) пјешак, односно водич или гонич стоке који поступи противно одредби члана 92. став (1);

14) гонич стоке који поступа супротно одредбама члана 104. овог закона;

15) возач који у односу на пјешака који је ступио или ступа на обиљежени пјешачки прелаз поступа противно одредбама члана 111. ст. (2) и (3);

16) возач који се возилом приближава прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на начин противан одредбама члана 113;

17) возач моторног возила које вуче друго моторно возило ако поступи противно одредбама члана 118. став (1) и члана 122;

18) возач или пјешак који у односу на возила под пратњом поступи противно одредбама члана 125;

19) возач или пјешак који у односу на возила с правом првенства пролаза поступи противно одредбама члана 126. ст. од (1) до (4);

20) возач који возилом превози терет којим се угрожава безбједност учесника у саобраћају, или наноси штета путу или објектима на путу (члан 127.);

21) возач који се возилом креће саобраћајном траком на којој је свјетлосним саобраћајним знаком означено да је забрањен саобраћај у смјеру у којем се он креће (члан 139. став (1));

~~22) лице које је учествовало у саобраћајној незгоди ако поступи противно одредбама члана 154. став (1);~~

23) возач који на захтјев овлашћеног лица не превезе лице повријеђено у саобраћајној **незгоди** до најближе здравствене установе (члан 156. став (1));

24) ако не поступи према одредбама члана 158. ст. (2) и (3);

25) власник возила који своје возило да на управљање лицу из члана 172. став (3);

27) возач који управља или почне да управља возилом у саобраћају на путу или **инструктор вожње** док оспособљава кандидата за возача у практичном управљању возилом, код којег се утврди да количина алкохола у крви прелази количину преко 0,3 г/кг до 0,8 г/кг (члан 174. став (2));

27а) кандидат за возача и инструктор вожње уколико поступе супротно одредбама члана 180. овог закона;

28) возач који поступи противно одредбама члана 190. став (1);

29) власник возила ако у року од осам дана не врати регистарске таблице надлежном органу члан 208. став (6));

30) власник возила који поступи противно одредбама члан 208. став (7));

~~31) возач који у саобраћају на путу учествује моторним или прикључним возилом које је упућено на технички преглед, а није подвргнуто том прегледу (члан 231).~~

(2) Ако је прекршајем из става (1) овог члана изазвана непосредна опасност за другог учесника у саобраћају, или проузрокована саобраћајна **незгода**, учинилац прекршаја казниће се новчаном казном од 100,00 КМ до 300,00 КМ и одредиће му се један или два казнена бода, а ако је учинилац прекршаја возач моторног возила, може се изрећи и заштитна мјера забране управљања моторним возилом у трајању до два мјесеца.

(3) Осим новчане казне, за прекршаје из става (1) овог члана возачу се одређују и један или два казнена бода.

Члан 237.

(1) Новчаном казном од 50,00 КМ казниће се за прекршај:

1) возач који не заустави возило иза возила јавног превоза путника, или иза аутобуса којим се обавља превоз за властите потребе заустављеног на стајалишту када лица морају да пређу преко саобраћајне траке или бициклистичке траке којом се његово возило креће (члан 30. став (3));

1а) лице које поступа супротно одредбама члана 36. став (3) овог закона;

2) возач који мијења начин управљања возилом наглим смањивањем брзине кретања возила (члан 42. став (1));

3) возач који се возилом на путу креће брзином која је за више од 10 км до 20 км на час већа од дозвољене брзине (чл. 44. и 46. ст. (1) и (2));

4) возач који на раскрсници скрене возилом у правцу означеном зеленом свијетлећом стрелицом и при томе омета саобраћај возила која се крећу по путу на који улази, или не пропусти пјешаке који прелазе преко коловоза (члан 52. став (1));

5) возач који у случајевима из члана 60. став (3) не помјери своје возило ка десној ивици коловоза, односно не заустави возило на погодном мјесту;

6) возач који после извршеног претицања или обилажења возилом поново не заузме положај на саобраћајној траци којом се до тада кретао (члан 62);

7) возач који возилом претиче друго возило које се приближава обиљеженом пјешачком прелазу, или које прелази пјешачки прелаз (члан 65);

8) возач који прије него што напусти возило не предузме све мјере којима се спречава да оно само крене с мјеста на којем је остављено (члан 78);

- 9) возач који својим возилом ноћу вуче **моторно возило** противно одредбама члана 83;
- 10) возач који поступи противно одредбама члана 90. **ст. (2), (3), (4) и (5)**;
- 11) возач **моторног возила** који употребљава свјетла за означавање возила противно одредбама члана 94;
- 12) возач **моторног возила** који по магли не употребљава прописана свјетла, или ако та свјетла употребљава на начин супротан одредбама члана 95;
- 13) возач који не држи потребно одстојање кад се креће иза другог возила (члан 96);
- 14) возач **моторног возила** чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг, или му је дужина већа од седам метара, ако не држи своје возило на прописаном растојању од истог таквог возила испред себе (члан 97. став (1));
- 15) возач mopеда, лаког мотоцикла, мотоцикла, трицикла, лаког четвороцикла или четвороцикла, као и лица која се превозе тим возилима, који за вријеме возње не носе на глави закопчану заштитну kacигу (члан 102. став (1));
- 15a) возач бицикла који у периоду од првог сумрака до потпуног сванућа, као и дању у случају смањене видљивости не користи свјетлоодбојни прслук или одговарајућу ретрорефлектујућу опрему која обезбјеђује адекватну уочљивост возача бицикла или бицикла (члан 102. став (2));
- 15б) возач бицикла, mopеда, лаког мотоцикла, мотоцикла, трицикла, лаког четвороцикла или четвороцикла који превози лице које је под утицајем алкохола, односно психоактивних супстанци или из других разлога није способно да управља својим поступцима (члан 102. став (3));
- 15ц) возач бицикла старији од 18 година који на јавном путу бициклом превози дијете до осам година старости, ако на бициклу није уграђено посебно сједиште, прилагођено узрасту дјетета и чврсто спојено са бициклом, те ако дијете на глави не носи закопчану заштитну kacигу (члан 102. став (4)).
- 16) пјешак који на обиљеженом пјешачком прелазу на којем је саобраћај пјешака регулисан свјетлосним саобраћајним знаковима за пјешаке не поступи према тим знаковима (члан 109. став (1));
- 17) учесник у саобраћају који је приликом прелажења преко жељезничке пруге у истом нивоу поступио противно одредбама члана 115. ст. (2) и (3);
- 18) пјешак, гонич стоке и возач возила које се не сматра моторним возилом, или возач моторног возила које не може да развије брзину од најмање 40 км на час ако се крећу по аутопуту или путу резервисаном за саобраћај моторних возила или брзом путу (члан 116. ст. (1) и (2) и члан 120);

19) возач моторног возила који заустави возило на аутопуту или на аутопуту обавља полукружно окретање возилом из једног смјера саобраћаја у супротни смјер, или кретање уназад (члан 117. ст. (1) и (3));

20) возач моторног возила који поступи противно одредби члана 120;

21) возач који возилом на путу кроз тунел изводи радње чије је извођење у тунелу забрањено (члан 123);

22) возач **моторног возила** који за вријеме кретања кроз тунел не држи упаљена кратка свјетла за освјетљавање пута (члан 124);

23) возач који управља возилом које је оптерећено противно одредби члана 127. став (1);

24) возач који оптерети возило којим управља противно одредбама члана 127. став (2) тач. од 2) до 5);

25) возач који у вези са распоређивањем терета на возилу или означавањем терета поступи противно одредбама члана 128;

26) возач који терет на возилу ноћу, као и дању у случају смањене видљивости, не означи на начин из члана 129;

26а) возач који управља или почне управљати возилом у саобраћају на путу или инструктор возње док оспособљава кандидата за возача у практичном управљању возилом код којег се утврди да количина алкохола у крви прелази 0,0г/кг до 0,3г/кг (члан 174. став (3));

27) возач који поступа супротно одредбама члана 186. ст. (7) и (8);

~~28) возач који теретним моторним возилом чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг или аутобусом управља непрекидно дужије од четири сата и 30 минута, или кад у току 24 часа управља дужије од девет сати (члан 199. ст. (1) и (3));~~

~~29) возач који поступа супротно одредбама члана 200. ст. (2);~~

30) возач који поступа противно одредби члана 209. став (4).

(2) Ако је прекршајем из става (1) изазвана саобраћајна **незгода**, учинилац ће се казнити новчаном казном од 50,00 КМ до 200,00 КМ, а ако је учинилац прекршаја возач моторног возила, одредиће му се један или два казнена бода.

(3) За прекршај из става (1) којим је изазвана саобраћајна **незгода** возачу се може изрећи забрана управљања моторним возилом у трајању до два мјесеца.

Члан 238.

(1) Новчаном казном од 40,00 КМ казниће се за прекршај:

1) возач који управља возилом за превоз дјеце које није обиљежено посебним знаком (члан 30. став (5));

1a) возач који у путничком аутомобилу на предњем сједишту превози лице које је очигледно под утицајем алкохола или опојних средстава (члан 34. став (2));

1b) возач који у путничком аутомобилу превози дијете противно одредбама члана 34a

2) возач који не омогући укључивање у саобраћај возилу јавног градског превоза путника, или посебно обиљеженом возилу за превоз дјеце, кад та возила излазе са стајалишта (члан 31. став (1));

3) возач возила јавног градског превоза путника, као и возач посебно обиљеженог возила за превоз дјеце, који приликом укључивања у саобраћај са стајалишта поступи противно одредби члана 31. став (2);

4) возач који приликом управљања возилом користи мобилни телефон противно одредбама члана 33;

5) возач чије возило, противно одредбама члана 35. став (1), има на предњој страни свјетлосне, свјетлосно-сигналне и рефлектујуће уређаје или материје који дају свјетла црвене боје, а на задњој страни свјетла бијеле боје;

6) возач који приликом знатнијег смањивања брзине кретања возила поступи противно одредби члана 42. став (2);

7) возач који приликом покретања возила из мјеста нагло повећава брзину кретања на начин да долази до стварања прекомјерне буке и икритне (члан 43. став (3));

7a) возач које се возилом на путу у насељу креће брзином која је 10-20 км на час већа од дозвољене брзине, односно возач који се возилом на путу ван насеља креће брзином која је од 20-30 км на час већа од дозвољене брзине (члан 44. и члан 46. ст. (1) и (2));

8) возач који приликом пролаза кроз раскрсницу поступи противно одредби члана 50. став (3);

9) возач који се возилом не креће у обавезном правцу означеном зеленим свјетлом у облику зелене свијетлеће стрелице (члан 52. став (2));

10) возач који обавља мимоилажење противно одредбама члана 55;

10a) возач који обавља претицање и обилажење супротно одредбама члана 58. овог закона;

11) возач који у случају из члана 60. став (1) не помјери своје возило ка десној ивици коловоза;

12) возач који при претицању не држи своје возило на потребном растојању од возила које претиче (члан 62);

13) возач који при заустављању или паркирању возила не поступи према одредбама члана 70. *ст. (1) и (3)*;

14) возач који заустави или паркира своје возило противно одредбама члана 73. и 74;

15) возач који возило заустављено на коловозу не означи посебним знаком на начин прописан у члану 77;

16) возач моторног возила који при вучи другог моторног возила поступи супротно члану 81. став 4;

17) возач који вуче неисправно **моторно возило** противно одредбама члана 85. ст. (2) и (3);

18) возач који вуче натоварено теретно моторно возило, односно трактор с прикључним возилом противно одредбама члана 87;

19) возач који при вучи неисправног **моторног возила** поступи противно одредбама члана 89;

20) возач **моторног возила** који у вези с употребом кратких свјетала поступи противно одредбама члана 93. став (2);

21) возач бицикла, **мопед**, лаког мотоцикла или мотоцикла који се не креће на начин прописан у члану 99;

22) возач бицикла, **мопед**, лаког мотоцикла или мотоцикла који поступи противно одредбама члана 100;

23) возач бицикла, **мопед**, лаког мотоцикла или мотоцикла који превози друго лице противно одредбама члана 101;

24) возач лаког мотоцикла, мотоцикла, трицикла, лаког четвороцикла, четвороцикла и мопед и лица која се превозе тим возилом ако у саобраћају на путу не носе закончану заштитну кацигу за вријеме вожње, а у периоду од првог сумрака до потпуног сванућа, као и дању у случају смањене видљивости, возач бицикла не носи и свјетлоодбојни прслук или одговарајућу опрему која обезбјеђује адекватну уочљивост возача бицикла или бицикла (члан 102.);

25) возач запрежног возила који не управља запрежним возилом које се креће по путу, или који запрежно возило остави без надзора на путу **или лице које не испуњава услове за управљање запрежним возилом, или лице које се на непрописан начин превози возилом** (члан 103);

26) пјешак који се непотребно задржава на коловозу или се креће по коловозу на начин којим се омета или спречава саобраћај возила (члан 105);

28) пјешак који преко коловоза и бициклическе стазе или траке прелази на начин противан одредбама члана 108;

28а) пјешак који за вријеме кретања коловозом користи мобилни телефон или има слушалице у ушима (члан 108. став (2));

29) пјешак који на обиљеженом пјешачком прелазу поступи противно одредбама члана 109. ст. (2) и (3);

30) пјешак који приликом прелажења преко коловоза на мјесту на којем није обиљежен пјешачки прелаз омета саобраћај возила (члан 110);

31) возач који омета пролаз пјешака који су ступили на обиљежени пјешачки прелаз на којем је саобраћај регулисан свјетлосним саобраћајним знаковима, или знацима које даје овлашћено лице, а којима је на таквом прелазу дозвољен пролаз (члан 111. став (1));

32) возач моторног возила који на путу резервисаном за саобраћај моторних возила поступи противно одредбама члана 117. ст. (1) и (3) и члана 118. став (1) и чл. 120. и 122;

33) возач који не заустави своје возило на посебној траци за принудно заустављање возила и не предузме потребне мјере да га што прије uklони с коловоза аутопута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила или брзог пута (члан 117. став (2));

34) возач моторног возила који се на аутопуту не креће крајњом десном саобраћајном траком која није заузета возилима у колони (члан 119);

35) возач моторног возила који приликом укључивања на аутопут, односно искључивања с аутопута поступи противно одредбама члана 121;

35а) Возачи возила и лица која поступају супротно одредбама чл. 129а. и 129б. овог закона;

36) учесник у саобраћају који се не придржава ограничења, забрана или обавеза изражених помоћу постављених саобраћајних знакова, осим саобраћајних знакова ограничења брзине (члан 130. став (4));

37) ако не обиљежи возило посебним знаком (члан 186. **став (10)**);

38) возач који у саобраћају на путу управља возилом које нема исправне прописане уређаје и опрему осим уређаја за управљање, уређаја за заустављање, уређаја за спајање вучног и прикључног возила, тахографа и пнеуматика (члан 203. став (1));

39) возач моторног и прикључног возила регистрованог у страниј земљи ако нема ~~важећу саобраћајну дозволу, регистарске таблице и~~ међународну ознаку земље регистрације према одредбама члана 212.

(2) Ако је прекршајем из става (1) изазвана саобраћајна **незгода**, учинилац ће се казнити новчаном казном од 50,00 КМ до 200,00 КМ, а ако је учинилац прекршаја возач моторног возила, одредиће му се један казнени бод.

(3) За прекршај из става (1) којим је изазвана саобраћајна **незгода** возачу моторног возила може се изрећи и забрана управљања моторним возилом у трајању до два мјесеца.

Члан 239.

(1) Новчаном казном од 30,00 КМ казниће се за прекршај:

1) лице које се превози возилом ако на било који начин омета возача у управљању возилом, или ако утиче на њега да управља возилом на начин којим се умањује безбједност саобраћаја (члан 32);

~~2) возач или друго лице које се за вријеме војње у моторном возилу не веже безбједносним појасем (члан 34. став (1));~~

3) возач који прије обављања одређених радњи возилом не обавијести о својој намјери друге учеснике у саобраћају (члан 37);

4) возач који за кретање свог возила користи пут, односно коловоз или саобраћајну траку, односно стазу која није намијењена за саобраћај оне врсте возила којој то возило припада (члан 38);

5) возач који приликом кретања возила уназад поступи противно одредбама члана 41;

6) возач који смањи брзину кретања возила до те мјере да својим возилом причињава сметње нормалном одвијању саобраћаја (члан 43. став (2));

~~7) возач који се возилом на путу ван насеља креће брзином која је од 10 до 20 км на час већа од дозвољене брзине (члан 44. ст. (3) и (4) и члан 46. ст. (1) и (2));~~

8) возач који у саобраћају на путу управља возилом на којем нема прописану ознаку највеће дозвољене брзине за то возило (члан 46. став (3));

9) возач који приликом скретања поступи противно одредбама члана 48;

10) возач који приликом напуштања раскрснице у случају из члана 53. не пропусти све учеснике у саобраћају који се крећу правцем у којем је саобраћај отворен;

11) возач којем је свјетлосним саобраћајним знаком дозвољен улазак у раскрсницу ако возилом уђе у раскрсницу и ако је густина саобраћаја таква да се на раскрсници мора зауставити и на тај начин омета или онемогућава саобраћај другим возилима која долазе с бочних коловоза (члан 54);

12) возач који обавља мимоилажење противно одредбама **члана** 56;

13) возач који обавља обилажење противно одредбама члана 59. став (1);

14) возач који приликом давања звучних знакова упозорења поступи противно одредбама члана 67;

15) возач који заустави или паркира возило противно одредбама члана 71;

16) лице које на заустављеном или паркираном возилу отвара врата и тиме омета кретање других учесника у саобраћају, или угрожава безбједност саобраћаја (члан 72);

17) возач **моторног возила** који својим возилом вуче друго возило противно одредбама члана 81. **и члана 82.;**

18) возач који приликом вуче **моторног возила** не поступи на начин прописан у члану 84;

19) лице које управља неисправним **моторним возилом** које се вуче помоћу ужета или круте везе ако нема одговарајућу дозволу (члан 86);

20) возач који неисправно возило вуче супротно одредбама члана 88. овог закона;

21) возач који управља моторним возилом без упаљеног кратког или дневног свјетла (члан 90. став 1) **као и возач који управља трактором без упаљеног жутог ротационог свјетла (члан 90. став (6));**

21a) возач бицикла, мопеда, лаког мотоцикла, мотоцикла, трицикла, лаког четвороцикла или четвороцикла, који превози лице које је под утицајем алкохола, односно психоактивних супстанци или из других разлога није способно да управља својим поступцима;

22) гонич стоке који стоку не држи у складу са одредбама члана 104. ст. (2) и (4) овог закона;

23) пјешак који се коловозом креће противно одредбама чл. 106. и 107;

24) возач који поступи противно члану 112;

25) пјешак који се не заустави пред прелазом пута преко жељезничке пруге у истом нивоу ако је уређај за затварање саобраћаја спуштен, или ако је тај уређај већ почео да се спушта, или ако се дају свјетлосни и звучни знакови који упозоравају да ће тај уређај почети да се спушта, односно да се прелазу пута преко жељезничке пруге приближава возило које се креће по шинама (члан 114.);

26) пјешак који се не заустави пред прелазом пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на којем су постављени свјетлосни саобраћајни знакови, кад се појави црвено трепћуће свјетло или црвено непрекидно свјетло (члан 115. став (1));

27) возач који у саобраћају на путу управља моторним возилом а његовој возачкој дозволи је истекао рок важења (члан 172. став (1));

28) возач који нема код себе одговарајућу важећу возачку дозволу, или је не покаже на захтјев овлашћеног лица (члан 172. став (2));

29) ако возач за вријеме управљања моторним возилом не користи помагала која су уписана у образац његове возачке дозволе (члан 172. став (7));

30) **инструктор вожње** који на путу оспособљава кандидата за возача на моторном возилу које није означено посебним таблицама (члан 177. став (5));

31) возач моторног возила које нема прописан број регистарских таблица, или на којем су те таблице постављене тако да се добро не виде или нису читљиве (члан 210);

32) возач који код себе нема важећу потврду за коришћење пробних таблица, или је не покаже на захтјев овлашћеног лица (члан 211. став (2));

33) *возач који код себе нема полису обавезног осигурања или је не покаже на захтјев овлашћеног лица (члан 211. став (1)).*

(2) Ако је прекршајем из става (1) изазвана саобраћајна **незгода**, учинилац ће се казнити новчаном казном од 50,00 КМ до 150,00 КМ, а ако је учинилац прекршаја возач моторног возила, одредиће му се један казнени бод.

(3) За прекршај из става (1) којим је изазвана саобраћајна **незгода**, возачу моторног возила може се изрећи и забрана управљања моторним возилом у трајању до два мјесеца.

Члан 239а.

(1) Када надлежни орган из члана 177. став (7) овог закона у обављању надзора над радом ауто-школа и Црвеног крста утврди да се ауто-школа или организациона јединица Црвеног крста у обављању своје дјелатности не придржава Закона или да не испуњава прописане услове, орган надлежан за образовање рјешењем ће одредити да се утврђени недостаци отклоне, а ако је то потребно у погледу природе недостатака, забраниће обављање једног дијела оспособљавања или цијелокупног оспособљавања у периоду до два мјесеца или док се утврђени недостаци не отклоне.

(2) Орган надлежан за образовање може рјешењем забранити оспособљавање кандидата за возача моторних возила ауто-школи или одјељењу ауто-школе или организационој јединици Црвеног крста у трајању до два мјесеца ако се надлежном органу из става (1) овог члана онемогући или се омета вршење контроле.

(3) Орган надлежан за образовање може предавачу теоретске наставе који обавља оспособљавање кандидата из познавања прописа о безбједности саобраћаја или инструктору вожње који обавља оспособљавање кандидата за возача моторних возила у практичном управљању возилом, ако оспособљавање не обавља у складу са важећим прописима, привремено забранити оспособљавање кандидата на период до шест мјесеци.

(4) Кандидату за возача моторних возила који на испиту поступа супротно одредбама члана 182. став (4) овог закона, орган надлежан за образовање може забранити излазак на испит у периоду до шест мјесеци од дана изласка на испит на којем је прекршај учињен.

(5) Ако надлежни орган из члана 219. став (5) овог закона утврди да станица техничког прегледа обавља техничке прегледе супротно позитивним прописима, издаће рјешење о привременој забрани рада до отклањања недостатака.

(6) Надлежни орган из члана 219. став (5) овог закона рјешењем ће привремено забранити рад и одредити период за отклањање недостатака станици техничког прегледа за коју утврди да:

1) приликом техничког прегледа возила користи неумјерен или неисправан уређај или опрему;

2) објекат (простор) не удовољава прописаним условима;

3) технички преглед возила обавља лице које нема лиценцу.

Члан 240.

Сви приходи настали примјеном овог закона припадају надлежним органима, у складу са чланом 2. овог закона.

Члан 241.

Спровођење овог закона, покретање и вођење поступка за прекршаје и предузимање других мјера за спровођење овог закона врше надлежни органи.

Члан 242.

Издавање прекршајног налога обавља овлашћено лице надлежног органа за послове контроле и регулисања саобраћаја на путевима у ентитетима, кантонима и Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине.

Члан 243.

Ако је одлуком надлежног органа забрањено **инструктору возње** управљање моторним возилом, **инструктор возње** не смије да се бави обучавањем кандидата за возача у управљању моторним возилом за вријеме трајања те забране.

Члан 244.

(1) О изреченим казнама, забранама управљања моторним возилима, саобраћајним **незгодама**, посљедицама саобраћајних **незгода**, моторним и прикључним возилима и возачима моторних возила води се евиденција према мјесту пребивалишта.

(2) Надлежни орган који изрекне казну или забрану управљања моторним возилом, или другу мјеру прописану законом ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и

Херцеговине дужан је да обавијести о томе орган који води евиденцију о тим казнама, забранама и мјерама.

(3) Податке из евиденције предвиђене у ставу (1) овог члана могу да користе: правосудни органи, органи који воде прекршајни, односно административни поступак, полиција, државни органи, здравствене установе, предузећа, образовне установе и невладине организације које се баве питањима безбједности саобраћаја на путевима, као и предузећа која обављају јавни превоз или превоз за властите потребе.

(4) Евиденција о изреченим казнама, забранама и мјерама из става (2) овог члана возачима моторних возила и моторним возилима води се код надлежног органа према мјесту пребивалишта.

Члан 245.

(1) Трајање заштитне мјере забране управљања моторним возилом рачуна се од дана депоновања возачке дозволе у складу са чланом 222

(2) Вријеме проведено на издржавању казне затвора не рачуна се у вријеме трајања забране управљања моторним возилом.

Члан 246.

(1) Надлежни орган који води прекршајни поступак, у складу с прописом ентитета, кантона или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, може да одгоди извршење забране управљања моторним возилом осим за прекршај из тач. 25), 26), 32) и 33) члана 235. овог закона, под условом да учинилац прекршаја у одређеном року, који не може бити краћи од шест мјесеци нити дужи од једне године, не учини прекршај за који се може изрећи та забрана.

(2) Одгођено извршење забране из става (1) опозваће се ако учинилац прекршаја у року за који је извршење одгођено учини нови прекршај за који је прописано изрицање или могућност изрицања забране управљања моторним возилом.

(3) Извршење мјере из става (2) овог члана не може се одгађати.

Члан 247.

Под условом реципроцитета, против возача који има пребивалиште у Босни и Херцеговини а у другој земљи учини саобраћајни прекршај према прописима те земље, у Босни и Херцеговини покренуће се прекршајни поступак ако то захтијева надлежни страни орган - а возач за тај прекршај може да буде кажњен на основу овог закона ако за тај прекршај није био кажњен у земљи у којој је прекршај учињен.

Члан 248.

(1) Ако возач који има страну возачку дозволу на територији Босне и Херцеговине учини прекршај за који је овим законом предвиђено да се мора или може изрећи забрана управљања моторним возилом, том возачу, умјесто забране управљања моторним возилом, може се изрећи забрана коришћења стране возачке дозволе у истом трајању.

(2) Забрана коришћења стране возачке дозволе је забрана возачу којем је изречена да на територији Босне и Херцеговине управља моторним возилом оне категорије или оних категорија на које се забрана односи.

Члан 249.

Ако малољетник учини радњу која је овим законом утврђена као прекршај, казниће се родитељ, усвојилац, односно старатељ малољетника, новчаном казном прописаном за учињени прекршај ако је тај прекршај учињен као посљедица пропуста дужног старања о малољетнику.

Члан 250.

Инструктор возње под чијим се надзором кандидат за возача обучава у управљању моторним возилом у саобраћају на путу казниће се за прекршај који учини кандидат за возача, осим ако није био у стању да спријечи прекршај.

XII СТРАТЕГИЈА БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА И САВЈЕТ ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА

Члан 251.

(1) С циљем унапређења саобраћајно-образовног рада, саобраћајне културе и координирања свих субјеката који својим дјеловањем могу да допринису већој безбједности саобраћаја, формира се Савјет за безбједност саобраћаја (у даљњем тексту: Савјет).

(2) Средства за рад Савјета обезбјеђују се из буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.

(3) Чланови Савјета именују се из реда стручњака за област саобраћаја на путевима, надлежних министарстава и органа који управљају путевима.

(4) Број чланова, начин именовања предсједника и чланова Савјета, као и дјелокруг, уредиће се правилником који доноси министар уз сагласност Савјета министара БиХ.

(5) За обављање послова из става (1) овог члана, савјете за безбједност саобраћаја могу формирати и ентитети и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, као и нижи нивои власти.

Члан 251а.

(1) Министарство је дужно да, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, изради Стратегију безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Стратегија).

(2) Прије разматрања Стратегије од Савјета министара Босне и Херцеговине предлагач је обавезан да прибави мишљење Савјета за безбједност саобраћаја.

(3) Стратегију усваја Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине и односи се на период од пет година.

(4) Стратегија садржи значајна обиљежја постојећег стања безбједности саобраћаја, дугорочне и краткорочне циљеве, смјернице, кључне области рада и рокове за доношење Плана за спровођење стратегије. Стратегија полази од принципа прокламованих стандардима Европске уније, међународних конвенција и споразума чија је потписница Босна и Херцеговина.

(5) Акциони план за спровођење Стратегије усваја Савјет министара Босне и Херцеговине и владе ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине у истом тексту.

(6) Министарство подноси извјештај о спровођењу Стратегије Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине једном годишње.

(7) Министарство подноси извјештај о извршењу Акционог плана за спровођење Стратегије Савјету министара Босне и Херцеговине и владама ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине једном годишње.

(8) Извјештаје из ст. (6) и (7) овог члана прије упућивања у процедуру усвајања разматра Савјет за безбједност саобраћаја и даје мишљење о њима.

XIII - ОВЛАШЋЕЊА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

Члан 252.

Овлашћује се министар да сам или у сарадњи с одговарајућим надлежним органом донесе ближе прописе о:

- 1) сертификавању возила и условима које организације за сертификавање возила морају да испуне (члан 6);
- 2) основним условима које пут, њихови елементи и објекти на њима морају да испуњавају с аспекта безбједности саобраћаја (члан 11);
- 3) вођењу евиденције о јавним путевима и објектима на њима (члан 13);

4) обиљежавању возила којим управља лице са оштећеним екстремитетима и возила у којима се у вријеме превозења налазе лица са степеном инвалидитета 100% (члан 29);

5) постављању превентивних избочина (члан 47);

6) о туристичкој и осталој сигнализацији на путу (члан 144);

7) саобраћајним знаковима и сигнализацији на путевима, начину обиљежавања радова и препрека на путу и знаковима које учесницима у саобраћају даје овлашћено лице (члан 153);

8) форми и садржају обрасца европског извјештаја о саобраћајној *незгоди* (члан 158);

9) саобраћају у зимским условима (члан 170);

10) о организовању обуке за оспособљавање пружања прве помоћи (**члан 177**);

11) начину и условима за добијање лиценце (**члан 178**);

12) стицању звања инструктора вожње (**члан 178**);

13) оспособљавању возача моторних возила (**члан 177**);

14) посебном знаку за лица која први пут стекну возачку дозволу (члан 186);

15) обрасцу возачке дозволе, категоријама и поткатегоријама моторних и прикључних возила и начину уписа категорије и поткатегорије у возачку дозволу, поступку и начину издавања, продужења важења и замјене возачке дозволе и стране возачке дозволе и начину вођења евиденције о возачким дозволама (члан 187);

16) обрасцу и садржају међународне возачке дозволе, поступку и начину издавања, начину давања овлашћења ауто-мото клубовима/савезима и ауто-мото друштвима и начину вођења евиденције о издатим возачким дозволама (члан 192);

17) здравственим условима које морају да испуњавају возачи моторних возила *као и услови које морају испуњавати здравствене установе за обављање здравствених прегледа кандидата за возаче моторних возила* (члан 198);

18) укупном трајању управљања возилом, одмору возача и начину рада удвојених посада у возилима, у обиму који утиче на безбједно управљање моторним возилом, као и обрасцу индивидуалне контролне књижице и упутству за њено попуњавање (члан 202);

19) димензијама, укупној маси и осовинском оптерећењу возила, уређајима и опреми коју морају да имају возила и основним условима које морају да испуњавају уређаји и опрема у саобраћају на путевима (члан 203);

20) хомологацији возила и дијелова (члан 205);

21) поступку регистрације и издавања саобраћајне дозволе и књижице возила, изгледу међународне ознаке Босне и Херцеговине и димензијама, облику и боји, садржају, врсти и квалитету материјала регистарских таблица (члан 215);

21a) поступку и начину регистрације олдтајмера (члан 215. став (4));

22) техничким прегледима и условима које морају да испуне организације за обављање техничких прегледа (члан 219);

23) начину прикупљања и обради статистичких података о саобраћајним незгодама (члан 158.);

24) начину и поступку узимања узорка на анализу ради утврђивања концентрације алкохола или опојних средстава у организму (члан 159.);

25) општим условима за вршење контроле над спровођењем прописа из оспособљавања (члан 177. став (9));

26) начину и условима организовања испита за возача моторних возила (члан 179.);

27) Савјету за безбједност саобраћаја (члан 251.).

Члан 252a.

(1) Овлашћује се Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине да донесе ближе прописе о садржају и начину вођења Централног регистра (члан 10.).

(2) Овлашћују се надлежни органи ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине да донесу ближе прописе о начину формирања и раду школских саобраћајних патрола (члан 2.).

XIV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 253.

(1) Прописи из члана 252. овог закона биће донесени у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Одредбе члана 225. ст. (5), (8) и (10) овог закона примјењују се након протеча периода од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, до када ће се примјењивати претходна ограничења бодова.

(3) Министарство је дужно организовати израду каталога тестовних питања из члана 182. став (1) овог закона и објавити га у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(4) Даном ступања на снагу овог закона саобраћајна дозвола важи као потврда о регистрацији.

(5) Одредба члана 90. став (6) овог закона за тракторе примјењује се након протеча рока од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 254.

(1) Возачима који у складу са законодавством које је на снази у Босни и Херцеговини имају право да управљају моторним и прикључним возилима одређене категорије биће издата возачка дозвола за управљање моторним и прикључним возилима одређене категорије тако да:

1) возачима који имају право да управљају возилом категорије А - биће издата возачка дозвола за управљање возилима категорије А и поткатегорије А1;

2) возачима који имају право да управљају возилом категорије Б - биће издата возачка дозвола за управљање возилима категорија Б и БЕ и поткатегорије Б1;

3) возачима који имају право да управљају возилом категорије Ц - биће издата возачка дозвола за управљање возилима категорија Б и Ц и поткатегорија Б1 и Ц1;

4) возачима који имају право да управљају возилом категорије Д биће издата возачка дозвола за управљање возилима категорија Б и Д и поткатегорија Б1 и Д1;

5) возачима који имају право да управљају прикључним возилом категорије Е, која је важила уз категорију Ц - биће издата возачка дозвола за управљање возилима категорија БЕ, ЦЕ и ДЕ и поткатегорија Ц1Е и Д1Е.

(2) Кандидати за возача моторних возила који су обуку почели у складу са законодавством које је било на снази у вријеме почетка обуке завршиће обуку у складу с истим законодавством.

Члан 255.

(1) Надлежни органи ускладиће законе из своје надлежности с овим законом у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Надлежни органи уредиће сва питања из своје надлежности утврђена овим законом у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 256.

(1) Овај закон ступа на снагу осам дана од дана објављивања у “Службеном гласнику БиХ”, а примјењиваће се након шест мјесеци од дана ступања на снагу.

(2) Овај закон биће објављен и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

"Службени гласник БиХ", број 75/06

"Службени гласник БиХ", број 44/07

Члан 7.

(1) Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се даном почетка примјене Закона о прекршајима.

(2) Овај Закон биће објављен у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

"Службени гласник БиХ", број 84/09

Члан 6.

(1) Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

(2) Овај Закон биће објављен и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

"Службени гласник БиХ", број 48/10

Члан 90.

(1) Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

(2) Овај закон објављује се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

"Службени гласник БиХ", број 18/13

Члан 2.

(1) Овај Закон ступа на снагу осам дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

(2) Овај Закон биће објављен и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

"Службени гласник БиХ", број 8/17

Члан 72.

Пречишћени текст овог закона припрема Уставноправна комисија Представничког дома и Уставноправна комисија Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

Члан 73.

(1) Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ“.

(2) Овај закон објављује се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.